

Verhaaltjes van pake Eelke - deel 1 - het Oude Testament

Hoofdstuk 1 - Het Paradijs - Genesis 1, 2 en 3

*Lieve kleinkinderen Klaas, Niels, Meike, Lieke,
Annemijn, Yfke, Anniek en Jonna.*

Jullie hebben van omie en mij al een kinderbijbel gekregen en nu krijgen jullie er nog één. In die eerste kinderbijbel ging het over de Here Jezus. In de bijbel is dat het tweede deel, dat jullie dus al hebben, het Nieuwe Testament.

Nu ga ik beginnen met het vertalen, navertellen van verhalen uit het Oude Testament, zoals Ulbe van Houten die in zijn kinderbijbel 'De Hillige Histoarje' verteld heeft.

Het eerste hoofdstuk gaat over het ontstaan van deze wereld en over het Paradijs, de Hof van Eden, de mooie tuin waar de eerste twee mensen op deze aarde gewoond hebben.

Het ontstaan van deze wereld, het ontstaan van het grote heelal wordt daar beschreven. In de bijbel staat dat God alles gemaakt heeft, maar niet hoe en wanneer Hij dat gedaan heeft. De bijbel is geen aardrijkskundeboek. Nee, geen natuurkunde, geen biologie en geen scheikunde kunnen jullie leren uit dit boek van God.

In de bijbel staat dat God het begin is van al het leven op deze wereld. Ook jullie en omie en ik hebben ons leven van God gekregen. De geleerdste mensen op deze wereld kunnen uit dode stoffen geen leven maken. Nee, dat kan God alleen. Sterker nog, God heeft niets nodig om iets te scheppen. Hij zegt het en het is er. Voor ons mensen onbegrijpelijk, maar weet goed, dat God ook geen mens is! God is God.

Wij kennen allemaal onze geboortedatum, maar op welke dag wij eenmaal moeten sterven, dat weten wij niet. Na onze dood wordt ons lichaam na lange of korte tijd weer tot stof. Je kunt ook zeggen dat ons lichaam vergaat tot aarde of gewoon modder.

Maar met dank aan de Here Jezus mogen wij allemaal ons leven, wanneer wij sterven, aan Hem toevertrouwen. Ook nu al. Aan Jezus, die bij Zijn Vader, bij God in de hemel woont. En dat mag ook nu al, gedurende ons hele leven.

Ik schreef in de regel hierboven: met ons leven. Mijn moeder leerde mij vroeger met je ziel, terwijl ik altijd zeg van met je eigen ik, de persoon die jij bent, je

persoonlijkheid. Ja, met je leven dat jij van God bij je geboorte gekregen hebt. Die persoon, die jij bent, die sterft namelijk nooit. Dat doet alleen je lichaam.

In de kinderbijbel, die jullie al van ons gekregen hebben, kunnen jullie lezen dat onze Here Jezus met zijn bloed, met zijn sterven aan het kruis op Golgotha, en met Zijn opstanding uit de dood, voor alle straf betaald heeft, die wij mensen verdiend hadden.

=====

Hoofdstuk 2 - Twee broers - Genesis 4 : 1 – 16

Lieve kleinkinderen,

Toen ik vroeger naar de lagere school ging, in het begin van de vijftiger jaren van de vorige eeuw, moest ik elke week een psalmversje leren, dat wij 's maandagsmorgens om de beurt in de klas moesten opzeggen.

Ik had niet zo 'n best geheugen, (nog niet) maar ik kan mij wel heel goed herinneren dat ik bijna elke zondagavond dat versje nog uit mijn hoofd moest leren. Zelfs na een week lang veel oefenen, kende ik het nog niet. Mijn jongste zus hielp mij dan zondagsavonds voor het slapen gaan, zodat ik de volgende morgen toch een 10 kreeg voor mijn psalmversje.

Eén van die psalmversjes was: 'Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen. Van 't zelfde huis, als broeders, samen wonen' (Psalm 133 : 1)

Aan dit psalmversje moest ik denken, toen ik onderstaand hoofdstuk gelezen had.

Hoe goed is het dat broers als vrienden met elkaar omgaan. Maar dat is niet altijd zo. Hebzucht, jaloezie, verkeerde keuzes in je leven maken, kan erg veel kapot maken.

=====

Hoofdstuk 3 - Twee groepen mensen - Genesis 5 en 6 : 1 – 10

Lieve kleinkinderen,

Toen ik zo oud was als onze jongste kleindochter Jonna nu is, (8 jaar) zag de wereld er totaal anders uit als nu. Televisie bestond nog niet. Wel was er de radio. Maar mijn moeder kon die niet betalen. Gelukkig verhuurde de PTT voor heel weinig geld luidsprekers, waarmee je naar 4 radiozenders kon luisteren. Wij mochten thuis alleen maar naar de NCRV luisteren. Ook de VARA was een verboden zender. Als mijn moeder op de radio de haan van de VARA hoorde kraaien, zei ze heel boos: 'Weg die zender.'

‘Maar, toen er nog geen televisie was, wat deden jullie dan ’s avonds?’ zullen jullie je afvragen. Nu, soms luisterden we naar een hoorspel op de radio of we deden met elkaar spelletjes aan de grote tafel in de woonkamer. Was altijd heel gezellig. En wat we ook deden? Een quiz maken. Zelf vragen bedenken. Vaak vragen uit de bijbel. Eén van die vragen was: Hoe heette de oudste man op de wereld en hoe oud is hij geworden?

=====

Lieve kleinkinderen,

Wij als kinderen wel. Een jongen pakte dan een meisje, duwde haar op de grond en hield haar net zo lang vast, tot zij 'jongensgenade' zei.

In de slaapkamer van mijn ouders, jullie overgrootouders, hingen twee schilderijtjes. Op het ene stond: 'Gods weg is volmaakt' en op het andere: 'Mijn genade is u genoeg.'

=====

Lieve kleinkinderen,

Gedurende de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog (1940 – 1945) emigreerden veel mensen uit Nederland naar Canada, Australië of Nieuw-Zeeland. Ook uit ons dorp Kollumerpomp gingen veel gezinnen de oceaan over, om in een ander werelddeel een betere toekomst op te bouwen.

Speciaal voor deze mensen werd er in 1950 van ons dorp een film gemaakt, waarop ook veel dorpsgenoten in beeld kwamen. Jullie overgrootouders, mijn ouders, stonden als laatsten op die zwart-wit film. Ja, zo 'n film maken en vooral op die film in beeld komen, dat was in die jaren een bijzonderheid.

Op 26 januari 1952 zou deze film in onze kerk vertoond worden. Mijn oudste zus Rommie zei een paar dagen daarvoor: 'Wat er ook mag gebeuren, kostte wat kost, ik ga dan naar de kerk om deze film te zien!'

Zij heeft die dag deze film niet gezien, want precies op dezelfde dag stierf onze papa, jullie overgrootvader Dirk J. Visser, onderwijzer op Kollumerpomp.

=====

Hoofdstuk 6 - Abraham, door God geroepen - Genesis 11 en 12

Lieve kleinkinderen,

Al drie jaar lang stond ik in Tzum als onderwijzer voor de klas. Ik was 25 jaar en voelde mij een beetje alleen. Al mijn vrienden waren getrouwd en sommigen hadden al kinderen. En ik? Overal moest ik in mijn eentje naar toe. En ik wilde niet langer eenzaam zijn. Wat deed ik? Op een gegeven moment plaatste ik een contactadvertentie in het dagblad Trouw. Ik kreeg erg veel reacties. Ik had nooit geweten dat er zoveel meisjes (jonge vrouwen) zich ook eenzaam en alleen voelden. Ik had ze nooit ontmoet.

Uit al die brieven pakte ik er één, zag de foto en las de brief van jullie omie. Ik weet niet eens meer of ik al die andere brieven wel gelezen heb. Nee, volgens mij heb ik de meeste enveloppen niet eens opengemaakt. (Was niet mooi van mij.)

Waarom vertel ik jullie dit? Ik begrijp nog nooit waarom ik juist de brief van jullie omie als eerste openmaakte en het gevoel kreeg, dat zij het was, met wie ik mijn leven wilde delen.

Mijn moeder zei in dit soort situaties altijd: 'Eelke, het heeft zo moeten zijn.' Daar bedoelde ze mee dat elk leven geleid wordt.

=====

Hoofdstuk 7 - Abram en Lot - Genesis 13 en 14

Lieve kleinkinderen,

In de jaren vijftig van de vorige eeuw fietste ik vier jaar lang elke morgen van Kollumerpomp naar de Muloschool in Kollum. Ik kwam dan dicht bij Kollum langs een oud vervallen boerderijtje, waarin een oude schapenboer woonde.

Volgens alle mensen was deze man arm, want hij leefde erg sober en gaf bijna geen geld uit, want dat had hij niet, dacht men. Aan goede doelen (een collectebus) gaf hij niets. Ja, als je niets hebt, kun je ook niets geven.

Op zekere dag werd dit oud boertje midden in de weilanden tussen zijn schapen gevonden. Hij was overleden, had een hartstilstand gehad. Toen men hem later zijn oude vieze kleren uittrok, vond men in zijn binnenzak een portefeuille met meer honderdduizend gulden erin. Dat was in die dagen veel geld, ja erg veel geld! Geld, waarvan hij niet gedeeld had met zijn medemensen.

=====

Hoofdstuk 8 - Het Verbond - Genesis 15

Lieve kleinkinderen,

*Kennen jullie dat bekende liedje van Marco Borsato: Dromen zijn bedrog?
De laatste regel van dat lied is: en één keer in de zoveel tijd komen dromen uit!*

Afgelopen nacht droomde ik. Met mijn hele familie en ook nog met veel dorpsgenoten van vroeger, waren we in mijn moeders huis op Kollumerpomp. Het was een geweldig mooi familiefeest. Ik sprak in mijn droom met vier overleden schoonzussen. Ik zag ze zo duidelijk! Ik zag mijn overleden broer en ook mijn overleden zwager, voor wie ik in die droom nog een kop koffie moest halen. Zo duidelijk zag en sprak ik met hen allemaal....!

Ik vroeg mijn oudste zus Rommie in mijn droom, waar onze schoonzus Boukje was. 'In mama's slaapkamer,' antwoordde ze. Ik daarheen en daar zag ik schoonzus Boukje, terwijl zij in het oude ledikantje keek, waar ik vroeger als klein jongetje ook in geslapen heb en waarin nu een kleinkind van haar lag. Haar kleinkind zong: 'Wij gaan naar omie toe, wij gaan naar omie toe.' Hetzelfde liedje dat ik een aantal jaren terug met onze kleinkinderen zong, wanneer wij langs het spoor in Musselkanaal ons hondje Pieter uitlieten. Heel blij werd ik wakker. Maar, ik besepte ineens, dat dit slechts een droom was... Een droom, die op deze wereld nooit meer zal uitkomen.

Maar, wordt deze droom wel waarheid, later in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde, zoals in de bijbel staat? Ik weet het wel zeker.

En nu al mogen wij zingen: 'We gaan naar Jezus toe, we gaan naar Jezus toe....' Daar geloof ik in!

=====

Hoofdstuk 9 - Hagar - Genesis 16

Lieve kleinkinderen,

Op de Muloschool kregen we les in de Franse taal. We hadden een boekje waar honderd verhaaltjes in stonden, die we vanuit het Frans in het Nederlands moesten vertalen. Eén van die verhaaltjes is een mooie inleiding op het volgende hoofdstuk uit de bijbel.

Een woestijnreiziger verdwaalt. Ook gaat tot overmaat van ramp zijn kameel dood. Hij is ten dode opgeschreven. Maar o wonder, plotseling ziet hij in de verte een oase. Met z'n laatste krachten strompelt hij daarheen. Het blijkt een fata morgana te zijn, een luchtspiegeling. Groot is zijn teleurstelling. Maar, op die plek vindt hij een leren waterzak. Blij klaart zijn gezicht op. Toch nog kans op overleven....

Maar, wanneer hij de leren waterzak openmaakt, zitten daar alleen maar heel dure diamanten in.

Hevig teleurgesteld zei hij: 'Het zijn slechts parels....'

=====

Hoofdstuk 10 - Het verbond en het teken - Genesis 17

Lieve kleinkinderen,

'Mama,' zegt Jantje, 'nog één nachtje slapen en dan ga ik op schoolreisje.'

'Ja Jantje, heb je er zin in?' vraagt mama.

'Ja mama, heel veel. Maar we moeten niet vergeten, dat ik morgenvroeg het t-shirt van school aantrek.'

'Jantje, dat vergeten we zeer beslist niet, want in de dierentuin moeten alle mensen kunnen zien, dat jij een leerling van jouw school bent.'

'Mooi is dat, hè mama?'

'Ja Jantje, jij hoort er ook bij, bij alle leerlingen van jullie school. En door dat t-shirt kunnen alle mensen dat zien.'

=====

Hoofdstuk 11 - Hoog bezoek - Genesis 18

Lieve kleinkinderen,

'Oom Frans, heel hartelijk bedankt, voor dit prachtige boek, dat ik vandaag op mijn verjaardag van u gekregen heb. Ik ben er heel blij mee.'

'Is al goed, beste neef,' zegt de rijke vrijgezelle broer van zijn moeder.

'Maar neef Frans, wat wil jij volgend jaar van mij op je verjaardag hebben? Maakt niet uit wat je vraagt. Vraag het me maar.'

'Eerlijk vragen?' vraagt Frans met zijn pas veertien jaren.

'Ja, toe maar.'

‘Dan wil ik volgend jaar van u op mijn verjaardag een grote zeilboot, waarin ik ook kan slapen.’

‘Frans!’ scherp klinkt de stem van zijn moeder. ‘Zoiets duurs vraag je niet! Schaam je. Zo hebben je vader en ik jou niet opgevoed!’

*‘Lieve zus, het is al goed, hoor,’ reageert oom Frans.
‘Frans,’ zegt hij tegen zijn neef, ‘beloofd is beloofd. Geloof me maar! Of, geloof je me niet? Luister goed naar mij: Nog een heel jaar wachten en niet twijfelen! Volgend jaar krijg je van mij een grote zeilboot, waarin je ook kunt slapen. Beloofd!’*

=====

Hoofdstuk 12 - Het oordeel - Genesis 19

Lieve kleinkinderen,

In de jaren dertig van de vorige eeuw kwamen er ‘geluiden’ uit ‘Hitler-Duitsland’ over concentratiekampen, waar alle tegenstanders van Hitler zijn nazipartij vermoord werden.

Bijna niemand geloofde die ‘onzin’. Vooral politici, ook in Nederland, konden dit niet geloven. Een uitzondering was de politicus Winston Churchill in Engeland. Hoe kon dat? Nu, hij had het boek ‘Mein Kampf’ gelezen, dat Hitler voordat hij aan de macht kwam, in de gevangenis geschreven had. Daarin stond precies wat Hitler zijn plannen waren.

*Ook vandaag zijn er ‘geluiden’ die de meeste mensen niet willen, niet kunnen geloven. Die zijn te erg om waar te kunnen zijn.
Straks geen cash geld meer om te kunnen kopen en verkopen? Alleen nog met een merkteken op je voorhoofd of op je rechterhand? Grote onzin.... Wie bedenkt er nu zulke complotverhalen?*

=====

Hoofdstuk 13 - Ismaël - Genesis 21 : 1 - 21

Lieve kleinkinderen,

Ik ken een jongen die Frits heet. Hij zit in groep 8 van de basisschool. Hij heeft geen broer en ook geen zus, wel een vader en een moeder die steeds ruzie hebben. Frits zijn moeder wordt zo kwaad op zijn vader, dat ze wil scheiden. Frits voelt zich schuldig. Is het zijn schuld, dat zijn ouders uit elkaar gaan? Vader blijft in hun huis wonen en moeder verhuist naar een veel kleinere huurwoning.

En Frits? Hij moet steeds verhuizen. Dan een week bij zijn vader en dan weer een week bij zijn moeder. Waar is zijn echte thuis?

De nieuwe vriendin van Frits zijn vader gaat met zijn vader trouwen en gaat natuurlijk ook bij zijn vader in huis wonen. Frits vindt dit vreselijk. Hij kan zijn stiefmoeder niet uitstaan.

Helemaal erg wordt het wanneer Frits een halfbroertje krijgt. Stiekem plaagt hij die baby. Na veel ruzie, baldadigheid en wangedrag van Frits zegt zijn vader op een gegeven moment tegen zijn oudste zoon: 'Frits, ga jij maar voorgoed bij je moeder wonen. Ik ben jouw gedrag meer dan zat.... Wegwezen jij!'

=====

Hoofdstuk 14 - Het offer - Genesis 22

Lieve kleinkinderen,

In 2011 woonde (logeerde) de volledig uitgeprocedeerde asielzoekster en vanuit het VBL (vrijheidsbeperkende locatie) in Ter Apel op straat gezette mama Samar met haar zoontje Dani bijna twee jaar lang bij ons in huis in "Huize Plexat" in Musselkanaal.

Al in het VBL kreeg mama Samar deskundige hulp bij de opvoeding van haar zoontje. Die hulp ging in ons pleeggezin 'Huize Plexat' gewoon door. Toen na een jaar die hulp en begeleiding niet meer nodig waren, was er een evaluatie, waar ik ook bij aanwezig moest zijn. Tot slot kreeg ik van die deskundige de vraag: 'En meneer Visser, hoe vond u dat mama Samar haar zoontje opgevoed heeft?'

Ja, wat moest ik zeggen?

Na even nagedacht te hebben antwoordde ik: 'Dit afgelopen jaar heb ik vaak gezien hoe moeder en zoon met elkaar omgingen, ja hoe moeder Samar haar zoontje opvoedde. Vaak was ik het er niet mee eens. Maar dan draaide ik mij om en liep weg. Nooit heb ik mij ermee bemoeid. Maar, wat ik heel goed gezien heb is het volgende: Dit jongetje houdt zielsveel van zijn moeder en mama Samar, zij houdt nog meer van haar zoontje, dan van zichzelf. Zij zou haar leven voor hem geven. En als er zoveel wederzijdse liefde is, dan mag je fouten maken!'

=====

Hoofdstuk 15 - Machpela - Genesis 23

Lieve kleinkinderen,

Ik ken een vader, die twee dochters had. Beiden waren verloofd. De jongste dochter kreeg ruzie met haar verloofde en vroeg haar ouders om raad. Ja, ze hield zoveel van haar verloofde. Ze wilde hem niet kwijt.

Van haar vader kreeg ze het volgende antwoord: 'Lieve jongste dochter, als ik beide a.s. schoonzonen van ons met elkaar vergelijk, ik vind het jammer om mijn mening te zeggen, maar ik weet zeker dat de verloofde van jouw zus, in moeilijke situaties zich dood zal vechten voor onze oudste dochter. Maar jouw verloofde, met wie je nu ruzie hebt, zal dat niet doen....'

Ook aartsvader Abraham, over wie jullie in de vorige hoofdstukken gelezen hebben, deed dat niet. Liever zijn vrouw uitgeven voor zijn zuster, dan de kans lopen zelf vermoord te worden. Ja, angst kan heel wat met een mens doen. En wat heb je dan later veel spijt....

=====

Hoofdstuk 16 - Rebekka - Genesis 24

Lieve kleinkinderen,

Mijn moeder, jullie overgrootmoeder vertelde mij eens, dat haar oudste zoon, mijn oudste broer Jan, op de lagere school verliefd was op een meisje, de dochter van een rijke boer.

'Dat moet maar niet,' zei mijn moeder tegen haar oudste zoon.

'Waarom niet mama?'

'Nu jongen, daar komt alleen maar verdriet van, want jouw vader heeft te weinig koeienraampjes.'

'Dat begrijp ik niet mama.'

'Ach Jan, wij hebben in ons huis maar één wc raampje. Dat betekent, dat jouw vader te weinig geld heeft, om met zo 'n rijk meisje te trouwen.

De vader van dat lieve meisje zoekt zelf wel een rijke boerenzoon uit voor zijn dochter. Beide families moeten evenveel koeienruitjes (stalramen) hebben. Dat is in die kringen een voorwaarde voor een huwelijk.'

Ja, in die tijd was het nog zo van: 'geld bij geld' en kinderen van arme ouders mochten niet met rijke kinderen trouwen. Gelukkig is die tijd voorbij.

=====

Hoofdstuk 17 - De tweeling - Genesis 25 : 19 - 34

Lieve kleinkinderen,

Ik heb jullie al eerder verteld dat mijn moeder een tweelingzusje had. Wanneer mijn moeder over haar vertelde, was dat altijd met bijzonder veel liefde. Ja, mijn moeder en haar tweelingzus waren niet alleen zusjes, ze waren ook elkaars hartsvriendinnen. Wat voelden zij elkaar geweldig goed aan en wat hielden ze veel van elkaar en wat hielpen ze elkaar, waar ze maar konden. Het

tweelingzusje van mijn moeder kon heel goed leren, volgens mijn moeder, ja veel, veel beter dan mijn moeder zelf. Als voorbeeld vertelde ze altijd het volgende: op de lagere school moesten ze een keer met hun griffel en lei een dictee maken. Van de meester moesten ze elkaars werk nakijken. Wat viel mijn moeder dat tegen. Ze had erg veel fouten gemaakt.

*‘Wat gemeen van jou, zus, dat je mijn fouten niet verbeterd hebt!’
Als antwoord kreeg ze: ‘Ik kon niet vlugger.’*

Ook toen ze ouder werden, waren de tweelingzussen twee handen op één buik, met dezelfde gevoelens. De jongens in Anjum? Nee, dat was maar niks. Echt niet? Nu, behalve dan lytse Durk (kleine Dirk), de oudste zoon van postloper Jan Visser en zijn vrouw Aaltje Dijkstra. Beide tweelingzussen werden verliefd op deze zelfde jongen. En voor mijn moeder, o wat erg. Lytse Durk koos voor de spontaanste en de leukste van de tweelingzussen en dat was mijn moeder niet.

De tweelingzus van mijn moeder stierf op zeventienjarige leeftijd. Zij verdrong in De Vaart in Anjum. Op haar begrafenis, waar lytse Durk ook aanwezig was, verloor mijn moeder haar zakdoek. Lytse Durk vond die zakdoek en bracht die naar mijn moeder en troostte haar....

=====

Hoofdstuk 18 - Het bedrog - Genesis 27

Lieve kleinkinderen,

Lang geleden las ik een verhaal over twee broers, een eeneiige tweeling. Uiterlijk leken ze heel veel op elkaar. De meeste mensen wisten nooit wie, wie was. Maar hun karakters waren totaal verschillend.

Ze waren twintig jaar, toen op 10 mei 1940 in ons land de oorlog uitbrak. Al voor de oorlog sympathiseerde de oudste broer met Hitler, en nadat wij de oorlog verloren hadden, werd hij lid van de NSB, de politieke partij in Nederland, die blij was dat Hitler ons land bezet had.

De andere tweelingbroer ging tijdens die 5 bezettingsjaren in het verzet. Vlak voor de bevrijding werd de knokploeg, waar hij lid van was, verraden en al zijn kameraden werden tijdens een vuurgevecht met de Duitsers doodgeschoten. Alleen deze jongste tweelingbroer werd gevangen genomen en in de gevangenis in Scheveningen opgesloten, in het beruchte Oranjehotel.

Hoe het precies gegaan is, weet ik niet, maar na de oorlog werd de verzetsstrijder, de jongste van de tweeling, ervan beschuldigd dat hij lid was geweest van de NSB, dat hij een groot verrader was geweest en hij werd tot een

jarenlange gevangenisstraf veroordeeld. Hij kon niet bewijzen, dat hij een verzetsstrijder was geweest.

En de echte NSB'er, de oudste van de tweeling? Hij gaf zich uit voor zijn jongste tweelingbroer en met gestolen geld vierde hij een heel, heel lange vakantie aan de Rivièra.

=====

Hoofdstuk 19 - Droom in Bethel - Genesis 28

Lieve kleinkinderen,

Met mijn beperkt mensenverstand begrijp ik niets van de hele wereldgeschiedenis. Ja, want onze wereldgeschiedenis begon met een broedermoord! Uit jaloezie vermoordde Kaïn zijn broer Abel, staat er in de bijbel.

En door de eeuwen heen zijn er miljoenen en miljoenen onschuldige mensen door oorlogen en natuurrampen om het leven gekomen. Haat en nijd beheersten de levens van heel veel mensen, met alle gevolgen van dien. Probeerde de mensheid zichzelf te vernietigen en doen wij dat vandaag nog steeds?

Plotseling was daar, ruim tweeduizend jaar geleden, Jezus op deze wereld. In plaats van het kwade, leerde Jezus de mensen het goede. Liefde in plaats van haat. Zorg voor je medemens, in plaats van de vernietiging van je naaste. Hij vertelde over zijn Vader, God in de hemel.

Ik lees in het jubileummagazine van Open Doors - 65 jaar - het zinnetje: 'Eén man met God is een meerderheid.'

De stichting Open Doors is opgericht in het jaar 1955 door Anne van der Bijl, die bijbels smokkelde naar landen, waar het verboden was (en meestal nog is) om Christen te zijn. De bijbel is in meer dan 15 landen een verboden boek, waar vaak de doodstraf op staat, wanneer je dit boek in bezit hebt.

In zijn eentje is deze meneer Anne van der Bijl in gevaarlijke situaties, vaker dan één keer in de meerderheid geweest. Ja, samen met zijn God.

=====

Hoofdstuk 20 - Dochters van Laban - Genesis 29 Genesis 30 : 1 – 24

Lieve kleinkinderen,

Mijn moeder is in het jaar 1903 geboren. In die tijd was er geen radio, geen televisie en geen internet. Jullie vragen je misschien af, wat die mensen dan 's avonds na hun werk deden. Nu, vaak was het heel gezellig, vertelde mijn moeder. Ze lazen veel, deden spelletjes en ook, elke dag na het eten las haar vader hardop een heel hoofdstuk uit de bijbel voor. Mijn grootvader Andries Hovinga geloofde de bijbel van koft tot koft, zoals men dat vroeger zei. De hele bijbel werd voorgelezen, vanaf bladzijde één tot en met de laatste bladzijde. En dan begon mijn opa opnieuw met voorlezen vanaf de eerste bladzijde. Ook het kleine Bijbelboekje het 'Hooglied' werd door mijn grootvader aan zijn kinderen voorgelezen.

In hoofdstuk 8 vers 8 staat: 'Wij hebben een jonge zuster, die nog geen borsten heeft. Wat zullen we met onze zuster doen, ten dage, dat iemand naar haar dingt? Mijn moeder vertelde mij dat haar tweelingzus dan lachend zei: 'Nu, geef haar twee sinaasappelen en laat ze die onder haar hemd doen. Dan heeft zij ook borsten.'

Dominee Doede Wiersma heeft in zijn dagboek 'Wekker Bliuwe!' (Wakker blijven) bijzonder mooi, speciaal voor jullie geschreven over dit Bijbelboek 'Hooglied'. Over de echte liefde tussen een jongen en een meisje. Liefde voor elkaar, zoals God die bedoeld heeft, toen hij de mensen schiep.

Zelfs 'echte liefde op het eerste gezicht' bestaat, kunnen jullie lezen in dit verhaal over Jacob en Rachel. Jacob, die bij de waterput denkt dat hij zijn moeder Rebekka aan ziet komen lopen, maar dan in een jongere gedaante. Hij ziet een jonge vrouw met dezelfde mooie bruine sprankelende ogen, zoals zijn moeder die heeft. Precies hetzelfde prachtige lange donkere haar. Ja helemaal hetzelfde ranke figuurtje. Bij het zien van zijn nicht Rachel, die als twee druppels water op zijn moeder lijkt, wordt hij smoorverliefd op haar. Om zijn gevoelens onder dwang te houden, levert Jacob een bovenmenselijke krachtsinspanning door in z'n eentje die zware steen van de put af te rollen. Hij geeft de schapen van zijn oom Laban water te drinken. Daarna loopt naar dat bijzonder mooie meisje toe, slaat de armen om haar heen en kust haar.... Liefde op het eerste gezicht!

Pas daarna vertelt Jacob, dat hij familie is. Zijn moeder is de zus van haar vader.

=====

Hoofdstuk 21 - Dieren van Laban - Genesis 30 : 25 - 43
Genesis 31

Lieve kleinkinderen,

Vorige week kreeg ik van een vriend, die net zoals ik ook in 1944 geboren is, een mailtje waarin hij schreef: Trouwens de leerlingen op de school van mijn zoon houden zich nauwelijks aan coronamaatregelen. Gelukkig zijn mondkapjes vanaf vandaag op scholen verplicht. Ik ben hevig geschrokken dat dit niet geldt in kerken en moskeeën. Kerkleiders moeten toch op de eerste plaats de mensen helpen! Door deze ervaringen zijn wij nog overtuigender atheïst dan we al waren. Corona!

Deze vriend van mij moest als kind van zijn ouders elke week verplicht naar de Rooms Katholieke kerk. Hij was zelfs misdienaar. Door veel teleurstellingen in hun leven hebben zijn vrouw en hij God afgezworen.

*Maar mijn vriend is, zoals elk mens, wel met een **godsbesef** geboren. Als je van geen God weet of niet wilt weten, dan bedenk je zelf een god. Denk maar aan de oude Germanen die de natuurgoden Wodan, Donar en Frigga vereerden. En dan de Griekse mythologie. Heel veel door mensen bedachte goden, met menselijke karaktereigenschappen. Ja, in zulke goden (afgoden) kun je geloven en hen vereren, met veel offers en geschenken.*

Veel mensen beseffen niet in welke goden (afgoden) zij geloven. Ik ken mensen die bezeten zijn van de mammon. Geld is het allerbelangrijkste in hun leven.

Je kunt ook een zelfgemaakte of gekochte talisman in je auto hebben hangen, want anders krijg je een ongeluk.

Lieve kleinkinderen, jullie kennen allemaal het weekblad Donald Duck. Natuurlijk ook de stripfiguur oom Dagobert Duck. Deze erg rijke eend bezit een geluksdubbeltje. Dat muntstukje is zijn 'god', waardoor hij zo rijk is geworden.

Zo'n god als dat geluksdubbeltje, of elk ander gelukbrengend voorwerp, je kunt er gewoon op gaan zitten. Net zoals in onderstaand verhaal Rachel deed. Ze ging op dat afgodsbeeldje zitten.

Geen vernederender plek is denkbaar voor zo'n afgodsbeeldje. Onder de rokken van een vrouw die ongesteld is.

Ja, zelf gemaakte, zelf bedachte goden....

=====

Hoofdstuk 22 - Israëel - Genesis 32 en 33

Lieve kleinkinderen,

*Ik geloof in de kracht van het gebed. Maar heel eerlijk gezegd, goed bidden kan ik niet. Nee, **'de gave van het gebed'** heb ik niet. Komt dat ook door de*

traumatische ervaring die ik als jong onderwijzer in Nijverdal heb opgelopen? Het was de gewoonte op mijn school dat elke maandagochtend, voordat de school begon, wij als collega's met elkaar, in de personeelskamer in gebed een zegen vroegen voor de komende week. Om de beurt moesten de mannen (de meesters) hardop voorgaan in gebed, zoals dat vroeger gezegd werd. En op de vrijdagmiddag na schooltijd hardop een dankgebed uitspreken. Toen het die maandagochtend mijn beurt was en ik begon te bidden, bad ik: 'Onze Vader in de hemel....,' en ik kon geen woord meer uitbrengen. Wat een afgang! Maar het werd nog erger. Die vrijdagmiddag na schooltijd en wij weer allemaal in de personeelskamer eerbiedig bij elkaar zaten en ik begon te bidden, viel ik weer stil. Nadat ik heel zenuwachtig drie of vier woorden gezegd had, nam onze baas, het hoofd der school, mijn gebed over.

Bidden, ja ik geloof in de kracht van het gebed. Wanneer andere mensen voor jou bidden, dan heeft dat gevolgen. Jullie omie en ik hebben dat aan de lijve ondervonden.

Zoals Jacob in onderstaand verhaal bidt met zijn God, dat is gewoon ook een lichamelijke worsteling. Lees het verhaal maar.

In het boek 'Reis door de nacht' geschreven door Anne de Vries vertelt hij over het oude mannetje Gerrit. Wanneer de vader van Jan in een concentratiekamp gevangen zit en Jan op weg naar de duinen om daar doodgeschoten te worden, kan ontvluchten, zegt oom Gerrit later tegen Jan: 'Dat jouw vader het concentratiekamp zal overleven, dat weet ik zeker. Maar ook jou kon ik niet missen. Je bent nog zo jong. Dat jij nu niet gefusilleerd bent, kostte mij een nacht bidden. En toen wist ik dat jij in leven zou blijven.'

Lieve kleinkinderen, stel mij nu geen waaromvragen, waarop ik geen antwoord heb. Nog zie ik mijzelf als klein jongetje van zeven jaar op de knieën voor mijn bed liggen. 'Here houdt ook deze nacht, getrouw over mij de wacht. En wilt U mijn papa weer beter maken?' Maar mijn vader stierf wel.

Ook al die gebeden voor mijn vader, in bijna elke gezin op Kollumerpomp en vooral ook in de kerk, ze werden niet verhoord.

Waarom wordt de één beter en sterft de ander? Ik kan jullie daar geen antwoord op geven.

=====

Hoofdstuk 23 - Reis naar Bethel - Genesis 34 en 35

Lieve kleinkinderen,

‘Peter en Elske,’ roept mama, ‘stoppen met dat spelletje en je klaar maken om naar school te gaan.’

Even later hebben broer en zusje hun jassen aan en gaan ze de deur uit. In de deuropening roept mama haar grote zoon nog na: ‘Peter, goed op je zusje passen, hoor. Zij zit nog maar in groep 4 en jij al in groep 8.’

‘Mama,’ antwoordt Peter, ‘ik zorg heel goed voor mijn zusje. Iedereen die haar plaagt, haar kwaad wil doen, nu die is nog niet klaar met mij. Ik zal mijn zusje heel goed beschermen! Elske komt weer veilig thuis, hoor mama. Daar zorg ik voor!’

=====

Hoofdstuk 24 - De dromer - Genesis 37 : 1 – 12

Lieve kleinkinderen,

Jaren geleden, toen wij nog in Oosterzee woonden, aan de rand van het Tjeukemeer, zei eens een heel sympathieke vader tegen mij: ‘Meester, ik verwen mijn kinderen zoveel als ik maar kan.’

Toen ik hem een beetje ‘vreemd’ aankeek, zei hij: ‘Maar ik bederf ze niet!’ Dat vond ik heel mooi gezegd.

Natuurlijk mogen, ja moeten papa’s en mama’s hun kinderen zoveel mogelijk verwennen, maar zij moeten hun kinderen wel opvoeden. Hen niet overal hun zin in geven. Kinderen moeten leren wat wel en wat niet mag. Van jongs af aan moeten kinderen vooral leren dat ze respect moet hebben voor zijn of haar medemens en dat je niet altijd alles zo maar kunt zeggen.

Volledige vrijheid van meningsuiting? Ja, maar je moet je wel aan bepaalde wetten houden, anders ontstaat er een grote wetteloosheid, waar niemand meer blij mee is en waarin ook niemand gelukkig is.

Rekening houden met de ander, respect hebben voor het geloof van de ander. Wordt een mens gelukkig wanneer hij of zij de spot drijft met het geloof van zijn of haar medemens? Volgens mij niet, want als je een ander in het diepst van zijn ziel kwetst, dan word jezelf bang voor de gevolgen daarvan. Wat gaat die ander jou aandoen? Uit angst daarvoor voel je jezelf ook niet meer vrij en gelukkig. Wat gaat die ander door mij gekwetste persoon mij aandoen?

=====

Hoofdstuk 25 - De dromer verkocht - Genesis 37 : 12 - 36

Lieve kleinkinderen,

Actie wekt reactie. Deze uitdrukking kennen jullie allemaal. Dat gebeurde ook bij Jozef, zoals jullie in onderstaand verhaal kunnen lezen.

Maar kon deze jonge Jozef het helpen dat hij zo 'n arrogante jongen was geworden, die alles beter wist dan zijn grote broers?

Ja, hij had sterallures en hij leed aan grootheidswaanzin. Het ergste was, dat hij dat zelf niet eens door had.

Zo gaat dat met erg verwende kinderen, die van jongs af aan van hun ouders altijd hun zin hebben gekregen. Ze denken dat het zo hoort.

En hoe was de reactie van Jozef zijn oudere broers? Ze hadden niet alleen een hekel aan hem, nee, ze haatten hem, met alle gevolgen van dien.

Je moet maar zo 'n door en door verwend jongetje zijn....

=====

Hoofdstuk 26 - De slaaf van Potifar - Genesis 39

Lieve kleinkinderen,

Het was in de zestiger jaren van de vorige eeuw. Ik ging naar de Kweekschool in Dokkum. De eerste twee jaren was ik daar een leerling, daarna twee jaren een kwekeling en het laatste jaar, nadat ik mijn diploma voor onderwijzer gehaald had, was ik een hospitant. Zo noemde je dat, wanneer je ook nog voor de hoofdakke ging. Pas dan, als je hiervoor geslaagd was, was je een volledig bevoegd onderwijzer, die zelfs hoofd der school mocht worden. (Nu is dat directeur van een basisschool.)

Eén van mijn medekwekelingen ging tijdens de grote vakantie met vrienden op vakantie naar het eiland Schiermonnikoog. Zijn naam ben ik vergeten, maar laten we hem maar Jan noemen. Jan en zijn vrienden sliepen die week in de jeugdherberg. Daar was ook een niet zo leuk meisje van dezelfde leeftijd, dat als hobby had om jongens de kop gek te maken en ze daarna te laten stikken.

Ook Jan maakte ze de kop gek, door hem steeds uit te dagen, bij hem op de knie te gaan zitten en hem kusjes in de nek te geven. Jan werd verliefd op dat meisje. Toen ze een dag later aan het stoeien waren en Jan plotseling zijn hand in haar bloesje stak, begon ze te gillen en schreeuwde: 'Jan randt mij aan!'

Om een lang verhaal kort te houden, Jan moest met een agent mee naar het politiebureau en werd met de eerstvolgende vertrekkende boot van het eiland gestuurd.

=====

Hoofdstuk 27 - Dromen komen uit - Genesis 40

Lieve kleinkinderen,

Ik ken een vrouw van over de tachtig, die toen zij een meisje van ongeveer dertien jaar oud was, ziek op bed lag. Ze moest steeds huilen en zei tegen haar moeder dat haar hele lichaam pijn deed. De huisarts werd erbij gehaald. Hij onderzocht dat meisje en zei tegen haar: 'Lieve grote meid, lichamelijk ben jij niet ziek. Maar jij bent heel verdrietig omdat jouw papa niet meer leeft en steeds aan hem moet denken,'

'Ja,' fluisterde heel zacht dat meisje.

'Weet je wat we gaan doen?' zei de dokter. 'Jij gaat nu uit bed, je gaat je wassen en daarna ga je naar buiten en maakt een flinke wandeling. Dat ga je elke dag doen. En weet je wat we nog meer gaan doen? Binnenkort gaan mijn vrouw en ik met onze kinderen een dagje uit. Met onze auto maken we een lange rondrit, gaan ergens lekker eten en dan mag jij ook mee.'

Maar die dokter vergat zijn belofte aan dat meisje of wilden zijn vrouw en kinderen dat meisje niet mee hebben? Dat zou ook kunnen....

Maar dat meisje van nu over de tachtig heeft die belofte van haar huisarts haar leven lang niet vergeten....

=====

Hoofdstuk 28 - De blijde ommekeer - Genesis 41

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie het spreekwoord: Eind goed, al goed? Het betekent: Als het goed is afgelopen, kunnen de problemen die er zijn geweest, worden vergeten.

Zo gaat het in onderstaand hoofdstuk ook met Jozef. Door zijn broers werd hij voor een handvol zilverlingen als slaaf verkocht. Later werd hij als gevolg van valse beschuldigingen onschuldig in de gevangenis gegooid, in een diepe kuil onder de grond. Alsof hij uit de dood weer levend is geworden, zo wordt hij in dit onderstaand verhaal, zelfs onderkoning in het land Egypte, waar hij de mensheid van de hongerdood redt.

Lieve kleinkinderen, jullie kunnen dit 'verhaal van Jozef' vergelijken met de geschiedenis van Jezus, die ook voor een handvol zilverlingen werd verkocht. Jezus, die voor ons aan het kruis op Golgotha is gestorven. Ook Hij onderging onschuldig zijn straf.

Een medegekruisigde vroeg Jezus: 'Wilt u aan mij denken, wanneer u koning bent in de hemel?'

Jezus' antwoord was: 'Vandaag nog zal jij bij mij in de hemel zijn.'

Na drie dagen stond Jezus op uit de dood. Hij heeft ons beloofd en dat geloof ik, dat wij eens allemaal bij Hem in de hemel mogen komen wonen.

=====

Hoofdstuk 29 - De halfbroers - Genesis 42

Lieve kleinkinderen,

Vertrouwen hebben in de ander. Ja, kunnen papa en mama klein Jantje nog wel vertrouwen? Hij heeft al drie keer stiekem uit de suikerpot gesnoept. Heeft voor straf al drie keer op de onderste trede van de trap gezeten. Jantje, zes jaar oud, heeft spijt, echt waar, heel veel spijt. Maar zal hij, ondanks zijn belofte om het nooit weer te doen, toch als niemand het ziet, stiekem weer een suikerklontje uit de suikerpot stelen?

Ik ken een getrouwde man die ook stiekem buiten de pot geplast heeft. Kennen jullie deze uitdrukking buiten de pot pissen? Dat betekent dat deze man stiekem met een andere vrouw naar bed is geweest. Hij heeft veel spijt, wil zijn huwelijk redden, maar kan zijn vrouw hem wel ooit weer vertrouwen?

Weten jullie trouwens wel wat een pispot is? Dat is een po. Maar weten jullie wel wat een po is? Toen jullie omie en ik nog kinderen waren hadden wij niet een wc, zoals wij nu allemaal hebben. Wij hebben allemaal zelfs twee wc's in onze huizen. Eén beneden en één boven bij de slaapkamers.

Vroeger, bij omie thuis gebruikten ze voor de wc nog een tonnetje, dat één keer in de week door mannen van de dienst gemeentewerken opgehaald en geleegd werd. Bij ons thuis niet. Toen mijn vader en moeder in 1936 een nieuw huis lieten bouwen, had mijn vader vijfentwintig gulden te veel geleend. Mijn moeder mocht kiezen: kamer en suite deuren of een wc met een septic tank. Mijn moeder koos voor het laatste. Waterleiding hadden we toen nog niet op ons dorp Kollumerpomp, maar zo nu en dan de wc doorspoelen met een emmer water uit de sloot was ook goed.

En die pispot dan? Nu, om 's nachts in het donker helemaal van de slaapkamer boven naar de wc beneden in het hok bij de achterdeur te gaan, dat duurde veel te lang. Op onze slaapkamer stond een po (een pispot) waar wij allemaal als we even wakker werden in plasten. Op onze knieën lagen we dan voor de pispot en plassen maar. 'Niet buiten de pot plassen, hoor!' waarschuwde mijn moeder ons, 'want dan wordt de vloer nat!'

Begrijpen jullie nu waar die uitdrukking 'buiten de pot plassen' vandaan komt? Maar wanneer een getrouwde man eenmaal buiten de pot geplast heeft, en ook al heeft hij heel veel spijt, zal hij nooit weer buiten de pot plassen? Kan zijn vrouw, die hem vergeven heeft, dat geloven? Dat is een kwestie van vertrouwen....

En kan Jozef in onderstaand verhaal zijn broers wel weer vertrouwen?

=====

Hoofdstuk 30 - Gastmaaltijd in Egypte - Genesis 43

Lieve kleinkinderen,

Door de nood gedwongen bepaalde zaken toestaan. Of door de honger gedwongen zelf bepaalde zaken moeten ondernemen. Dat deden mijn papa en mama ook.

Wisten jullie wel dat mijn ouders, jullie overgrootouders in 1928 naar Canada emigreerden? Dat was een mislukte emigratie. Van hun laatste geld kochten ze een breimachine. De gebreide wollen onderrokken van mijn moeder werden uitgehaald en van dat garen breiden ze sokken, die mijn vader aan arbeiders verkocht, die daar in de rimboe, in de grote bossen werkten. Zo konden mijn ouders overleven.

=====

Hoofdstuk 31 - ‘Ik ben Jozef.... - Genesis 44 en 45

Lieve kleinkinderen,

Ik kan mij heel goed herinneren dat ik als klein jongetje ‘s nachts uit bed werd gehaald, wanneer het onweerde. Ook wij, de kleine kinderen, moesten dan onze kleren aantrekken en daar zaten we dan in een lange rij naast elkaar op de grond, zo ver mogelijk bij de ramen vandaan. We zagen dan de bliksem en telden tot we de donder hoorden. Als we tot negen telden, dan was het onweer drie kilometer ver weg. Maar telden we tot drie, dan was het onweer vrij dichtbij en dat was gevaarlijk. Ja, in die tijd gebeurde het nog regelmatig dat boerderijen door de bliksem getroffen, afbranden. Tegenwoordig hebben alle hoge gebouwen een bliksemafleider en blijven we in bed liggen, ook al onweert het nog zo erg.

Ook jullie omie moest vroeger als klein meisje uit bed, wanneer het onweerde. Haar vader had dan op tafel een geldkistje staan, waar waardevolle spullen in zaten. Hij was penningmeester van de beide scholen in Loppersum en hij moest aan alle meesters en juffen hun salaris uitbetalen. Dat geld mocht bij een blikseminslag niet verloren gaan, want dan kregen de meesters en juffen aan het einde van de maand hun salaris niet.

*Maar ook vandaag geldt voor jullie allemaal: als het hevig onweert en je bent buiten in het open veld of in de bossen, schuil nooit voor de regen onder een hoge boom. Want als de bliksem in die boom inslaat, dat overleven jullie niet. En ben je toevallig tijdens een hevig onweer midden in een groot weiland of op het strand, blijf dan niet rechtop staan, loop **niet** zo snel mogelijk naar een*

gebouw om te schuilen. Als het onweer echt heel hevig wordt, ga in een greppel of in een kuil liggen en laat je daar maar kletsnat regenen, tot het onweer voorbij is. Beter een nat pak, dan dat je door de bliksem getroffen wordt.

=====

Hoofdstuk 32 - 'In het land van vreemdelingschap' - Genesis 46, 47

Lieve kleinkinderen,

Omie en ik waren met onze pleegkinderen op een camping in Luxemburg. Niet ver van onze caravan stond een prachtige dure tent, waarin twee heel leuke mensen een paar weken hun vakantie vierden.

'Mooie tent,' zei ik tegen die man.

'Ja, hebben wij gekregen, van ons neefje.'

'Geef mij ook zo 'n neef,' antwoordde ik.

'Nu,' zei hij, 'ik denk dat jij hem wel kent.'

Nee, ik ga nu geen namen noemen, maar ik had inderdaad zijn neef veel op de televisie gezien en luid gejuicht wanneer hij voor ons Nederlands elftal weer een doelpunt had gescoord.

Die neef van hem, de zoon van zijn zus, was met voetbal multimiljonair geworden, speelde bij een grote club in Europa en deelde heel royaal zijn rijkdom met zijn familie.

=====

Hoofdstuk 33 - 'In het land van rust' - Genesis 48, 49 en 50

Lieve kleinkinderen,

Wanneer jullie bij ons op bezoek komen en ons groeten, dan zeggen jullie:

'Hallo pake en omie, daar zijn we.'

Of je zegt: 'Dag omie,' en je geeft haar een kus.

En wanneer jullie weggaan, dan groeten we elkaar met: 'Dag, tot ziens, tot de volgende keer.'

Dit deden wij vroeger als kind ook. Maar ik kan mij herinneren dat wij bij het weggaan ook wel tegen elkaar zeiden: 'De mazzel.'

Weten jullie waar dat woord vandaan komt? Nee? Het is het Hebreeuwse woordje mazzeltov, dat 'goed geluk' betekent.

Vroeger, voor de Tweede Wereldoorlog, toen in ons land nog veel Joden woonden, werd deze groet 'mazzeltov' ook wel veel door Nederlanders gebruikt.

Kennen jullie trouwens dat mooie lied: Adieu, mein kleine garde-officier? Deze kleine soldaat wordt vaarwel toegezongen, wanneer hij de oorlog ingaat. A Dieu betekent: Ga met God.

Ik kan me nog goed herinneren, dat op ons Kollumerpomp, onze buurman Douwe Dam vroeger bij het weggaan altijd zei: 'De Zegen.' Eerst vonden wij dat een beetje vreemd, maar later namen wij als kinderen dat over en zeiden ook vaak tegen elkaar: 'De Zegen.'

Wisten wij toen en ook jullie nu, waar deze wens: 'De Zegen', bij het afscheid nemen gebruikt werd en nog steeds uitgesproken wordt? Nee, nu wanneer een kerkdienst afgelopen is, geeft de dominee zijn gemeenteleden de Zegenbede mee. Hij heft dan zijn armen omhoog en spreekt de volgende woorden:

*'Gaat nu heen in vrede, verheft uw harten tot God
en ontvangt zijn Zegen.'*

=====

Hoofdstuk 34 - De verdrukking - Exodus 1

Lieve kleinkinderen,

'Oom Eelke, voor wie bent u? Voor de Joden of voor de Palestijnen?' vroeg lang geleden een jonge asielzoeker mij.

'Ach jongen,' antwoordde ik, 'ik ben niet voor de Joden en ook niet voor de Palestijnen. Ik ben voor alle mensen, die in nood verkeren, voor mensen die hulp nodig hebben. En dan maakt het tante Zwanny en mij niet uit of je een Jood of een Palestijn bent, een Christen of een Moslim, blank of zwart. Mensen in nood, mensen die vanuit de VBL in Ter Apel op straat zijn gezet, mensen op de vlucht, mensen in de ellende, die willen wij helpen, zoveel we kunnen.'

'Heeft u een hekel aan mij, omdat ik een Koerd ben?' vroeg een vluchteling uit Syrië aan mij. 'Wij Koerden hebben een slechte naam omdat wij in onze oorlog voor een eigen land, niets en niemand ontzien.'

Mijn antwoord aan hem was: 'Mohammed, er zijn goede Nederlanders, maar ook slechte Nederlanders. Zo zijn er ook goede Koerden en ook slechte Koerden.'

Lieve kleinkinderen, zo oud als de wereld is, zo lang de mensheid bestaat, zo lang al moeten mensen in hun leven een keuze maken tussen goed en kwaad. Zo ook in onderstaand verhaal, dat gaat over de nieuwe Farao in Egypte, een Farao die Jozef niet gekend heeft. Hij wilde hem zelfs niet kennen, want die

onderkoning Jozef van veel jaren geleden, had iets met God. En deze nieuwe Farao was in het diepst van zijn gedachten zelf God.

En door de eeuwen heen heeft de geschiedenis ons geleerd dat wanneer er een koning, een dictator in een land aan de macht komt en die denkt dat hij zelf God is, dan moeten de Hebreeërs, de Joden het veld ruimen. Dat heet antisemitisme en dat is de haat tegen de Joden.

Lieve kleinkinderen, jullie kennen toch wel Adolf Hitler, de leider van de Nazi's in Duitsland, die in 1939 de Tweede Wereldoorlog begon en alle Joden in gaskamers wilde vermoorden? Hij had daarvoor in de gevangenis zijn boek 'Mein Kampf' geschreven. Daarin schreef hij: 'Het geweten is een Joodse uitvinding.'

Ja, als je dan alle Joden vermoordt, heb je zelf geen geweten meer. Heb je er ook geen last meer van. Hoef je niet langer je eigen geweten het zwijgen op te leggen. 'Dood aan de Joden!' en dan ben je bevrijd van je eigen geweten....

Hoofdstuk 35 - Het rieten mandje - Exodus 2 : 1 – 10

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de film 'Süskind'? Nog nooit gezien? Dan raad ik jullie aan om dat een keer te gaan doen.

Je kunt het je niet voorstellen, je kunt het gewoon niet geloven, maar het is echt waar gebeurd! En de meeste Nederlanders keken toe, of ze wisten het niet....

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wilde Hitler alle Joden vermoorden. Ook de Nederlandse Joden moesten 'afgevoerd' worden. Ze moesten zich verzamelen in de Hollandse Schouwburg in Amsterdam, waarna ze in treinen naar doorgangskamp Westerbork werden gebracht en van daar uit naar de vernietigingsconcentratiekampen in Duitsland en Polen.

Recht tegenover de Hollandse Schouwburg in Amsterdam was een crèche gevestigd, waar de baby's en kleine kinderen van de Joden ondergebracht werden.

Vier verzetsgroepen hebben eerst baby's in tassen en later ook kleine kinderen uit deze crèche gesmokkeld en ondergebracht in Nederlandse gezinnen.

Adolf Hitler was niet de eerste, die het volk van God, de Joden, wilde vernietigen....

Hoofdstuk 36 - De dorre wildernis - Exodus 2 : 11 -

Lieve kleinkinderen,

Weten jullie wie onze Vader des Vaderlands is? Dat is Willem van Oranje. Hij werd in 1533 geboren op de Dillenburg in Duitsland. Zijn ouders beleden de Lutherse godsdienst. (protestants)

Op elfjarige leeftijd erfde hij het Franse prinsdom Oranje. Om die erfenis te aanvaarden had hij toestemming nodig van keizer Karel de vijfde. Die kreeg hij, op voorwaarde dat de jonge prins verder een katholieke opvoeding kreeg. Daarom groeide Willem vanaf zijn twaalfde op aan het keizerlijk hof in Brussel.

Toen de erg rijke prins Willem van Oranje volwassen was geworden, zag hij dat in de Nederlanden mensen (ketteren werden ze genoemd) op brandstapels vermoord werden, alleen omdat ze protestants waren.

Om deze reden werd hij de leider van het verzet tegen koning Filips de tweede, die behalve heer der Nederlanden, ook koning van Spanje was.

Willem van Oranje vocht voor vrijheid van godsdienst. Maar het door Willem van Oranje zelf betaalde leger verloor. Om een lang verhaal kort te maken, op 10 juli 1584 werd Willem van Oranje door Balthasar Gerards met pistoolschoten in Delft vermoord.

Een mislukt leven? Daar leek het in die jaren wel op.

=====

Hoofdstuk 37 - De brandende doornstruik - Exodus 3 en 4

Lieve kleinkinderen,

Jaren geleden las ik het boek: 'De Herberg van het Zesde Geluk'. Ook heb ik lang geleden de verfilming van dat boek gezien. Een mooie en indrukwekkende film was dat.

Het is de ware geschiedenis van één van de heldhaftigste vrouwen van haar generatie, Gladys Aylward, die in Engeland diende als dienstmeisje, maar zich door God geroepen voelde in China als zendeling te gaan werken.

Ik herinner mij nog dat deze vrouw als jong meisje graag zendeling wilde worden. Maar, volgens 'de deskundigen' was zij daar te dom voor. Zij had geen diploma's.

Toch kwam zij (in eigen kracht?) in China en begon daar in een afgelegen dorpje een herberg, die zij de naam gaf: 'De Herberg van het Zesde Geluk.' Ze leerde met veel moeite Chinees spreken en ging haar gasten in de herberg vertellen van Jezus.

Later, tijdens de oorlog tussen China en Japan redde zij na een verschrikkelijk barre voettocht, dwars door de bergen, honderd kinderen van de dood.

Lieve kleinkinderen, lees dit boek maar eens. Het is erg indrukwekkend wat deze vrouw in de Naam van Jezus allemaal gedaan heeft.

=====

Hoofdstuk 38 - ‘Laat mijn volk gaan....’ - Exodus 5 en 6

Lieve kleinkinderen,

Mijn grootvader Andries Hovinga was beurtschipper. Met zijn vrachtboot, een skûtsje, voer hij van Anjum naar Dokkum en dan verder naar Leeuwarden, Sneek en over het Tjeukemeer bij Echtenerbrug naar Zwartsluis tot aan Zwolle toe. En dan zeilde hij weer terug naar Anjum. Hij vervoerde aardappelen, suikerbieten, turf en ander soort vracht. Zelf moest hij met zijn oudste zoon Jan het schip laden en lossen. Als het slecht weer was, vertelde mijn moeder mij, vond ze het in de roef (de huiskamer aan boord) altijd heel knus en gezellig. Maar dat mocht niet van haar moeder, mijn grootmoeder Romkje Hovinga-van Boerum. Mijn moeder moest dan denken aan de mannen, die buiten in de regen, druk aan het werk waren. Dat was geen pretje!

Eens op een zondagmiddag hoorden ze luid schreeuwen en schelden op het schip van hun burens. Buurman en buurvrouw hadden een fikse ruzie, waarbij zelfs klappen vielen. Mijn grootvader hoorde en zag het en bemoeide zich ermee. Dit kon toch niet! Een man slaat zijn vrouw toch niet....

Maar hij kreeg de kous op z'n kop, want nu begon het ruziënde echtpaar samen mijn grootvader de huid vol te schelden. Waar bemoeide hij zich mee? En die paar tikken, die zij soms van haar eigen man kreeg, schreeuwde de buurvrouw mijn opa naar het hoofd, daar hoefde Hovinga zich niet mee te bemoeien!

En mijn grootvader Andries Hovinga bedoelde het zo goed....

=====

Hoofdstuk 39 - Negen plagen - Exodus 7 t/m 10

Lieve kleinkinderen,

Weten jullie wat een draaideurcrimineel is? Aan zo'n persoon moest ik denken, nadat ik onderstaand hoofdstuk vertaald had. Zo'n crimineel is iemand, die nadat hij een misdaad heeft begaan, door de politie gepakt wordt, en later door de rechter veroordeeld, in de gevangenis terechtkomt. Als hij zijn straf

uitgezeten heeft en vrijgelaten wordt, gaat hij weer het criminele pad op. Komt weer in de gevangenis, wordt weer vrijgelaten en begaat dan weer een misdaad, waardoor hij voor de zoveelste keer in de gevangenis terecht komt. De reclassering kan hem niet op het juiste pad brengen.

Steeds maar weer komt hij in de gevangenis. Hij is erg hardleers. Hoeveel straf en waarschuwingen hij ook krijgt, hij kan of wil zich niet aan de regels houden, die in een beschaafd land als Nederland gelden.

Het is wat deze persoon betreft, boter aan de galg gesmeerd.

=====

Hoofdstuk 40 - De verlossing - Exodus 11, 12 en 13

Lieve kleinkinderen,

Herinneringen. Wat is het mooi om goede herinneringen aan je ouders te hebben. Van mijn vader herinner ik mij niet veel meer. Ik was zeven jaar toen hij stierf. Wel herinner ik mij dat ik naast hem aan tafel zat. Zijn rond scheerspiegeltje stond in een houdertje voor hem op tafel, met daarnaast een kommetje heet water, zijn bakje met scheerzeep en zijn krabbertje, waarmee hij zich schoor. Ook ik kreeg een likje scheerschuim op mijn wangen. Met datzelfde krabbertje dat mijn vader gebruikte, heb ik mij nu al meer dan 50 jaar geschoren. Ik heb onze zoon Dirk beloofd, dat hij dat krabbertje na mijn dood erft. Gaat hij zich daar dan ook mee scheren?

En dan mijn moeder. Wat heb ik bijzonder goede en mooie herinneringen aan haar. Na het overlijden van mijn vader nam zij het op zich om in plaats van mijn vader voor en na elke maaltijd luidop een gebed uit te spreken. Ik hoor haar nog zeggen: 'Wees met allen die ons lief en dierbaar zijn.'

En 's avonds liggend op mijn eigen bed, zag ik haar voor het slapen gaan op haar knieën liggen voor haar eigen bed. Zij bad dan voor haar negen kinderen.

Herinneringen, wat kunnen die mooi en goed zijn!

=====

Hoofdstuk 41 - Het paard en zijn ruiter - Exodus 14 en 15 : 1 - 23

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de naam Corrie ten Boom? Ik heb haar naam al een keer eerder in een verhaaltje genoemd. Zij en haar zus Betsie hielpen tijdens de bezettingsjaren van 1940 tot 1945 hun vader met het helpen en verbergen van Joden, onderduikers en verzetslieden.

Op een gegeven moment, terwijl hun huis vol met mensen zat, die voor de Duitse soldaten moesten vluchten, was er geen geld en ook geen bonkaarten meer om eten te kopen. Corrie verzamelde (verplicht) alle bewoners in de huiskamer.

‘Stil. Eerbiedig allemaal. Ook al geloof je in geen God, jullie gaan ook meebidden!’ zei Corrie op niet al te vriendelijke toon.

En daar zaten ze om de tafel: Joden, een communist, een atheïst en nog een paar andersdenkenden.

Corrie ten Boom bad om hulp. *‘God,’* zei ze, *‘dit zijn uw mensen op de vlucht en wij willen hen helpen. Maar zonder uw hulp kunnen wij dit niet.’*

Eén van deze mensen, die erbij was, schreef na de oorlog in een brief: Corrie had nog geen amen gezegd, toen er aangebeld werd. Een onbekende meneer bracht een envelop met inhoud....

Toeval? Ik geloof niet toeval.

Nee, ik geloof niet dat het toeval was, dat het in de nacht van 17 op 18 juni 1815 regende bij het plaatsje Waterloo in België. Had het die nacht niet geregend, dan had Napoleon die veldslag gewonnen en was het niet zijn Waterloo geworden.

Weten jullie wat deze uitdrukking betekent? Je Waterloo vinden betekent dat je een definitieve nederlaag lijdt.

=====

Hoofdstuk 42 - Mara - Exodus 15 : 22 - 27

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie dat mooie lied van André Hazes: ‘Bloed, Zweet en Tranen?’

Wat is dat toch een mooie meezinger. Vooral als je met je vrienden een biertje hebt gedronken, zing je uit volle borst, met veel enthousiasme en veel overtuiging van bloed, zweet en tranen. Wat voelen jullie je dan met elkaar sterk! Ja, op dat moment kunt je de hele wereld aan.

Maar, wanneer je tegenslag in je leven krijgt, je wordt ziek of komt in andere ‘ellende’ terecht, hoe enthousiast kun je dan nog dit lied zingen, dit lied vol van bloed, zweet en tranen?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Winston Churchill premier van Engeland. In 1939, aan het begin van deze wereldoorlog beloofde hij zijn volk bloed, zweet en tranen. Maar ook de eindoverwinning!

Geloofden zijn mensen hem allemaal? En hoeveel mensen moesten er eerst sterven, voordat Hitler-Duitsland voorgoed verslagen was?

=====

Hoofdstuk 43 - Vlees en brood - Exodus 16

Lieve kleinkinderen,

‘Wie niet horen wil moet voelen,’ leerde mijn moeder ons.

Nee, ik heb nooit een klap van haar gehad, maar streng was ze wel. Wij als kinderen moesten naar haar luisteren en doen, wat zij goed voor ons vond.

Zij stuurde ons met haar ogen.

‘Wees toch niet zo dom en eigenwijs! Denk niet dat jij het beter weet. Jij bent een kind dat nog veel moet leren!’ waren een paar uitspraken van haar.

Maar wat had zij een liefde voor haar negen kinderen. Wanneer haar kinderen het goed hadden, dan was zij blij, gelukkig en tevreden. En gezellig dat het bij mijn moeder in huis was....

Vooraf de zondagen. Die waren bijzonder, in de meest positieve zin van het woord. Mijn moeder had dan aandacht voor je. Doordeweeks ook wel, maar zondags werkte zij niet en wij mochten op die dag geen huiswerk voor school maken. De zondag was een rustdag. Geen verboden van wat niet mocht, maar tijd voor elkaar hebben. Vooral van elkaar genieten. Veel spelletjes heb ik met mijn moeder, broers en zussen gespeeld. Wat was mijn moeder fanatiek, wanneer de sjoelbak op tafel stond. Ja, zij speelde met hart en ziel....

=====

Hoofdstuk 44 - Rafidim - Exodus 17 en 18

Lieve kleinkinderen,

‘Nu had ik je als beloning een mooi nieuw autotoetje gegeven,’ zei mama tegen haar jongst zoontje. ‘Je beloofde om het nooit weer te doen, maar nu heb je het weer gedaan! Hoe vaak moet ik nog tegen jou zeggen dat je dit niet weer mag doen? Moet ik jou eerst een flink pak voor je broek geven, voordat jij luistert en gehoorzaamt?’

‘Mama, ik zal het nooit weer doen. Echt waar niet. Beloofd!’

‘Ja, dat zei je de vorige keer ook, toen je stiekem een chocoladereep uit de voorraadkast gestolen had. Hoe kan ik jou nu geloven?’

=====

Hoofdstuk 45 - De tien Woorden - Exodus 19, 20 en

Lieve kleinkinderen,

Jullie weten volgens mij allemaal wel dat omie en ik jaren geleden een groot pleeggezin hadden. Vreemde, onbekende kinderen kwamen zomaar in ons huis wonen. Wij kenden hen niet en zij ons niet. Dat was vaak van beide kanten wennen. Vaak was het zo: wat die kinderen bij hun biologische ouders gewend

waren, was bij ons onmogelijk. De politie je vriend, die je helpt, wanneer je problemen hebt? Nee, de politie was je vijand! Natuurlijk gold dat niet voor alle pleegkinderen, maar zich in ons pleeggezin aanpassen, dat moesten ze allemaal.

Om het voor hen een beetje gemakkelijker te maken hadden omie en ik huisregels gemaakt, die ik op een papier geschreven had. Bovenaan stond:

Huisregels van “Huize Plexat”.

Ik had nog zo ’n exemplaar in deze kinderbijbel bewaard. Er stonden 20 afspraken op. Ik heb zojuist die 20 huisregels glimlachend gelezen. Zo moeilijk waren ze niet, maar wel duidelijk.

Huisregel 19 schrijf ik even hieronder. Is wel leuk om te lezen.

Wees behulpzaam voor een ander. Wees niet bang dat je teveel voor een ander doet. Je kunt beter te veel voor een ander doen, dan te weinig. Het bevordert de goede verstandhouding hier in ons pleeggezin.

WIE GOED DOET, GOED ONTMOET.

=====

Hoofdstuk 46 - Ongehoorzaam volk - Exodus 32 : 1 - 29

Lieve kleinkinderen,

Jaren geleden kregen wij in ons pleeggezin “Huize Plexat” in Musselkanaal bezoek van een politieagent. Wat de aanleiding was, weet ik niet meer, maar hij vertelde dat hij een week eerder in Zoutkamp een man had meegemaakt, die ook Visser heette, en dat die man verschrikkelijk boos was geweest. Die agent had in zijn hele leven nog nooit iemand meegemaakt, die zo kwaad was, als deze meneer Brant Visser. Hij was ervan geschrokken, en was nog steeds diep onder de indruk van de kwaadheid van Visser, zoals hij tegen ons zei.

De reden van Vissers boosheid was dat daar in Zoutkamp een vluchteling uit Syrië **onrecht** was aangedaan. Een vluchteling, die hier in Nederland asiel had aangevraagd.

Die meneer Brant Visser was een broer van mij. Hij leeft niet meer. Maar in mijn verhaaltjes aan jullie heb ik zijn naam wel vaker aangehaald.

=====

Hoofdstuk 47 - Mozes, de bemiddelaar - Exodus 32 : 30 – 35, 33

Lieve kleinkinderen,

De eerste kinderbijbel, die ik voor jullie vanuit het Fries in het Nederlands vertaald heb, was het Nieuwe Testament. Kunnen jullie je nog herinneren dat ik in die kinderbijbel ook verhalen over Paulus heb verteld?

In de bijbel heeft Paulus in 2 Korintiërs, hoofdstuk 12 de verzen 2 t/m 4 het volgende geschreven: 'Ik ken een Christen, die veertien jaar geleden iets heel bijzonders meemaakte. (Die Christen was hijzelf.) Plotseling werd hij van de aarde weggehaald en naar de hoogste hemel gebracht. Was alleen zijn geest in de hemel of ook zijn lichaam? Dat weet ik niet, dat weet God alleen. Maar dit weet ik wel: Die man werd gebracht naar de plaats waar God is. Daar hoorde hij heilige woorden, woorden die een mens niet mag uitspreken.'

Ik las eens in een boek over een man die een bijna-dood ervaring had gehad. Toen hij weer terug op deze wereld was, vertelde hij dat hij iets geweldigs had meegemaakt, gedurende de minuten dat de mensen om hem heen dachten, dat hij overleden was.

'Ik was in het voorportaal van de hemel,' vertelde hij. 'Ik zag daar iets geweldig moois en ik vroeg aan iemand die naast mij stond: 'Is dat God?'

'Nee,' kwam als antwoord, 'dat licht dat je daar in de verte ziet, dat is de adem van God....'

=====

**Hoofdstuk 48 - De gouden ark - Exodus 25, 26, 27
Leviticus 8, 9, 10**

Lieve kleinkinderen,

Wat zijn er veel kerken in Nederland. Herinneren jullie je nog hoe mooi die kerk in Raalte was? Wij waren daar als familie bij elkaar, toen Yfke en Jonna daar gedoopt werden.

De Sint-Janskathedraal in 's-Hertogenbosch is nog mooier. En dan de Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan, bij Rome. Prachtige kerken, ja wat een schitterende bouwwerken!

Vandaag las ik in de krant dat de laatste vier jaren hier in Nederland vierhonderd kerken zijn gesloten en verkocht, omdat er te weinig kerkgangers zijn. Honderd kerkgebouwen worden elk jaar verkocht en krijgen een andere bestemming of worden afgebroken. Ook ons kerkgebouw in Oosterzee, waar onze kinderen Dirk-Jelmer en Regina als baby zijn gedoopt, is al jaren geleden een garage geworden.

Gelukkig hoor ik ook berichten dat hier in Nederland kerkgemeenschappen groeien en zelfs een groter of nieuw gebouw nodig hebben.

Lieve kleinkinderen, denk maar eens na over de volgende uitspraak, die ik vroeger op de MULO in Kollum leerde:

*‘Zijn de gebouwen van hout, dan zijn de harten van goud.
Maar zijn de kerken van goud, dan zijn de harten van hout.’*

=====

Hoofdstuk 49 - Kibrot-Hattaäwa - Numeri 11

Lieve kleinkinderen,

Ik ken twee broertjes, die nu al over de zestig jaar zijn. Toen zij nog jongens van tien en twaalf jaar oud waren, vroegen zij heel vaak, ja tot vervelends toe, aan één van hun ooms: ‘Lieve oom, wanneer gaat u met ons vissen? U heeft toch een boot en dan gaan we toch de Waddenzee op om vissen te vangen?’ Om van ‘het gezeur’ van zijn neeffes af te zijn, werd er met hun ouders een afspraak gemaakt. Geweldig! Oom ging met hun zoontjes vissen. Wat een mooi spannend avontuur.

Eindelijk was het zover. Papa en mama stonden op de kade hun zoons en broer uit te zwaaien en gingen terug naar schoonzus voor een kopje koffie.

Na een half uurtje varen werd het anker uitgeworpen en de vishengels klaargemaakt. Na een klein kwartiertje vissen ‘zeurde’ de jongste: ‘Oom, wanneer gaan we weer naar huis?’ Als antwoord kreeg hij: ‘Vissen wilde je.... en vissen zal je!’

=====

Hoofdstuk 50 - Volk zonder toekomst - Numeri 13 en 14

Lieve kleinkinderen,

Veel jaren geleden kende ik een jongetje van een jaar of zes. Zijn papa en mama namen hem een hele lange dag mee naar de dierentuin in Emmen. Wat hadden hij en zijn ouders een prachtige, mooie dag. ’s Avonds, in de auto, op de terugweg naar huis, vroeg dat kleine jongetje: ‘Mama, hoe laat zijn wij thuis?’ ‘Ben jij moe? Wil jij graag naar bed?’ ‘Nee,’ zei dat vermoeide jongetje, ‘maar zijn wij op tijd thuis om op de televisie Pipo de clown en Mamaloe te kunnen zien?’ ‘Nee,’ antwoordde mama. Daar komen wij te laat voor thuis en jij hebt vandaag aapjes genoeg gezien.’

En daar begint me dat kleine jongetje te huilen, gewoon te krijsen: ‘Jullie hebben mij dat beloofd! Ik wil Pipo zien. Wat zijn jullie gemeen! Ik wil, ik wil, ik wil....!’

=====

Hoofdstuk 51 - Het grote oproer - Numeri 16 en 17

Lieve kleinkinderen,

Toen ik overging naar de vierde klas van de lagere school, ging mijn jongste zus Tiny naar de eerste klas van de MULO school in Kollum. Als ik dan tussen de middag thuis kwam te eten, dan zaten mijn moeder en ik samen aan tafel. Mijn oudere broers en zussen waren getrouwd, of aan het werk of gingen naar de middelbare school. Mijn jongste broer Bote voer toen als lichtmatroos op een kustvaarder. Mijn moeder heeft in die tijd over hem een aantal weken (maanden?) in grote spanning gezeten. In de krant lazen wij dat zijn schip “De Kars” in Kopenhagen aan de ketting lag en dat een zekere B.V. in de gevangenis zat. Gelukkig bleek later dat de kapitein van dat schip dezelfde initialen had als mijn jongste broer.

Maar wat ik jullie wilde vertellen: wanneer mijn moeder en ik het middageten op hadden, dan las ik luidop een hoofdstuk voor uit de kinderbijbel van Anne de Vries. Mooie verhalen waren dat. Maar wat ik niet begreep, dat volk Israël, al die Israëlieten, wat waren ze toch stom! Deed God geweldige wonderen, strafte Hij zelfs de Egyptenaren met tien plagen en nog waren ze ongehoorzaam, ongeloofig en zeurden ze om brood en vlees. En dat, terwijl ze nu vrij waren! Geen slaven meer van de Farao. Voor mij onbegrijpelijk.

In de bijbel staat: ‘De Bewaarder Israëls sluimert noch slaapt.’ Dat betekent dat God voor ons allemaal dag en nacht met onze gebeden bereikbaar is. Ook staat in de bijbel dat God met het volk Israël een eeuwigdurend Verbond gesloten heeft.

Ook deze twee zinnen kan ik met mijn beperkt mensenverstand niet begrijpen. Dat mag je alleen maar geloven.

=====

Hoofdstuk 52 - Zonde en straf - Numeri 20 en 21

Lieve kleinkinderen,

Een oom van mij, de jongste broer van mijn vader, was een heel goede man. Hij was de vriendelijkheid zelve. Hij had veel, ja volgens zijn vrouw, alles over voor

zijn medemens. Ook kwam hij na het overlijden van mijn vader, geregeld bij mijn moeder op bezoek en dan nam hij ook altijd iets mee: groenten uit zijn eigen tuin of een zakje aardappelen en ook één keer een zak met antraciet. Nu weten jullie natuurlijk niet wat antraciet is, maar dat was brandstof voor in onze kolenkachel. Aardgas en gaskachels waren er toen nog niet. Mijn moeder was heel blij met alles wat zij van haar zwager kreeg.

Ook ik, het jongste zoontje van zijn overleden broer, kreeg van hem een echte pols. Weten jullie wat een polsstok is? Nee? Nu dat is een lange, dunne stok, waarmee je over brede sloten kunt springen. Ik was er heel blij mee.

Een bijzondere man was deze oom. In zijn jonge jaren wilde hij politieagent worden, maar zijn moeder (mijn beppe Aaltje) schudde haar hoofd. Toch slaagde deze oom van mij voor zijn politiediploma en werd agent in de stad Amsterdam. Maar na een week kwam hij al weer terug in zijn geboortedorp Anjum. Hij had ontslag genomen. Nee, politieagent in Amsterdam, dat was zijn leven niet. En mijn beppe Aaltje knikte met haar hoofd. Ze was blij dat hij veilig weer terug was. Zij kende haar jongste zoon. Een heel goede jongen, maar je moest hem niet kwaad maken.... Dan kreeg hij een driftbui en wist hij niet meer wat hij zei en deed.

Ruzie krijgen met deze oom? Normaal gesproken was dat onmogelijk. Dan moest je hem eerst wel tot het uiterste getergd hebben en had je dat gedaan, dan kon je beter maar een straatje omgaan.

Toen deze oom na zijn pensionering als vrijwilliger op het kerkhof in Anjum het gras maaide, kreeg hij een ongeluk. Zijn voet raakte in de grasmachine en daar lag hij gewond op het gras. Terwijl later hulpverleners hem op een brancard naar de ziekenauto droegen, sprak hij de legendarische woorden: ‘Andere mensen worden naar het kerkhof toegedragen en ik word er afgedragen....’

=====

Hoofdstuk 53 - Bileam - Numeri 22, 23, 24, 25

Lieve kleinkinderen,

Eeuwen geleden, gedurende de jaren tussen 1100 en 1300 werden er vanuit West- Europa kruistochten georganiseerd om de heilige stad Jeruzalem te bevrijden van de heidense moslims. Een paar keer hebben Christelijke ridders op hun paarden met veel strijd de stad Jeruzalem veroverd. Maar die ging later weer verloren. Op een gegeven moment is er zelfs vanuit Duitsland een Kinderkruistocht geweest, om de heilige stad Jeruzalem te veroveren.

Een paus, of was het een andere 'Christelijke leider', dat weet ik niet, had een 'Godswoord' gekregen. God had tegen hem gezegd dat hij een Kinderkruistocht moest organiseren. God zou die heidense moslims in de stad Jeruzalem vervloeken, terwijl Hij deze kinderen zou zegenen. Deze kinderen zouden dan de stad Jeruzalem innemen en in bezit nemen.

Ja, zegen en vloek.

Als een mens deze twee woorden zegt, en daarbij de naam van God gebruikt om er zelf beter van te worden, dan mag je je wel even achter de oren krabben....

Hebben jullie trouwens dat boek 'Kruistocht in spijkerbroek', geschreven door Thea Beckman, gelezen? Echt een aanrader.

=====

Hoofdstuk 54 - De dood van Mozes - Numeri 27 : 12 – 23 Deuteronomium 31, 32, 33, 34

Lieve kleinkinderen,

De man van omie haar vriendin Gerda is vorige week overleden. Vanwege de coronacrisis mochten wij niet naar de begrafenis. Gelukkig konden wij via livestream de begrafenis op onze televisie volgen. De kerkdienst ter nagedachtenis van Gerda haar man, een Dankdienst voor het leven van Albert Flikkema, vond plaats in dezelfde kerk waar jullie omie en ik meer dan vijftig jaar geleden getrouwd zijn.

Vlak voor zijn sterven zei Albert: 'Het is allemaal zwart.'

Maar even later zei hij: 'O Gerda, moet je kijken, het wordt allemaal groen, zo mooi, zo mooi. Ik kan niet zeggen, hoe mooi het is.'

Dat waren zijn laatste woorden. Een minuut later was hij overleden.

De dominee in de kerk sprak over een horizon. Albert is voorbij die horizon. Hij weet nu hoe het daar is. Hij ziet nu het onbekende. Wij nog niet.

=====

Hoofdstuk 55 - Rachab - Jozua 2

Lieve kleinkinderen,

Het was 1 september 1944 en vanuit het dorp Anjum was een jonge verzetsstrijder op de vlucht geslagen. Mijn vader en moeder kenden hem wel. Ja, en de Duitse soldaten kenden hem ook en zij wisten ook dat mijn ouders uit Anjum afkomstig waren. Naar wie kon die jonge man gevlucht zijn? Natuurlijk, naar meester Visser op Kollumerpomp.

Die nacht werd om een uur of vier bij ons aangebeld en hard op de voordeur gebonsd. Openmaken! Politie en Duitse soldaten.

Wakker geschrokken, was het eerste wat mijn hoogzwangere moeder zei: 'Durk, daar zijn ze. Ze komen jou ophalen. Vlug, geen kleren meer aantrekken, in je pyjama, de vliering op en verstop je daar.'

Mijn moeder liep in haar pyjama de trap af naar beneden en deed de voordeur op een kier open.

'Mag ik mij eerst aankleden, voordat ik u binnenlaat?'

Was het omdat zij hoogzwanger was? Maar de soldaten bleven op de stoep staan en mijn moeder liep weer de trap op naar boven.

'Wat, sta je hier nog voor het bed? Vlug, doe het luik boven je hoofd open. Klim naar de vliering en dan doe ik het luik dicht.'

Een paar minuten later deed mijn moeder de voordeur open en het hele huis werd doorzocht. Boven bij de slapende kinderen, stond mijn moeder de wacht te houden. Een NSB'er, een Nederlander die de Duitsers hielp, fluisterde tegen mijn moeder: *'Wat jammer nu, dat je man er niet is. Waar is hij heen?'*

'Hij slaapt een nachtje bij zijn ouders in Anjum. Zij hadden hem nodig.'

'Maar wat erg, hier vind ik zijn persoonsbewijs, in zijn jasje dat hier over de stoel hangt.'

'Ja,' antwoordde mijn moeder, 'voordat hij naar Anjum ging, heeft hij zich omgekleed. Zeker zijn persoonsbewijs vergeten. Morgenvroeg, nog voor schooltijd brengen mijn oudste zoons dat naar hem toe. Dan kan hij nog op tijd weer terug op school zijn.'

En even later zei diezelfde NSB'er: *'Juffrouw Visser, op dit bed liggen twee kussens en op beide kussens heeft iemand geslapen.'*

Mijn moeder antwoordde: *'Omdat ik hoogzwanger ben, lig ik dan op het ene kussen en daarna op het andere kussen.'*

Met een stalen gezicht kon mijn moeder in zulk soort situaties heel goed liegen of was het heel goed toneelspelen?

Tegen de Grüne politieagent, die er ook bij was, zei ze: 'Niet met je zaklamp omhoog schijnen. Dan worden de kleine kinderen wakker.'

Mijn moeder was bang dat ze het luik in het plafond zouden ontdekken. Maar ze kreeg hulp van de Duitse sergeant die de leiding had. Hij beval dat iedereen naar beneden moest gaan, maar het was al te laat. In de voorste slaapkamer begonnen mijn twee oudste broers van 14 en 15 jaar oud te huilen, te huilen.... Ze schreeuwden gewoon.

*'Alle runter,' schreeuwde de Duitse sergeant er overheen. Allemaal naar beneden! **Mijn moeder kreeg hulp van de vijand.***

De jonge verzetsstrijder uit Anjum werd in ons huis niet gevonden. Nee, hij was er ook niet.

En waarom huilden mijn twee oudste broers zo hevig? Nu, zij hoorden boven hun hoofden op de vliering mijn vader hoesten....

En vier weken later op 28 september 1944 werd ik geboren

=====

Hoofdstuk 56 - De Jordaan - Jozua 3 en 4

Lieve kleinkinderen,

Elke dag in je leven mag je (moet je) keuzes maken. Vaak, zonder erbij na te denken, beslis je: Ga ik dit nu wel doen of dat andere juist niet?

Toen jullie klein waren, beslisten jullie papa's en mama's voor jullie, b.v. naar welke basisschool jullie gingen. Maar later moesten jullie zelf de keuze maken, of werd er voor jullie 'een keuze' gedaan. Zo maakte ik voor onze zoon Dirk-Jelmer de keuze, dat hij na het behalen van zijn Mavodiploma, naar de Havo zou gaan. Maar zelf besliste hij anders. Hij ging naar de MAS, de Middelbare Landbouwschool in Emmen. Hij was toen oud genoeg om zelf bepaalde beslissingen te nemen.

Zo moeten jullie allemaal, misschien wel vandaag, keuzes maken en beslissingen nemen, die vaak bepalend zijn voor de rest van jullie leven.

=====

Hoofdstuk 57 - Jericho - Jozua 6

Lieve kleinkinderen,

*'Joshua fit the battle of Jericho,
and the walls come a tumblin down.'*

*(Jozua voerde strijd om Jericho)
en de muren stortten neer.)*

Wat is deze negrospiritual door veel zwarte slaven in Noord-Amerika gezongen. Dromen van vrije mensen in een vrij land. Ja lieve kleinkinderen, ook jullie mogen geloven en bidden dat alle 'muren', alle obstakels in jullie leven zullen vallen, één voor één, maar wel op Gods tijd.

Lieve kleinkinderen, kennen jullie dat mooie lied 'We shall overcome'? In de zestiger jaren van de vorige eeuw zongen wij dat lied vaak op de Kweekschool in Dokkum. Ja, dat was in de tijd, toen dominee Martin Luther King tijdens een vreedzame en geweldloze demonstratie voor het Lincoln Memorial in

Washington D.C. in Amerika zijn beroemde speech hield, met als titel: 'I have a dream'.

In navolging van dominee Martin Luther King zongen wij van ongerechtigheid en onderdrukking, die omgevormd zou worden in een oase van vrijheid en gerechtigheid. Daar geloofden wij in.

Net zoals dominee Martin Luther King geloofde dat eens blank en zwart in Amerika gelijk behandeld zou worden, gelijke rechten zouden hebben. Hij geloofde dat de staat Alabama, eens een plaats zou worden, waar kleine, zwarte jongens en zwarte meisjes hand in hand zouden kunnen gaan met kleine, blanke jongens en blanke meisjes en samen kunnen lopen als broeders en zusters.

'I have a dream', ik heb een droom. Maar daar moet je in geloven.

Wie had op 28 augustus 1963 ooit kunnen geloven dat Barak Obama nog eens president van de Verenigde Staten van Amerika zou worden? Dat was in die jaren onmogelijk!

=====

Hoofdstuk 58 - Achan - Jozua 7 en 8 : 1 - 29

Lieve kleinkinderen,

Zo oud als de wereld is, zo lang als er mensen op deze aarde bestaan, zo lang is er al een strijd gaande tussen goed en kwaad. Welke kant kiest de mens: het kwaad van de hebzucht, jaloezie en egoïsme of kiest hij of zij voor het goede, de zorg voor zijn of haar medemens?

Gistermiddag, toen ik ons hondje uitliet, zag ik op het fietspad een vrouw rijden, met een heel klein kind in het fietsstoeltje aan haar stuur en achterop, ook in een fietsstoeltje zat een iets groter kind. Naast haar fietste heel dapper haar oudste dochter. Wat mooi is dat. Als ik een moeder met haar drie kinderen zo zie fietsen, krijg ik altijd een heel blij gevoel van binnen.

Maar plotseling moest ik denken aan het verhaal van gisteren en aan het verhaal uit de bijbel, dat vandaag aan de beurt is. Stel je voor dat deze moeder met haar drie kleine kinderen in de stad Jericho zou hebben gewoond, of in het kleine stadje Ai, waar ik vandaag over vertel, dan zouden deze kinderen niet oud worden.

Net zoals de vriendin van onze oudste kleindochter Meike, die gisteren in Dronten verongelukte. Zij kwam onder een vrachtauto en stierf een paar uren later in het ziekenhuis. Nog maar zeventien jaar oud. Vreselijk.

Ja, en dat is net zo erg als dat er wereldwijd elke dag honderden, ja duizenden kinderen sterven als gevolg van honger, ziekte, oorlog of natuurgeweld. Voor mij niet te begrijpen....

Afgelopen nacht, toen ik niet kon slapen, moest ik denken aan Jezus. Ja aan Jezus, die bij het graf van zijn vriend Lazarus stond te huilen. Ook Jezus kende verdriet!

Jezus, die tegen zijn leerlingen zei: 'Laat de kinderen tot Mij komen. Stuur ze niet weg! Want voor kinderen is het Koninkrijk der hemelen.'

En Jezus zegende de kinderen.

Later nam Jezus een kind bij zich en waarschuwde de mensen, die om hem heen stonden met de woorden: 'Wanneer jullie niet worden als een kind, dan zullen jullie Gods Koninkrijk niet binnenkomen.'

=====

Hoofdstuk 59 - Gibeon - Jozua 9

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie het spreekwoord: 'Als de vos de passie preekt, boer pas op je kippen'?

Jullie zullen begrijpen, wanneer jullie onderstaand hoofdstuk hebben gelezen, dat dit spreekwoord bij dit verhaal heel goed van toepassing is.

Lieve kleinkinderen, ik wil jullie waarschuwen voor de 'vossen' in jullie omgeving. Dat zijn mensen die tegen jullie zeggen dat ze jullie 'geweldig' vinden, terwijl dat helemaal niet menen. Ze bewieroken jullie, prijzen jullie de hemel in, alleen maar om er zelf beter van te worden.

Laat je alsjeblieft door dit soort mensen niet in slaap wiegen met hun mooie, vleiende praatjes, want ze menen er niets van.

=====

Hoofdstuk 60 - Een eigen land - Jozua 10 en 11

Lieve kleinkinderen,

Jaren geleden leerde ik mijn leerlingen met Vaderlandse Geschiedenis:

400 — grote Volksverhuizing — Friezen, Franken en Saksen.

En dat was dan het einde van het grote Romeinse Rijk.

In het jaar 1584 werd prins Willem van Oranje, onze Vader des Vaderlands, in Delft vermoord. Wisten jullie wel dat in dat jaar 90% van alle inwoners in Delft buitenlanders (vluchtelingen) waren?

Ook in de stad Amsterdam woonden toen heel, heel veel vluchtelingen, die nooit weer teruggegaan zijn naar hun geboorteland.

Kennen jullie de reden waarom Willem van Oranje werd vermoord? Nu, volgens Filips de tweede, die koning van Spanje en heer der Nederlanden was, was Willem van Oranje een grote oproerkraai. Daarom deed de koning hem in de

Hoe zullen jullie ons herinneren, wanneer wij, jullie omie en ik er niet meer zijn? En hoe willen jullie zelf later door jullie kinderen en kleinkinderen graag herinnerd worden?

=====

Hoofdstuk 62 - Het gestolen godsbeeld - Richteren 17 en 18

Lieve kleinkinderen,

Ik las in een boek het zinnetje: 'Het gaat slecht met het geloof, maar het gaat goed met de godsdienst.'

Een beetje een moeilijke zin hè? Geloof en godsdienst, dat hoort toch bij elkaar? In onderstaand verhaal van 'het gestolen godsbeeld' gaat het over een 'soort van godsdienst', dat nog maar heel weinig, of zeg maar niets met God te maken heeft.

Als voorbeeld het volgende over sommige kerkmensen van vandaag. Gelukkig lang niet allemaal! Dat zou niet best zijn. Zo te zien, aan de buitenkant, zijn het heel christelijke mensen die heel trouw elke zondag naar de kerk gaan. En voor hun eigen kerkgebouw hebben ze heel veel over. Ze doen ook veel goede dingen. Hun liefdadigheid is groot, maar wanneer je vraagt wat Jezus voor hen betekent, dan weten ze dat niet zo goed.

Wat is geloven en wat is godsdienst?

Ja, je kunt van alles je eigen godsdienst maken. Zelfs ook van je eigen kerkgebouw.

Kennen jullie de uitdrukking: Hij dient de mammon? Dat betekent dat die persoon geldzuchtig is. Van geld heeft hij zijn eigen godsdienst gemaakt.

Maar ook van voetbal of van een andere sport maak je je eigen godsdienst, wanneer die sport het allerbelangrijkste in je leven is.

Wat is het allerbelangrijkste in je leven? Je carrière, je huisje boompje beestje, de zorg voor je naaste of iets anders?

=====

Hoofdstuk 63 - De verscheurende wolf - Richteren 19, 20 en 21

Lieve kleinkinderen,

Een tante van omie zei vroeger vaak tegen ons: 'Oude mensen moeten sterven, jonge mensen kunnen sterven.'

Ja, dat is een zekerheid, die geldt voor alle mensen. En wat geloof je dan? Dood is dood en alles is na je sterven voorbij? Of geloof je in een leven na dit leven.

Als je in de auto vanaf Meppel de IJsselbrug bij Zwolle overrijdt, dan zie je al heel snel in een weiland een bord, waar met grote letters op staat geschreven:

JEZUS REDT.

Omie en ik geloven dat alle mensen, die in Jezus geloven, na hun sterven door Jezus gered worden en samen met Hem tot in eeuwigheid bij God in de hemel mogen wonen. En hoe precies dat allemaal is, dat is voor ons nu nog een groot geheim.

Maar wat mooi, dat wij in dit leven hier op deze wereld, ons nu al aan Jezus mogen toevertrouwen.

=====

Hoofdstuk 64 - Ehud - Richteren 1, 2 en 3

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de uitdrukking: Nood leert bidden?

Ja, gedurende de oorlogsjaren 1940 – 1945 waren er veel mensen die naar de kerk gingen om te bidden voor vrede. Ook veel kinderen gingen in die jaren naar zondagscholen, waar van Jezus verteld werd.

Maar na de oorlog, toen de mensen meer geld gingen verdienen en een auto en een caravan kochten, gingen er steeds minder kinderen naar de zondagschool, want ze gingen met hun ouders mee naar de camping. De zondagschool werd meestal gehouden in een zaal achter de kerk.

In de verhalen uit de bijbel, die nu aan de beurt zijn om aan jullie te vertellen, kenden de meeste Israëlieten de Heer niet meer, want hun ouders hadden hun kinderen niet meer verteld over de wonderen, die God allemaal gedaan had. De oude verhalen over Abraham, Izaäk en Jacob, de verhalen over de uittocht uit Egypte, de woestijnreis, de verovering van het land Kanaän, de mensen kenden ze niet meer.

En de wetten van Mozes? De meeste mensen hadden er nog nooit van gehoord, laat staan dat men ze in praktijk bracht en probeerde er naar te leven. In het land Israël was een cultuur ontstaan, waarin de rijke mensen leefden, ten koste van de armen.

Lieve kleinkinderen, die oude wetten van Mozes waren zo slecht nog niet....

Nee, ze waren juist heel goed!

=====

Hoofdstuk 65 - Barak en Debora - Richteren 4 en 5

Lieve kleinkinderen,

In ons land, in onze cultuur, hebben mannen en vrouwen dezelfde rechten. Wij vinden het normaal, dat volgens onze wetgeving mannen en vrouwen gelijk zijn.

Maar dat was vroeger niet zo. Nee, ook in ons Nederland niet. In het boek 'De Kaasfabriek' geschreven door Simone van der Vlugt gaat het verhaal over Lydia. Als zij 18 jaar is, (juli 1892) overlijden haar rijke vader en moeder. Zij is dan een rijke jonge dame geworden. Maar zou zij trouwen, dan was al haar geld van haar echtgenoot en kon zij zonder toestemming van haar man, niet meer aan haar eigen geërfd geld komen.

Ook hadden vrouwen in die jaren geen stemrecht. In veel meer zaken waren zij achtergesteld bij mannen. En dat was allemaal via de wet geregeld.

Mijn moeder vertelde mij vroeger: 'Eelke, jouw vader, was de baas in huis. Maar als het 'knypte', (het kneep) dan was ik de baas. Maar als het donders 'knypte', dan besliste hij.'

Ja, gelukkig gelden vandaag over wie 'de baas' in huis is, de afspraken die een man en een vrouw samen gemaakt hebben,. Gelukkig is dat in de meeste gevallen, dat **de man en de vrouw samen de baas zijn**.

In de vorige eeuw is in ons Nederland via de wet geregeld, dat de vrouw geen minderwaardig persoon meer is. Elke vrouw in ons land, getrouwd of niet, mag zelfstandig belangrijke beslissingen nemen, en kan ook in geldzaken niet meer door haar wettige echtgenoot teruggefloten worden.

=====

Hoofdstuk 66 - Gideon - Richteren 6, 7 en 8

Lieve kleinkinderen,

Toen ik een jaar of tien was en naar de lagere school ging (de basisschool van nu) vond ik het prachtig wanneer de meester verhalen vertelde over de 80-jarige oorlog of over de Engelse oorlogen. Wij, Nederlanders, waren de sterkste en wij wonnen! Een soldaat of matroos meer of minder gesneuveld, dat maakte niets uit. Na schooltijd speelden mijn vriendjes en ik soldaatje. Spannend was dat.

Ja, ook in de Franse tijd (Napoleon) en de Duitse tijd (Hitler) speelden jonge jongens graag oorlogje. Maar het probleem was dan, dat niet één jongen een Franse en Duitse soldaat wilde spelen.

En de vluchtelingen, die als gevolg van de oorlog moesten vluchten? Daarover werd ons kinderen niet verteld. Of we luisterden gewoon niet.

Gaat dat ook niet een beetje zo met al die verhalen uit de bijbel, die ik jullie de laatste weken vertel? Hoeveel doden vielen er wel niet in deze verhalen. Ook veel volwassen mensen beseffen niet hoe erg dat was en is. **Ook ik niet.**

Met veel enthousiasme heb ik vroeger al deze verhalen aan mijn leerlingen verteld.

Tot wij in ons pleeggezin een paar in Ter Apel op staat gezette jongetjes in ons huis eten, drinken en een slaappleaats gaven. Ook nog wel kinderen uit Palestina, die met hun ouders gevlucht waren. Nee, het waren hun opa's en oma's, die in 1948 in opdracht van de Engelsen, Palestina tijdelijk moesten verlaten. Het waren de grootouders van de kinderen in ons pleeggezin.

Pas toen besepte ik wat er met deze kinderen had kunnen (moeten?) gebeuren, waren ze in hun geboorteland gebleven.

Tegen jullie omie zei ik toen: 'De verhalen van Korach, Dathan en Abiram kan ik nooit weer op dezelfde manier vertellen, zoals ik altijd gedaan heb.'

=====

Hoofdstuk 67 - De zoon van Gideon - Richteren 9

Lieve kleinkinderen,

Op 12 oktober 1966 werd ik schoolmeester aan de Christelijke lagere school in Tzum, dichtbij Franeker. Ik was de meester van de klassen 2 en 3. Dat zijn nu de groepen 4 en 5 van de basisschool. Ik kreeg 48 leerlingen in mijn klas. Dat waren er veel.

Met orde houden had ik gelukkig geen problemen. Maar hoe zou dat zijn wanneer je geen orde kon houden? Dat wilde ik een keer uitproberen. Ik reageerde nergens meer op en liet de kinderen hun gang gaan. Inderdaad, na een kwartiertje was het niet leuk meer in mijn klas. Komt er een klein meisje naar me toelopen en zegt: 'Meester, wilt u weer gewoon gaan doen?'

Ja, kinderen en volgens mij ook de meeste volwassen mensen willen graag een leider hebben, waar ze respect voor kunnen opbrengen.

Toen wij later in Oosterzee woonden, aan het Tjeukemeer, las ik het Friesch Dagblad. Wanneer de krant 's middags in de brievenbus werd gedaan, zei ik vaak tegen jullie omie: 'Even lezen wat ús (onze) Hendrik te zeggen heeft.'

Wat Hendrik Algra in zijn hoofdartikel schreef, was meestal ook mijn mening. Voor mij was hij een leider, waar ik veel respect voor had.

Een land krijgt zijn leiders, die het verdient, las ik eens. Wij hier in Nederland leven in een democratie. Wij kiezen onze eigen leiders. Wat geweldig is dat! Kunnen wij voor al onze leiders respect opbrengen? Meningsverschillen zijn niet erg, maar respect hebben voor de ander als persoon en ook voor zijn of haar mening is erg belangrijk.

Niet voor niets staat in de bijbel dat wij voor onze overheid moeten bidden.

En elke regeeringsleider moet zichzelf elke dag de vraag stellen: 'Ben ik er voor het volk of is het volk er voor mij?'

=====

Hoofdstuk 68 - Jeftha - Richteren 10, 11 en 12

Lieve kleinkinderen,

Een aantal jaren geleden was ik in het winkelcentrum van Emmen. Plotseling hoorde ik een mevrouw tegen mij zeggen: 'Meester Visser, wat leuk u te ontmoeten.'

Ik keek en keek, maar ik herkende haar niet.

'Kent u mij niet meer? Ik heb bij u in de klas gezeten. Het was het eerste jaar dat u in Musselkanaal woonde.'

Hoe ik ook mijn best deed, ik herkende deze volwassen vrouw niet. Ze noemde haar naam, en ja, toen wist ik het weer. Na een poosje gezellig gepraat te hebben zei ze: 'Weet u waar ik nu zo bang voor ben?'

'Nee?'

'Dat mijn twee zoons, die nu naar de basisschool gaan, net zo erg gepest worden als ik vroeger bij u op school.'

Daar stond ik.... Heel verbaasd, want ik wist dat niet. Had het ook nooit geweten! Ik kreeg plotseling erg veel schuldgevoelens. En deze vrouw was dan maar één oud-leerlinge van mij, die jaren en jaren lang gepest was door mijn andere leerlingen.... Ja, vanaf de kleuterschool, zei ze tegen mij.

En haar laatste jaar op de basisschool, bij mij de klas, had ik niets gemerkt en ook niemand had het mij verteld.

Hoeveel kinderen heb ik in de klas gehad die niet de bescherming van mij hebben gekregen, waar ze recht op hadden?

Gepest worden is erg! Je kunt er je leven lang last van ondervinden. De daders, de pestkoppen zijn zich niet bewust wat zij hun medeleerlingen aandoen....

Mooi vond ik het om van deze oud-leerlinge te horen dat zij jaren later door een oud klasgenoot van haar gebeld was, die spijt had van haar pestgedrag en deze vrouw haar excuses had aangeboden.

=====

Hoofdstuk 69 - Simson, het zonnekind - Richteren 13

Lieve kleinkinderen,

Op een zaterdagmiddag, tweeëntwintig jaar geleden, kwam onze oudste dochter samen met haar man een kopje thee drinken. Ze vertelde dat ze in verwachting was, waarop jullie omie, van blijdschap, spontaan begon te huilen. Wij werden opa en oma! (pake en omie). Wat was de komende baby welkom in onze familie. Ja, lieve acht kleinkinderen van ons, wat waren jullie alle acht welkom bij jullie papa's en mama's.

En lagen jullie eenmaal in de wieg, dan waren jullie het 'zonnetje' in huis.

=====

Hoofdstuk 70 - Bruilof in Timna - Richteren 14 en 15 : 1 - 8

Lieve kleinkinderen,

Wat mogen jullie toch blij zijn dat jullie in een tijd leven dat jullie zelf een jongen of meisje uit mogen zoeken, op hem of haar verliefd mogen worden en gaan trouwen met de persoon van jouw eigen keuze.

Vroeger was dat anders. Vooral prinsen en prinsessen werden door hun ouders uitgehuwelijkt. Kleine kinderen, die elkaar nog nooit hadden gezien, moesten van hun ouders met elkaar trouwen.

Maar ook in ons land gold nog niet zo lang geleden de regel: geld trouwt met geld en de liefde komt later wel. Of die liefde er dan later wel ooit kwam? In veel gevallen niet. Er zijn niet voor niets zoveel boerenromans geschreven, die gaan over echtbreuk en bastaardkinderen.

=====

Hoofdstuk 71 - Rechter Simson - Richteren 15 : 9 – 20

Lieve kleinkinderen,

Van 1 april 1951 tot 1 augustus 1957 ging ik naar de Christelijke Nationale Lagere School in Kollumerpomp. Ik weet nog dat ik die eerste dag op school erg moest huilen. Ik was mijn vrijheid van op straat spelen kwijt. Mijn oudere broers en zussen plaagden mij dat ik nog zo'n klein jongetje was dat moest huilen bij moeders pappot vandaan. Maar mijn moeder hielp mij. Ze zei tegen haar andere kinderen: 'Toen jullie voor het eerst naar school gingen, was papa bij jullie op school. Maar nu ligt papa ziek op bed en moet Eelke alleen naar school.'

Ik welke klas ik zat weet ik niet meer, maar we moesten het volgende psalmversje uit ons hoofd leren:

Ai ziet, hoe goed, hoe lief'lijk is 't, dat zonen
Van 't zelfde huis, als broeders, samen wonen, (Psalm 133 : 1)

*Ja, wat goed is het wanneer broers en zussen ook als ze volwassen zijn, als goede vrienden, als echte broers en zussen met elkaar omgaan.
Dat is een Zegen.*

Mijn moeder vertelde mij over een vader en moeder, die twee zonen hadden. Maar wat hadden die jongens totaal verschillende karakters. De oudste zoon ging tijdens de bezettingsjaren (1940 tot 1945) in het verzet. Hij werd lid van een knokploeg, die een soort van guerrilla oorlog tegen de Duitse soldaten voerde.

De jongste zoon was voor de oorlog al lid van de NSB en was blij dat de Duitsers in ons land de baas werden. Nu zou alles veranderen en alles beter worden. Hij zette zich voor de volle honderd procent in voor de belangen van de Duitsers. Hij verraadde zelfs zijn eigen broer, die naar een concentratiekamp werd gestuurd en daar stierf. De jongste zoon werd lid van de Waffen SS, werd als soldaat van Hitler naar het oostfront gestuurd en sneuvelde daar.

In het verhaal van vandaag vertel ik weer over Simson. Of hij ook broers had, staat niet in de bijbel. Wel had hij een grote familie. En wat deed die familie van hem, toen ze door de Filistijnen bedreigd werden? Ze lieten hem vallen als een baksteen en zelfs nog erger. Lees het spannende verhaal hieronder maar.

=====

Hoofdstuk 72 - Gaza, de sterke stad - Richteren 16 : 1 - 3

Lieve kleinkinderen,

In alle scholen in Nederland hangt in elk klaslokaal een heel mooi digitaal schoolbord aan de muur. Toen ik nog voor de klas stond, hadden wij schoolborden, waarop de meesters en juffen met een krijtje konden schrijven en ook wel een mooie tekening maakten, met gekleurd bordkrijt. Ja, ik was vroeger nog een schoolmeester met een bordkrijtje.

Lieve kleinkinderen, ik heb jullie al vaker verteld dat mijn moeder een schippersdochter was. Samen met haar tweelingzus ging zij op 1 april 1909 voor het eerst naar de lagere school. Waar? Nu, naar die school waar het schip van hun vader lag. Dat kon in Zwolle zijn, maar ook wel in Zwartsluis, Sneek of Leeuwarden. Waren ze in Dokkum, waar mijn moeder en haar tweelingzus op 6 december 1903 waren geboren, dan ging de tweeling Sieuwke en Trijntje Hovinga naar de Christelijke Lagere School Op de Fedze.

Op die school was een meester die heel mooi kon vertellen. Ook zijn verhalen over Simson waren erg spannend. Mijn moeder vertelde mij, wanneer haar

meester onderstaand verhaal vertelde, dan pakte hij een schoolbord van de muur en droeg dat op zijn rug door het klaslokaal. Zo droeg ook Simson die stadspoort van Gaza de berg Hebron op.

=====

Hoofdstuk 73 - Simson, daar komen de Filistijnen! - Richteren 16 : 4 - 21

Lieve kleinkinderen,

‘Meester,’ vroeg eens een leerling aan mij, ‘wat is het verschil tussen seks en liefde? Dat is toch hetzelfde?’

Mijn antwoord was: ‘Nee, seks en liefde is niet hetzelfde, maar het één kan niet zonder het ander. Wanneer een man en een vrouw heel veel van elkaar houden, dan is seks iets bijzonder moois. Maar seks zonder liefde, dan ontbreekt er iets heel belangrijks. Seks zonder liefde loopt bijna altijd uit op een teleurstelling en veroorzaakt dan veel verdriet. Heel zeker bij één van beide partijen. Weet je wel dat liefde ook zomaar kan veranderen in haat? En dat is jammer, ja heel erg jammer.’

Lieve kleinkinderen, ik heb jullie eerder verteld dat de bijbel bestaat uit een verzameling van 66 boeken. Eén van die boeken gaat over de liefde tussen een jongen en een meisje, over liefde tussen mensen, zoals God bedoeld heeft.

Dominee Doede Wiersma heeft in zijn dagboek ‘Wekker bliuwe’ (Wakker blijven) negen hoofdstukken over dit Bijbelboek Hooglied geschreven. Omdat deze dominee Wiersma zijn dagboek in de Friese taal schreef, heb ik deze negen hoofdstukken in het Nederlands vertaald.

Wat zou het goed zijn, schreef deze dominee, dat elke jongen en elk meisje, voordat zij een relatie krijgen, deze negen hoofdstukken zouden lezen. Het gaat over liefde, verliefd worden, erotiek en seks.

Zoals dominee Doede Wiersma dit bijbelboek uitlegt is mooi en zuiver.

Weten jullie wel wat de eerste regel van het Bijbelboek ‘Hooglied’ is?

Dat is: **Kus mij**! Een verliefd meisje zegt tegen haar vriend, waar ze heel gek op is: ‘Kus mij.....want jouw liefde is voor mij veel kostbaarder dan de lekkerste wijn. Ja, ik heb jouw liefde veel en veel liever, dan het lekkerste drankje, dat er is.’

En ’s nachts droomt ze van hem.

=====

Hoofdstuk 74 - ‘..... Sterven met de Filistijnen’ - Richteren 16 : 22 – 31

Lieve kleinkinderen,

De legers van Hitler hebben gedurende de Tweede Wereldoorlog van 1939 – 1940 veel onschuldige slachtoffers gemaakt. Veel steden hebben zij platgebombardeerd, ook Rotterdam, waarbij duizenden en duizenden onschuldige burgers de dood vonden.

Een paar maanden voor het einde van de oorlog, (de legers van Hitler waren al bijna helemaal verslagen) is de Duitse stad Dresden om strategische redenen in de nacht van 13 op 14 februari 1945 door Engelse en Amerikaanse vliegtuigen gebombardeerd. Ook in deze stad vonden toen duizenden onschuldige mensen de dood.

Ik ben geen militair en mag hierover geen oordeel vellen.

In onderstaand verhaal, dat gaat over de dood van Simson, neemt hij wraak.

Onze Here Jezus leerde ons mensen iets totaal anders. In het Bijbelboek Lukas, hoofdstuk 6 : 27 zegt Jezus: Heb je vijanden lief: wees goed voor wie jullie haten, zegen wie jullie vervloeken, bid voor wie jullie slecht behandelen.

=====

Hoofdstuk 75 - Ruth, de Moabitische - Ruth 1, 2, 3 en 4

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie nog het sprookje van Hans en Grietje? En wat was de laatste zin van dat sprookje? ‘En ze leefden nog lang en gelukkig.’

In onderstaand verhaal kent de vrouw Naomi heel veel verdriet in haar leven. Gelukkig, aan het einde van dit verhaal uit de bijbel van duizenden jaren geleden, is ook voor Naomi heel veel ten goede gekeerd.

Blijft voor mij de vraag: Waarom voor de één wel en voor de ander niet? Ook in de bijbel staat deze vraag: Waarom gaat het de goeden slecht en gaat het met de slechteriken goed?

Ik troost mij met de gedachte dat ook Jezus aan zijn Vader, God in de hemel, zijn vragen stelde.

In Gethsémané vroeg Hij aan God of er geen andere weg mogelijk was.

‘Vader laat deze drinkbeker aan mij voorbijgaan.’

Maar Jezus zei er wel achteraan: ‘Niet mijn wil, maar Uw wil geschiede.’

Onze Here Jezus kende zijn einde. Hij wist hoe alles zou aflopen! En dat was niet de dood aan het kruis, maar zijn opstanding uit de dood!

Wij mogen gelukkig weten, ja dat geloof ik, dat Jezus naast ons staat in de gebrokenheid van het leven. De gebrokenheid van ons leven betekent dat er veel

mis kan gaan. Dat het in ons leven niet gaat, zoals God het bij de schepping bedoeld had.

En als er iets goed mis gaat in je leven, dan is Jezus wel bij je. Ook al merk je dat niet en voel je dat op dat moment niet, Jezus laat je niet vallen.

En dat is een wonder om stil van te worden.

=====

Hoofdstuk 76 - Hanna - 1 Samuël 1

Lieve kleinkinderen,

Dit Bijbelverhaal van Hanna gaat over gebeden die verhoord worden en ook over gebeden die niet verhoord worden.

Ik heb in mijn verhaaltjes jullie eerder verteld over Corrie ten Boom. Zij en haar zus Betsie zaten gevangen in het concentratiekamp Ravensbrück. Vlak voor haar dood op 14 december 1944 droomde de erg zieke Betsie dat zij en haar zus bevrijd zouden worden uit deze hel. Een droom die volgens Betsie uit zou komen. Betsie stierf en werd bevrijd van alle ellende en pijn, die zij hier in dit concentratiekamp moest lijden.

Door een administratieve fout werd Corrie ten Boom een paar weken later vrijgelaten.

Lieve kleinkinderen, willen jullie meer weten over deze twee zussen? 'Op internet, via Google zijn ze heel gemakkelijk te vinden.

Ook is er een film over deze twee zussen gemaakt. De titel is 'De Schuilplaats' (The Hiding Place)

=====

Hoofdstuk 77 - De jonge Samuël - 1 Samuël 2 : 11 – 36

Lieve kleinkinderen,

Toen wij jaren geleden nog in Oosterzee aan het Tjeukemeer woonden, zei een vader van één van mijn leerlingen tegen mij: 'Meester, ik verwen mijn kinderen zoveel als ik maar kan.'

Ik keek hem een beetje verbaasd aan.

'Maar, meester,' zei hij, 'ik bederf ze niet!'

Wat mooi was dat.

Lieve kleinkinderen, kunnen jullie je herinneren dat omie en ik ook altijd tegen jullie zeiden: 'Alles mag, als het maar leuk is. En wat mochten jullie niet doen? Juist ja: geen ruzie maken en ook elkaar geen pijn doen, want dat was niet

leuk!’

=====

Hoofdstuk 78 - ‘Ikaboth’ - 1 Samuël 4

Lieve kleinkinderen,

Wat waren de mooiste dagen in ons meer dan vijftigjarig huwelijk?

10 november 1971 en 14 april 1974 en 3 april 1977

Op deze dagen werden onze drie kinderen geboren. Feestdagen waren dat.

Heeft de geboorte van ons eerste kind de meeste indruk op omie en mij gemaakt? Ik denk dat dat zo is bij de meeste ouders. Je maakt voor de eerste keer de geboorte van je kind mee. Alles is dan nieuw.

Kwam ook nog eens bij: Mijn moeder is toen bijna drie weken lang bij ons in huis geweest om te bakken, ons te helpen. Toen zij na het dopen van onze baby Karin door mijn oudste zus en haar man uit Nijverdal weer opgehaald werd, hadden omie en ik allebei een beetje heimwee naar haar. Ook al hadden wij een baby gekregen die zo nu en dan haar stemmetje liet horen, het was vreemd stil bij ons in ons huis.

Heel erg jammer was het dat bij de geboorte van onze twee andere kinderen Dirk en Regina, mijn moeder lichamelijk niet meer in staat was om ons te helpen.

=====

Hoofdstuk 79 - De ark van Israëls God - 1 Samuël 5, 6 en 7

Lieve kleinkinderen,

Vaak heb ik mensen horen zeggen: ‘Ja, ik geloof wel dat er na je dood iets is, maar wat? Dat weet ik niet hoor.’

Van Christenmensen moeten deze mensen vaak niets hebben, want die zijn zo eigenwijs en vooral ook vaak heel onbetrouwbaar.

‘Geef mij maar een eerlijke ongelovige!’ is er wel eens tegen mij gezegd.

Toch zijn er ook ongelovige mensen, zoals de vijf Filistijnse koningen in onderstaand verhaal, die erkennen dat de God van Israël de enige echte God is. En riep ook niet de hoofdmans van de soldaten die Jezus kruisigden: ‘Waarlijk, deze Jezus was een Zoon van God!’

Niet alleen Christenen getuigen (of getuigen niet....) dat God de Schepper is van hemel en aarde, ja van het hele heelal.

=====

Hoofdstuk 80 - De rechter Samuël - 1 Samuël 7 : 5 - 17

Lieve kleinkinderen,

Ons land is een koninkrijk en daar ben ik maar wat blij mee. Ons koningshuis heeft geen politieke macht meer. Misschien is dat wel goed. Maar het werk dat onze koning Willem Alexander en zijn vrouw koningin Maxima doen, daar heb ik alle bewondering voor. Ook hun werk blijft mensenwerk. Maar welk mens maakt geen fouten?

Ik zat in de tweede klas van de MULO in Kollum en koningin Juliana kwam voor een werkbezoek naar de gemeente Kollumerland. Dat was iets bijzonders. Alle mensen versierden hun huizen en ook in de straten hingen vlaggen. Groot feest, want de koningin kwam! Wij kregen zelfs een dag vrij van school.

Op het programma stond behalve een kranslegging bij het standbeeld op de Soensterdijk, ook een kort bezoek aan het zomerhuisje op de zeedijk bij Kollumerpomp. Toen onze koningin daar aankwam, was er weinig publiek, want bijna iedereen ging naar het standbeeld. Maar ik was wel bij het zomerhuisje. De koningin kreeg een lammetje, herinner ik mij, voor prinses Marijke, zoals zij toen nog heette. Ook herinner ik mij nog dat ik een hofdame luid hoorde roepen: 'De wandelschoenen van de koningin. Waar zijn haar wandelschoenen?'

Ja, koningin Julia liep door het gras de dijk af naar beneden, naar het water van de Lauwerszee. Ze hield zich niet aan het programma (het protocol) en niemand hield haar tegen.... Nee, dit was niet voorzien.

Die avond zagen wij bij onze burens, dierenarts Jongbloed, op de televisie onze koningin bovenop de dijk staan. En wie stond daar naast haar en kwam ook op de televisie? Dat was ik. Mijn moeder was maar wat trots, dat haar jongste zoon ook op de televisie was geweest.

=====

Hoofdstuk 81 - Saul, de zoon van Kis - 1 Samuël 9 en 10

Lieve kleinkinderen,

*'Ik durf niet,' roepen kleine kinderen vaak.
En dan kan het zijn dat ze bang zijn voor een hond, die op het pad staat en ze er niet langs durven lopen.
Ik denk dat alle mensen wel ergens bang voor zijn. Jullie omie is heel erg bang voor muizen.
En waar ben ik bang voor?*

Nu, wij waren in Luxemburg op vakantie en ik moest in ons busje met alle pleegkinderen erin, over een heel hoge brug rijden. Jullie weten wel, zo'n brug tussen twee bergen in, die wel meer dan honderd meter hoog is. Ik moet eerlijk zeggen, ik reed dan heel langzaam over zo'n brug, bijna op het midden van de weg (een gevaar voor tegenliggers....) en dan had ik een hand zo voor mijn gezicht, dat ik niet naar beneden kon kijken. Ik zag alleen maar de witte streep in het midden van de weg. En echt waar, ik kon dan bijna geen adem halen. Ik stierf duizend doden....

De laatste keer dat ik die weg met veel haarspeldbochten erin omhoog reed, zei omie toen we boven waren en de brug over zouden rijden: 'Eelke stop!'

Ik gehoorzaamde omie.... En daar stond ik stil op de weg met vier knipperlichten aan, net alsof ik pech had.

En wat zei omie heel resoluut: 'Eelke, achter het stuur vandaan en stap uit.'

Wat gebeurde er? Omie ging op de bestuurdersplaats zitten en reed zonder ook maar met enige angst, met normale snelheid de brug over.

Omie heeft geen hoogtevrees en ik wel.

=====

Hoofdstuk 83 - Offer in Gilgal - 1 Samuël 13

Lieve kleinkinderen,

Jullie kennen toch allemaal wel ons volkslied, het Wilhelmus? Voor elke interland voetbalwedstrijd wordt het gespeeld en door veel mensen meegezongen. In de tweede regel staat dat ik van Duitse bloed ben. Maar met dat woordje 'Duitse' wordt geen Duitsland bedoeld.

In de tijd toen dit lied van 15 coupletten hoogstwaarschijnlijk door Marnix van Sint-Oldegonde voor zijn vriend prins Willem van Oranje werd geschreven, sprak men in ons land Oudhollands. Bepaalde woorden uit die tijd kennen wij niet meer. Ook het woordje 'Duits' heeft hier een andere betekenis, dan veel mensen denken. Duits komt van Diets, dat 'van het volk' betekent.

'Ben ik van Duitse bloed' betekent dus, dat ik iemand van het gewone volk ben. Het zesde couplet van ons volkslied is minder bekend. Jammer vind ik dat. Jullie weten toch dat vroeger Filips de Tweede, de koning van Spanje, ook heer van de Nederlanden was? Deze Spaanse koning was voor ons land niet zo'n goede baas. Om die reden kwam ons land, onder leiding van prins Willem van Oranje in opstand. Dat ging in het begin niet zo best. Het leger van onze prins werd verslagen en de toekomst van ons land zag er slecht uit.

En kijk, toen schreef Marnix van Sint-Oldegonde ook het zesde couplet, dat ik hieronder plak. Hoe toepasselijk, ook in het verhaal dat ik hieronder voor jullie vanuit het Fries in het Nederlands vertaald heb.

6. Mijn schild ende betrouwen

*zijt Gij, o God mijn Heer,
op U zo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmermeer.
Dat ik doch vroom mag blijven,
Uw dienaar t'aller stond,
de tirannie verdrijven
die mij mijn hart doorwondt.*

=====

Hoofdstuk 84 - De dag van Jonathan - 1 Samuël 14

Lieve kleinkinderen,

*De titel van het boek ben ik vergeten, maar ik las eens in dat boek een waar
gebeurd verhaal. Het ging over een vader en zijn zoon, die samen in een
concentratiekamp opgesloten zaten. Het leven daar was niet best. Bijna geen
eten, met als gevolg erge honger. Het is eigenlijk niet te geloven, maar ik las dat
die vader in een slecht moment stiekem een broodkorst van zijn zoon stal.
Onbegrijpelijk, maar wel waar gebeurd....*

=====

Hoofdstuk 85 - Tocht naar Amalek - 1 Samuël 15

Lieve kleinkinderen,

*Papa en mama moeten samen een avondje uit. Voor hun kinderen is dat heel
spannend, want het is de eerste keer dat ze zonder hun papa en mama alleen
thuis zijn.*

*‘Zullen jullie goed op ons huis passen?’ vragen papa en mama wanneer ze ’s
avonds voor een paar uurtjes weggaan.*

‘Ja, papa, ja mama, dat beloven we,’ krijgen ze als antwoord.

*Maar wanneer ze weer thuis komen, staat alles op z’n kop. Het is gewoon een
grote bende in huis. Geen stoel staat meer op z’n plaats.*

‘Maar dit was de bedoeling niet!’ zegt papa boos.

*‘Papa, wij hebben gedaan wat u van ons vroeg! Wij hebben heel goed op ons
huis gepast. Wij hebben heel goed naar u geluisterd! Toen jullie weg waren, is
er niemand ons huis binnengekomen.’*

*‘Luisteren, gehoorzamen en doen wat wij zeggen, dat zijn verschillende zaken,’
zegt mama. ‘Dit was de bedoeling niet! En zoek geen uitvluchten!’*

=====

Hoofdstuk 86 - De zoon van Isaï - 1 Samuël 16

Lieve kleinkinderen,

Op een regenachtig woensdagmiddag zit Jan bij zijn moeder aan tafel. Hij verveelt zich een beetje.

‘Mama,’ vraagt hij, ‘weet u wat ik kan gaan doen?’

‘Ja, ik weet wel iets leuks,’ zegt mama en ze pakt een oud fotoalbum.

‘Kijk jij maar eens wie op deze oude foto’s staan.’

‘Mama, wie is dat kleine jongetje met die mooie hond?’

‘Dat ben jij zelf,’ antwoordt mama.

‘O, mama, hebben wij vroeger, toen ik heel klein was, een hond gehad? Dat heb ik nooit geweten. Hoe heette hij? En waar is hij nu?’

‘Die hond heette Fannie en toen jij twee jaar was, werd hij ziek en moest de dierenarts hem in laten slapen.’

‘Mama, mag ik op mijn verjaardag een hond?’ vraagt Jan.

‘Ik zal het met papa bespreken,’ geeft mama als antwoord.

Een paar weken later, op zijn tiende verjaardag, krijgt Jan een hond, die weer de naam Fannie krijgt en waar Jan veel jaren de grootste vrienden mee is geweest.

=====

Hoofdstuk 87 - Goliath van Gath - 1 Samuël 17

Lieve kleinkinderen,

In het begin van de vorige eeuw kwam als een grote uitvinding de film. Kijk op internet maar eens naar ‘de geschiedenis van de film’. Leuk is dat.

Minder leuk was het dat in die jaren in Christelijke kringen de film heel negatief ontvangen werd. In veel kerken werd toen gepredikt dat de film een uitvinding, ja het werk van de duivel was.

Mijn vader en mijn moeder mochten vroeger, in de twintiger jaren van de vorige eeuw, niet naar de film, want daar was de duivel aanwezig!

Gelukkig zijn in later jaren de Cefa films gekomen. Christelijke films. Ik kan mij nog herinneren dat ik als grote jongen samen met mijn moeder naar de film ging, in ons kerkgebouw in Kollumerpomp.

Weer jaren later, ik zat in de tweede klas van de Kweekschool in Dokkum, heb ik de film Ben Hur gezien in de bioscoop in Dokkum. Voor jullie niet te begrijpen,

maar zo was mijn opvoeding, toen ik in dat gebouw, in de bioscoop zat, dacht ik: nu moet de wereld niet vergaan, want dan ben ik voor eeuwig verloren....

Lieve kleinkinderen, het is heel duidelijk, wij hebben met de opkomst van de film, de boot gemist hebben. Jammer.

Gelukkig was dat met de komst van de televisie niet zo. De NCRV en ook de KRO maakten televisieprogramma's die goed waren. Ontspannings- en actualiteitenprogramma's. Ook leerzame televisieprogramma's waar wij allemaal van genoten.

Met de komst van de computer en internet kwamen we in een nieuwe fase in ons leven. Wat zijn er veel goede, maar ook veel slechte dingen op de televisie, je computer en op je mobiel te zien.

We komen dan direct weer met de heel oude vraag: wat is goed en wat is slecht? De aloude strijd tussen goed en kwaad.

Er zijn nog steeds kerkgemeenschappen waar de televisie als een groot kwaad wordt gezien. Ja, dat kan, maar de televisie kan ook heel goed zijn. Vooral nu in deze coronatijd veel kerkdiensten via livestream uitgezonden worden.

Het grote gevaar van televisie kijken en internet is dat je slechte programma's zo gewoon gaat vinden, dat je niet meer in de gaten hebt dat het verkeerd is dat je er naar kijkt.

*Toen onze pleegzoons allemaal een eigen computer en internet hadden, zei onze schoonzoon Klaas tegen mij, **niet** dat ik hen moest gaan controleren, maar dat ik hen **moest leren**, hoe zij gebruik moesten maken van internet. Hun leren wat goed en wat kwaad was om naar te kijken. Een te moeilijke opdracht voor mij....*

*Lieve kleinkinderen, wanneer wij **alles maar gewoon en normaal gaan vinden**, alles wat op de televisie te zien is en via internet tot ons komt, en dat je, zoals sommige politici propageren, alles moet kunnen zeggen, dat iedereen volledige vrijheid van meningsuiting moet hebben, dan komt het niet goed....*

Echte vrijheid is gebonden aan wetten van respect hebben voor je naaste en niet elkaar de grond intrappen, om er zelf beter van te worden.

Weten jullie nog welke wet Jezus het allerbelangrijkste vond? Dat was: God lief hebben boven alles en je naaste als je zelf.

Erg, erg moeilijk....

=====

Hoofdstuk 88 - ‘Een boze geest van God....’ - 1 Samuël 18

Lieve kleinkinderen,

Het was 11 november 1957 - Sint Martinusdag.

Het feest van Sint Maarten dat toen en ook nu nog wordt gevierd. Ik ging in dat jaar 1957 naar de Mulo in Kollum. Voor de volgende dag hadden wij drie repetities (proefwerken) opgekregen. Dat was erg veel huiswerk.

Ik had geen tijd om die avond met vrienden op stap te gaan, om erbij te zijn, als alle kinderen van de lagere school met hun lampionnen of uitgeholde rode bieten met kaarsjes erin, bij de huizen langs gingen om snoep op te halen. Dan was het altijd heel gezellig op straat.

Ik moest huiswerk maken. (Met tegenzin....)

Het was al acht uur geweest, maar wie stonden daar in het donker, bij ons voor de deur? Een klasgenoot van mij met haar jongst zusje.

‘Hoef jij niet te leren voor morgen?’ vroeg ik verbaasd.

‘O, dat zie ik morgenvroeg wel. Ik moet nu op mijn zusje passen,’ was haar antwoord.

Een paar dagen later kregen wij op school de cijfers van de proefwerken. Ik had op alle drie repetities zware onvoldoendes. En dat klasgenootje van mij, dat ook op Kollumerpomp woonde, zij had twee achten en zelfs een negen gehaald.

Ik was stikjaloers op haar.

Ik schaam mij nu nog, dat ik gewoon lelijk tegen haar deed. Waarom? Puur uit jaloezie. Ja, jaloezie maakt veel meer kapot dan je in de gaten hebt. Jaren en jaren later heb ik haar via een mailtje mijn excuses aangeboden.

=====

Hoofdstuk 89 - Michal, de koningsdochter - 1 Samuël 19

Lieve kleinkinderen,

Wat deden de mensen vroeger toen er nog geen radio, televisie en internet was?

Na een hele dag hard werken, zaten ze 's avonds rond het haardvuur elkaar verhalen te vertellen. Eén van die oude verhalen ging over een rover, die als vrouw verkleed op een eenzame boerderij voor de nacht om onderdak vroeg.

Tijdens het avondeten vond de knecht dat die oude vrouw zich zo ‘kerelachtig’ gedroeg. Na het eten deelde hij zijn zorgen met de boer. Toen ze later allemaal rond het haardvuur zaten, ging de boer staan en haalde een schaal met appels uit de kelder. Naar elke persoon gooide hij een appel en ‘per ongeluk’ gooide hij die appel een beetje verkeerd naar dat oude vrouwtje. In plaats dat zij haar

kníeën uit elkaar deed, om met haar rok die appel te vangen, klemde zij als een man haar kníeën tegen elkaar aan. En ja, de appel viel op de grond, naast haar stoel.

De knecht, die in een bedstee in de stal bij de koeien sliep, legde onder zijn dekens een jas, gevuld met hooi en verstopte zich in het donker tussen de koeien. Midden in de nacht verscheen dat oude vrouwtje, met een mes in haar hand. Hij, ja het was inderdaad een kerel, liep naar de bedstee toe en zei, terwijl hij in die pop stak: ‘Dat is één!’

Het verhaal liep goed af. De rover werd gepakt en zijn maten kwamen voor de dichte, goed gebarricadeerde deur.

=====

Hoofdstuk 90 - Jonathan, de koningszoon - 1 Samuël 20

Lieve kleinkinderen,

Lang geleden, ik ging nog naar de lagere school, wat nu de basisschool heet, las ik een spannend jongensboek. De titel ben ik vergeten en het verhaal ook. Alleen het slot, het laatste hoofdstuk kan ik mij nog herinneren.

In dat boek ging het over twee grote jongens die door dik en dun vrienden waren. Vrienden voor het leven, zoals wij nu zeggen. Wat er precies gebeurde weet ik dus niet meer, maar de ene jongen redde met gevaar voor zijn eigen leven, het leven van zijn vriend. Wel moest hij daarna zwaar gewond in het ziekenhuis worden opgenomen. Toen hij maanden later weer naar huis mocht, had de opa van zijn vriend een roeiboot gemaakt voor beide jongens. Konden de twee vrienden mooi samen bootje varen.

Maar voordat ze die roeiboot kregen, moest eerst heel officieel de naam onthuld worden. Ze mochten ernaar raden. De mooiste namen bedachten ze, maar steeds hadden ze het mis. Toen opa tenslotte het doek, dat over de naam hing, eraf haalde, waren beide jongens stil.

Op de roeiboot had opa de volgende naam geschilderd:

‘David en Jonathan’

=====

Hoofdstuk 91 - De zwerver - 1 Samuël 21

Lieve kleinkinderen,

Op de Kweekschool in Dokkum moesten wij vroeger de Griekse mythologie leren. Allemaal door mensen bedachte verhalen van goden, met menselijke karaktereigenschappen. De oppergod heette Zeus, maar deze baas van alle

goden, was niet almachtig. Wanneer Pietje en Jantje hier beneden op deze aarde ruzie hadden en allebei precies evenveel offers aan Zeus hadden gebracht, dan kon Zeus niet zeggen wie gelijk had, maar dan besliste het lot!

Wat een verschil met de God van Abraham, Izaäk en Jacob, de Vader van onze Here Jezus. Onze God is geen mens. Wij mogen en kunnen niet eens weten hoe God eruit ziet. Hij is de 'Eeuwige Ongeziene' die ons mensen het leven gegeven heeft en naar wie wij met dank aan Jezus na onze dood terug mogen gaan.

In veel zaken begrijpen wij God niet. Kunnen hem niet begrijpen, want wij zijn mensen. Lieve kleinkinderen, ook in onderstaand verhaal begrijpt jullie pake, de mens Eelke Visser, er niets van.

In opdracht van God heeft de oude profeet Samuël twee keer een mens tot koning over Israël gezalfd. Eerst Saul en later David.

En nu staat de ene gezalfde des Heren de andere gezalfde des Heren naar het leven.... Ik begrijp er niets van. Maar ik ben ook maar een mens.

=====

Hoofdstuk 92 - Priestermoord - 1 Samuël 22

Lieve kleinkinderen,

Gerdientje is jarig. Ze wordt al zes jaar. Wat een mooie leeftijd. En wat krijgt ze van haar papa en mama? Een mooie pop met heel lange haren. Een prachtig cadeau, waar Gerdientje heel blij mee is.

Maar haar twee jaar ouder broertje is jaloers. Stiekem knipt hij met een schaar het haar van die pop af. Gerdientje huilen en haar broer krijgt straf. Maar jaloers blijft hij en stiekem vernielt hij veel meer mooi speelgoed van zijn zusje. Ook dan weer krijgt hij straf. Maar dat helpt niets, want hij wordt steeds jaloerser op zijn zusje en waar dat op uitdraait, dat vertel ik jullie niet. Is niet leuk meer....

Lieve kleinkinderen, jaloezie kan grote gevolgen hebben. Als je leven bepaald wordt door jaloezie, dan kun je er zelfs gek door worden. De waanzin die dan in je komt is de oorzaak dat je alles, maar dan ook alles wilt vernietigen.

En het grootste slachtoffer word je dan zelf!

=====

Hoofdstuk 93 - De jager en het wild - 1 Samuël 23

Lieve kleinkinderen,

Na de verloren slag om Arnhem in september 1944 (Market Garden) kwamen er veel vluchtelingen uit deze stad en ook uit de provincies Holland en Limburg (spoorwegpersoneel dat op bevel van de Nederlandse regering in Londen staakte) naar het de noordelijke provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Ook in ons dorp Kollumerpomp vonden veel vluchtelingen bij gastgezinnen heel gastvrij maandenlang onderdak. Pas na de bevrijding in mei 1945 konden deze vluchtelingen terugkeren naar hun eigen woonplaats.

Een paar jaar later gingen een boer en zijn vrouw vanuit Kollumerpomp een keer hun 'vluchtelingen', in hun eigen woonplaats opzoeken. Maandenlang waren zij met elkaar één gezin geweest. Maar toen deze boer en zijn vrouw op zekere dag onverwachts bij hen op de stoep stonden, waren ze niet welkom. Het paste deze ex-vluchtelingen niet. Ze hadden voor die dag andere plannen.... Mijn moeder vertelde mij dat dit werkelijk waar was gebeurd.

=====

Hoofdstuk 94 - De gezalfde des Heren - 1 Samuël 24 en 26

Lieve kleinkinderen,

Weten jullie wat raampje tikken is? Dan zet je in het kozijn van een raam een grote stopnaald. Ach, jullie weten ook niet wat een stopnaald is. Vroeger gebruikte mijn moeder een stopnaald om grote gaten in mijn sokken dicht te mazen.

Maar wat raampje tikken betreft, door het oog van die stopnaald haal je een lange, sterke, zwarte draad en aan het eind van die draad, bij het glas van dat raam, bind je een steentje vast. Wanneer je vanachter een struik, niet zichtbaar voor de mensen die in dat huis wonen, aan die draad trekt, steeds heen en weer, dan tikt dat steentje tegen het glas.

Mensen in dat huis weten dan niet waar dat getik tegen hun raam vandaan komt. Gaan ze naar buiten, dan zien ze in het donker die zwarte draad niet en meestal ook niet die stopnaald en dat tegen het raam tikkende steentje.

Kwajongens pesten vroeger soms bepaalde mensen in ons dorp met zo'n tikgeluid. Niet leuk.

Maar ik kan mij herinneren dat wij vroeger op de lagere school plotseling door een meneer en mevrouw getrakteerd werden op lekker snoep. Waarom? Nee, dat werd niet verteld.

Wel hoorde ik later, dat deze mensen nooit weer door oudere kwajongens met raampje tikken gepest werden. Hoe is dat spreekwoord ook al weer? Is dat niet: Wie goed doet, goed ontmoet?

=====

Hoofdstuk 95 - Nabal - 1 Samuël 25

Lieve kleinkinderen,

Tegenwoordig heeft bijna elk huis dubbel glas in de ramen. Maar dat was vroeger, toen ik jong was, niet zo. Wij hadden in ons huis gewoon enkel glas. Weten jullie het verschil? Bij enkel glas beslaan de ramen bij grote temperatuurverschillen. Is het buiten koud en binnen in de kamer warm, dan beslaan de ramen. Je kan dan door het beslagen glas niet meer naar buiten kijken. Ik vond het als klein jongetje erg leuk om met mijn vinger op dat beslagen glas te tekenen. Maar dat mocht niet, want ook al maakte je later dat glas schoon met een droge doek, wanneer het glas opnieuw besloeg zag je de oude tekening van mij weer. En je naam op dat glas schrijven, dat mocht helemaal niet.

Mijn moeder zei dan tegen mij: 'Eelke, laat dat. Gekken en dwazen schrijven hun namen op deuren en glazen, en jij bent niet gek. Stop ermee!'

=====

Hoofdstuk 96 - In dienst van de Filistijnen - 1 Samuël 27 en 29

Lieve kleinkinderen,

Op mijn 15de verjaardag kreeg ik van mijn broers Jan en Jelle en hun vrouwen, mijn schoonzussen Giny en Gardy , het spannende jongensboek Engelandvaarders, geschreven door K. Norel.

Het verhaal gaat over de twee vrienden Evert Gnodde, afkomstig van het eiland Urk en Jan Koekman uit Rotterdam. In 1941 melden zij zich samen aan als vrijwilliger bij de Duitse Kriegsmarine.

Ze hadden maar één doel voor ogen: ze wilden naar Engeland om daar soldaat te worden en mee te vechten om Nederland te bevrijden.

Door dan eerst dienst te nemen in het Duitse leger, is wel een héél vreemde manier om je doel te bereiken. In dienst gaan bij de vijand, met de bedoeling om uiteindelijk tegen diezelfde vijand te gaan vechten.

Gelukkig loopt dit verhaal van Evert en Jan goed af. Had voor hetzelfde geld heel anders kunnen gaan. Dus geen voorbeeld voor wie dan ook!

Maar na een heel spannend avontuur nemen Evert en Jan Duitse soldaten gevangen en stuurt Evert zelfs de oude vissersboot van zijn vader de Noordzee over en bereiken ze veilig Engeland.

=====

Hoofdstuk 97 - De dood van de koning - 1 Samuël 28 en 31

Lieve kleinkinderen,

Mijn vader stierf op 26 januari 1952 en mijn moeder op 25 november 1980. Van mijn vader kan ik mij niet veel herinneren, maar van mijn moeder des te meer. En hoe ouder ik word, hoe vaker ik aan mijn moeder moet denken. Graag had ik haar verteld van de mooie dingen in mijn leven. Over onze kinderen en acht kleinkinderen. Maar wat betreft de nare en de verdrietige dingen die wij hebben meegemaakt zeg ik vaak tegen jullie omie: 'Wat ben ik blij dat mijn moeder dit niet heeft geweten, ze zou zich in haar graf hebben omgedraaid!'

Wij mensen weten niet wat er morgen of over een jaar met ons leven gaat gebeuren. Vaak zijn we daar zijn we wel nieuwsgierig naar. Elk mens wil graag weten hoe zijn of haar toekomst eruit ziet.

In de Bijbel staat heel duidelijk dat waarzeggerij en toekomstvoorspelling, zoals op veel kermissen door een waarzegster met kaarten of met een glazen bol gedaan wordt, verboden is. En geesten uit de dood oproepen, daar word je alleen maar bang en heel ongelukkig van. Lieve kleinkinderen, niet doen, het mag niet! En ik weet zeker: het is alleen maar bedrog! Ja, meer dan bedrog!

Maar er is wel meer tussen hemel en aarde dan wij mensen weten.

Mijn moeder had een oude tante. Ze heette Jantje van Boerum en woonde in Dokkum. Op oudere leeftijd trouwde zij nog met Klaas Elgersma en samen hebben ze nog veel mooie fietstochten gemaakt, vertelde ze ons toen ze een keer bij mijn moeder op bezoek was. Ook vertelde ze dat zij een bepaalde gave had, waar zij beslist geen gebruik van maakte. Zij was een heel vrome vrouw, en de gave (handlezen) die zij bij haar geboorte had gekregen, was in de Bijbel verboden.

Deze tante van mijn moeder geloofde, wist zeker, dat zij met deze gave van handlezen een keuze moest maken. Doen zoals dat in de Bijbel geschreven staat en dat is: er geen gebruik van maken of met handlezen de verkeerde keuze maken?

Toen deze tante Jantje een jaar of twintig was en een keer in het ziekenhuis werd opgenomen, was daar een leuke, jonge verpleegster, met wie zij veel had gelachen. Die zuster kon leuke dingen doen, maar zij, tante Jantje, kon handlezen. Nu, dat moest natuurlijk gebeuren.

Tante Jantje zei tegen die zuster: 'Ik zie veel mooie bloemen in je hand. Jij krijgt een prachtig mooi leven.'

Maar heel veel jaren later zei ze tegen ons: 'Ik zag zo duidelijk in haar hand tranen, ja heel veel tranen. Ik heb die zuster, toen ik uit het ziekenhuis kwam,

nooit weer gezien, maar ik zou zo graag willen weten hoe het met haar gegaan is. Zij moet veel verdriet in haar leven hebben gehad.'

=====

Hoofdstuk 98 - Siklach - 1 Samuël 30 en 2 Samuël 1

Lieve kleinkinderen,

Deze keer twee kleine verhaaltjes, om over na te denken.

Klein Henkie heeft groot verdriet. Zijn beste vriend wil geen vriend meer met hem zijn. Er is een andere jongen die zijn 'grote vriend' veel leuker vindt. Klein Henkie werd aan de kant geschoven. Hoe pijnlijk....

Grote Henk zit in de gevangenis. Henk dealde drugs. Zijn nieuwe en beste vriend, die hij volkomen vertrouwde, bleek een undercover politieagent te zijn, die hem verraadde. Hoe pijnlijk....

=====

Hoofdstuk 99 - Oorlogsbloed - 2 Samuël 2

Lieve kleinkinderen,

Een oorlog is erg, maar ik denk dat een burgeroorlog helemaal verschrikkelijk is. Stel je voor dat broers, familieleden met geweren of ander oorlogstuig elkaar doodschieten.

In Spanje woedde vlak voor de Tweede Wereldoorlog een burgeroorlog. Ik las kortgeleden in een krant dat de gevolgen daarvan vandaag aan de dag nog steeds merkbaar zijn.

Zoveel jaren later haten nog steeds de vierde of zelfs de vijfde generatie kleinkinderen elkaar, om wat hun betovergrootvaders gedurende de jaren 1936 tot 1939 elkaar aangedaan hebben.

Dat is toch vreselijk!

=====

Hoofdstuk 100 - Vredesbloed - 2 Samuël 3, 4 en 5

Lieve kleinkinderen,

Het eerste kusje dat ik van een meisje kreeg, kan ik mij nog heel goed herinneren. Ik was zeven jaar oud en was ziek. Boukje, een klasgenootje van mij

kwam met een sinaasappel in haar hand bij mij op ziekenbezoek. Ik weet nog de geur van haar haren.

En het eerste kusje dat ik van jullie omie kreeg? Ja, die kreeg ik in december 1969, twee dagen voor Kerst, toen ik haar ophaalde uit Lochem, waar omie bij Bartiméus werkte. Ik heb haar die avond in mijn auto naar haar ouders in Loppersum gebracht. En hoe de geur van haar haren was? Ik weet het niet meer....

=====

Hoofdstuk 101 - JEROESJALAIM - 2 Samuël 6

Lieve kleinkinderen,

Vroeger op de lagere school moest ik het psalmversje 122 uit mijn hoofd leren. De woorden zijn:

*Jeruzalem, dat ik bemin,
Wij treden uwe poorten in
Daar staan, o Godsstad, onze voeten.*

Kennen jullie ook het mooie lied:

Jeruzalem, o stad van goud.

Ik weet bijna wel zeker dat jullie allemaal het volgende lied kennen:

Jeroesjalajim Sjel Zahav

Wat zijn dit mooie teksten en bijzonder mooie melodieën.

Kennen jullie een stad op de hele wereld, waarover meer liederen zijn geschreven dan over Jeruzalem?

=====

Hoofdstuk 102 - Vloek over het huis van Saul - 2 Samuël 9 en 21

Lieve kleinkinderen,

In oude tijden gold in Israël de wet: Oog om oog en tand om tand. Ja lieve kleinkinderen, wraak nemen, wanneer je onrecht is aangedaan, is al zo oud als Metusalem.

Maar ook waren er in die oude tijden in Israël vrijsteden. Die waren voorgeschreven in de oude wetten van Mozes. Als je per ongeluk iemand gedood

had, kon je naar één van deze zes steden vluchten, waar jij niet gedood mocht worden. Daar gold de bloedwraak niet.

Onze Here Jezus leerde ons: Wreek jezelf niet, want God zal dat voor jou doen. 'Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden,' zegt de Heere God.

Lieve kleinkinderen, ik heb in mijn verhaaltjes jullie al vaker de naam van Corrie ten Boom genoemd. Na de Tweede Wereldoorlog vergaf deze verzetsstrijdster haar bewaker uit het concentratiekamp, waar zij samen met haar zus Betsie gevangen zat. Betsie stierf daar.

Voor ons geldt elke dag maar weer de vraag: ga je de persoon die jou onrecht heeft aangedaan vergeven of ga je wraak nemen?

=====

Hoofdstuk 103 - Gevaarlijk wonen in de stad Jeruzalem. - 2 Samuël 24

Lieve kleinkinderen,

In het Licht is het onmogelijke mogelijk.

De Here Jezus noemde zichzelf het Licht der wereld. En tegen zijn leerlingen zei Hij: 'Jullie zijn het licht in de wereld.' (Mattheüs 5:14) Daarmee gaf Hij zijn volgelingen een opdracht: Ga verder met mijn werk. Laat in deze donkere wereld zien dat er hoop en redding is!

Lieve kleinkinderen, op 14 mei 1948 riep David Ben-Goerion de staat Israël uit. Eén dag later op 15 mei 1948 verklaarden alle omliggende Arabische landen Israël de oorlog. Het werk van Hitler, om alle Joden te vermoorden, zouden zij afmaken.

Maar het kleine staatje Israël won deze oorlog. En ook in de volgende oorlogen van 1956, 1967 en 1973 kwamen de Israëliërs, de Joden, als overwinnaar uit de strijd.

Kort geleden kreeg ik van een vriend van mij een mail waarin hij schreef: 'De Joden zijn onvernietigbaar, want zij zijn het volk van God.'

Is dat de reden waarom er zoveel antisemitisme in de wereld is? Is de haat van mensen tegen Joden ook haat tegen God?

In onderstaand verhaal uit de bijbel kunnen jullie lezen wat de bedoeling van God is met zijn volk Israël.

=====

Hoofdstuk 104 - De vrouw van Uria - 2 Samuël 11

Lieve kleinkinderen,

‘In de oorlog en in de liefde is alles geoorloofd,’ zei eens iemand tegen mij. Maar of dat waar is? Mijn moeder leerde mij vroeger dat er altijd Iemand is, die jou overal ziet en die dag en nacht bij jou is, terwijl jij Hem niet ziet. Maar Hij is er wel. Houd daar rekening mee, Eelke! Jij bent verantwoordelijk voor jouw eigen daden, zowel in de oorlog als in de liefde....

=====

Hoofdstuk 105 - De zoon van Bathséba - 2 Samuël 12

Lieve kleinkinderen,

Wat een moeilijk hoofdstuk ga ik jullie nu vertellen. Een baby die sterft.... Ja, een baby die moest sterven om wat zijn ouders gedaan hadden. Voor mij, met mijn mensenverstand en mensengevoelens onbegrijpelijk.

Ik kan mijzelf alleen maar troosten met de woorden die onze Here Jezus over kinderen gezegd heeft. Jezus spreekt niet over kinderen straffen.

Alleen vertelde Hij ons over de straf die alle mensen verdiend hadden en dat Hij die straf op zich genomen had.

Alle mensen die in de opstanding uit de dood van Jezus geloven zullen na hun sterven door Hem vrijgesproken worden! Wat een geluk dat wij dit mogen geloven.

En die straf die Jezus in onze plaats kreeg, gebeurde zo ’n tweeduizend jaar geleden, daar op de heuvel Golgotha, bij Jeruzalem.

=====

Hoofdstuk 106 - Het zwaard van Absalom - 2 Samuël 13 en 14

Lieve kleinkinderen,

Lang geleden zat ik in de derde klas van de MULO school in Kollum. Op de zaterdagochtend moesten wij ook naar school. De reden waarom ben ik vergeten, maar drie zaterdagochtenden moest ik bij mijn moeder thuis blijven. Er waren klusjes te doen. Het hoofd der school belde mijn moeder, waarom ik al drie keer achterelkaar op de zaterdagochtend niet op school was geweest. Mijn moeder wist het op dat moment niet. Maar toen ze mij ernaar vroeg, en ik het haar vertelde, herinnerde zij zich het ook weer. Maar, heel eerlijk vertelde ik

haar dat ik een jaar eerder twee keer een dag gespijgeld had. In plaats van naar school te gaan, was ik met een medeleerling gaan fietsen en op de juiste tijd had ik me weer bij de andere leerlingen aangesloten, die wel naar school waren geweest.

De reactie van mijn moeder was: 'Dat geloof ik niet!'

Jaren en jaren later stond ik in de garage naast onze zoon Dirk. Hij had van zijn eigen spaargeld, dat hij bij de boer verdiend had, een brommer gekocht. Ik vroeg hem hoe snel die (opgevoerde motor?) kon lopen.

'Papa, beslist niet sneller dan veertig kilometer per uur,' was zijn antwoord. En ik geloofde hem. Hij was toch mijn zoon.

=====

Hoofdstuk 107 - De goede prins - 2 Samuël 15 : 1 - 6

Lieve kleinkinderen,

Ik vraag mij wel eens af hoe het komt dat er steeds maar weer zoveel nieuwe politieke partijen in ons land ontstaan, waar dan een tijdje later zoveel ruzie is.

Eerlijk is eerlijk, en jullie omie was het lang niet met mij eens, maar ik had een zwak voor de politieke partij 50Plus.

En waarom? Nu zij kwamen op voor de gepensioneerden en wilden dat mijn pensioen eindelijk weer geïndiceerd werd. Omie zag dollartekens in mijn ogen. Ja, wanneer je je alleen door geld laat leiden....

Maar ook van deze politieke partij 50Plus hoefde ik niet mijn heil te verwachten. Is er wel een andere partij in Nederland waar zoveel ruzie wordt gemaakt? Dat heb je vaak met oude mensen. Die kunnen heel moeilijk hun ongelijk erkennen.... Dat is bij mij ook heel vaak het geval, zegt omie soms tegen mij.

Maar wel is heel duidelijk, ook in de politiek, dat je niets bereikt met alleen mooie praatjes en wanneer je andere mensen eer, macht en cadeautjes gaat beloven,

=====

Hoofdstuk 108 - Vlucht uit Jeruzalem - 2 Samuël 15 : 7 – 37 2 Samuël 16 : 1 – 14

Lieve kleinkinderen,

In 1930 werd mijn vader aan de Christelijke Nationale Lagere School in Kollumerpomp als onderwijzer benoemd.

In 1936 liet hij voor het bedrag van 2956,00 gulden een huis bouwen.

Adres: Foijingaweg 12

Dat geld moest hij lenen. Mijn moeder vertelde mij dat hun huisarts Theo de Jager wel borg voor mijn vader wilde staan.

Toen mijn vader in 1950 ziek werd, was dat bedrag nog lang niet terugbetaald. Maar wat erger was, na een jaar ziek geweest te zijn, werd het salaris van mijn vader erg gekort, of hij moest weer een maand lang voor de klas staan.

De gepensioneerde onderwijzer, meester Volbeda uit Zoutkamp, heeft toen een maand lang aan de klas van mijn vader les gegeven. Met het salaris, het geld dat hij die maand verdiend had, kwam hij bij mijn moeder en gaf het aan haar. 'Voor de huishouding,' zei hij. Ja, mijn vader had die maand geen geld verdiend en ook geen ziektegeld gekregen. Officieel stond hij immers voor de klas.

Lieve kleinkinderen, zo zie je maar weer: in de nood leert men zijn vrienden kennen!

Op 26 januari 1952 stierf mijn vader. Een week na de begrafenis stond er een vrijgezelle dorpsgenoot bij mijn moeder op de stoep.

Meester Visser had driehonderd gulden van hem geleend en die wilde hij, nu meester niet meer leefde, zo snel mogelijk terug.

Een dag later is mijn moeder met lood in haar schoenen op de fiets gestapt.

Ze ging naar een gepensioneerde boer in Kollum, van wie mijn vader geld had geleend voor het bouwen van zijn huis. De schuld was nog lang niet afbetaald.

Maar zijn reactie op de vraag van mijn moeder was: 'Dat is goed.'

Zonder te aarzelen liep hij naar het kabinet en uit die grote kast pakte hij driehonderd gulden en gaf het aan mijn moeder.

Lieve kleinkinderen, hoe verschillend mensen reageren op mensen in nood, kunnen jullie ook in onderstaand hoofdstuk lezen.

=====

**Hoofdstuk 109 - Achitofel - 2 Samuël 16 : 15 – 23
2 Samuël 17**

Lieve kleinkinderen,

'Hé, voel jij je niet lekker? Hier heb ik een pilletje voor jou. Voel je je in één keer een stuk gelukkiger.'

Hoe vaak hebben jullie dit zinnetje wel niet gehoord? En jullie weten allemaal wat de gevolgen kunnen zijn. Ja, in het ergste geval kun je zelfs een zware drugsverslaafde worden met alle gevolgen van dien. Niet best....

Gelukkig zijn er goede raadgevers, maar jammer genoeg ook heel slechte. En dan zijn er ook nog raadgevers, die om welke reden dan ook, jou met opzet in het ongeluk willen storten.

Ik moet dan denken aan het spreekwoord: Als de vos de passie preekt, boer pas op je kippen.

=====

Hoofdstuk 110 - Dood van Absalom - 2 Samuël 18 : 1 – 18

Lieve kleinkinderen,

Ik hoorde van een vader, die zijn zoon het huis uitstuurde, en zolang als hij aan de drugs was, nooit weer bij hen in huis mocht komen. Wat erg is dat....

Dat jij je eigen zoon niet meer kunt vertrouwen, omdat hij alles uit je huis steelt om maar drugs te kunnen kopen.

Wat een ellende is er aan dit besluit van die vader en moeder voorafgegaan.

Wat moet er allemaal al gebeurd zijn, voordat je zo 'n pijnlijk besluit kunt nemen. Een besluit dat dwars door je ziel heengaat.

=====

Hoofdstuk 111 - De koning huilt - 2 Samuël 18 : 19 – 33 2 Samuël 19 : 1 – 8

Lieve kleinkinderen,

Wat kunnen papa's en mama's veel verdriet om hun kinderen hebben. En vaak stellen zij zich dan de vraag: 'Wat hebben wij toch verkeerd gedaan in de opvoeding van onze kinderen?'

Als voorbeeld een klein verhaaltje, dat wij in ons pleeggezin meegemaakt hebben. Er werd in Ter Apel vanuit het VBL een volledig uitgeprocedeerde moeder met haar zoontje van zes jaar oud op straat gezet. Zij hebben bijna twee jaar in ons pleeggezin 'Huize Plexat' geloged. Die moeder kreeg van een maatschappelijk werkster hulp bij de opvoeding van haar zoontje. Bij het evaluatiegesprek, waar ik ook bij aanwezig moest zijn, vroeg die maatschappelijk werkster tot slot aan mij: 'Meneer Visser, nu wil ik graag dat ook u zegt, wat er volgens u goed en wat er verkeerd is gegaan.'

Na even nagedacht te hebben antwoordde ik: 'Ja, ik heb gezien en meegemaakt hoe deze mama haar kind opvoedde. Vaak was ik het niet met haar eens, maar ik heb er nooit iets van gezegd. Ik draaide mij om en liep dan de tuin in. Maar één ding weet ik heel zeker: dit jongetje houdt heel, heel veel van zijn moeder en deze mama, zij wil wel haar leven geven voor haar zoontje. Zij houden zielsveel

van elkaar en dan mag je fouten maken!’

=====

Hoofdstuk 112 - Amasa, man van Juda - 2 Samuël 19 : 9 – 43
2 Samuël 20

Lieve kleinkinderen,

Jan en Piet waren vanaf de lagere schoolbanken (groep één van de basisschool) de dikste vrienden. Maar toen ze samen naar het vervolgonderwijs gingen, naar dezelfde scholengemeenschap, zag Jan zijn grote vriend Piet ineens niet meer staan. Nee, er waren andere jongens die veel interessanter waren en Jan liet zijn vriend Piet links liggen. Dat deed pijn, ja veel pijn.

=====

Hoofdstuk 113 - Adonia - 1 Koningen 1

Lieve kleinkinderen,

‘Mama, papa beloofde mij vorige week dat hij deze week met mij naar het zwembad zou gaan. En nu is hij zonder mij daar naar toe gegaan.’
‘Ja Jantje,’ antwoordt mama, ‘ook papa’s beloven wel eens iets, dat zij niet waarmaken. Hij is het misschien wel vergeten, dat jij mee mocht. Maar weet je wat? Ik zal het hem vragen en dan weet ik zeker, dat het goed komt. De volgende keer dat papa weer gaat zwemmen, dan ga jij mee. Daar zal ik voor zorgen! Daar ben ik jouw moeder voor!’

=====

Hoofdstuk 114 - Een koning sterft - 1 Koningen 2 : 1 - 11

Lieve kleinkinderen,

Toen mijn vader, jullie overgrootvader veel jaren geleden stierf, lag hij in het tweepersoonsbed van mijn ouders. In dat kleine slaapkamertje waren daarbij aanwezig mijn moeder, mijn vier oudste broers en mijn pake en beppe, de ouders van mijn vader.

Op verzoek van mijn vader moesten zij het volgende lied zingen:

*Jezus uw verzoenend sterven,
Blijft het rustpunt van ons hart
Als wij alles, alles derven,
blijft uw liefde ons bij in smart.*

*Och, wanneer mijn oog eens breekt.
't Angstig doodsweet mij uitbreekt,
Dat uw bloed mijn hoop dan wekke,
En mijn schuld voor God bedekke.*

Mijn moeder vertelde mij, dat kort na het zingen van dat lied mijn vader heel zachtjes fluisterde: 'Luister, ik hoor heel mooie muziek. Ik zie mooie bloemen. Ik zie Jezus. Ik zie de hemel opengaan.'

En vertelde mijn moeder mij: 'De laatste woorden van jouw papa op deze wereld waren: 'Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.'

=====

Hoofdstuk 115 - De wijze koning - 1 Koningen 3

Lieve kleinkinderen,

Kort geleden riep één van jullie: 'Mama, mama! God bestaat, want ik heb tot Hem gebeden en het kwam uit!'

Lieve kleindochter, wanneer jij dit waar gebeurde verhaaltje over jou nog eens leest, (over vijftig jaar? Zoals ik vaak gekscherend tegen omie zeg) herinner jij je misschien nog waarom en waarvoor jij op tienjarige leeftijd dit gebed gebeden hebt.

Lieve kleinkinderen, jullie omie en ik bidden geregeld dat al jullie gebeden verhoord mogen worden.

=====

Hoofdstuk 116 - De heerlijkheid van de koning - 1 Koningen 4, 5, 6, 1 Koningen 10

Lieve kleinkinderen,

Toen ik nog klein was en in Sinterklaas geloofde, waarschuwdens mijn oudere broers en zussen mij: 'Eelke, denk erom, Sinterklaas ziet alles. Niets blijft voor hem geheim. Daar zorgen zijn zwarte Pieten voor. En je weet het: Wie zoet is krijgt lekkers, maar wie stout is krijgt de roe. En als je heel stout bent, dan word je in de zak van zwarte Piet gestopt en ga je mee naar Spanje!'

Toen ik ouder werd en niet meer in het bestaan van Sinterklaas geloofde waarschuwde mijn moeder mij: 'Ja Eelke, Sinterklaas was een sprookje, maar weet wel dat bij alles wat je doet, er altijd Eén is, die wel alles van je weet en alles ziet, waar jij mee bezig bent.'

Lieve kleinkinderen, omie en ik zeiden altijd tegen onze kinderen dat geloven uit angst geen geloof is. Wij mogen blij en dankbaar zijn, dat Jezus op Golgotha aan het kruis alle straf op zich genomen heeft, die jullie en ik hadden verdiend. Voor mensen die in Jezus geloven staat God later niet klaar met een opgeheven vingertje en vraagt Hij niet streng, welke verkeerde dingen wij allemaal gedaan hebben. Daar mag je elke dag Jezus voor bedanken. Vrij van angst mogen wij na onze dood allemaal naar Jezus gaan.

Lieve kleinkinderen, ik denk, weet wel zeker dat dit de reden is, waarom ik deze kinderbijbel 'De Hillige Histoarje' voor jullie vanuit het Fries in het Nederlands vertaald heb. Dat ook jullie weten van en ik hoop geloven in deze blijde boodschap van onze Here Jezus.

=====

Hoofdstuk 117 - De ontrouw van de koning - 1 Koningen 11 : 26 -

Lieve kleinkinderen,

De verloofde van mijn oudste zus had een vriend, die bij de meisjes erg geliefd was. Ja, veel meisjes waren verliefd op hem.

Op zekere dag komt deze jonge man bij mijn zwager en zegt: 'Renze, ik heb een probleem. 'Nu, verteld op,' zegt mijn zwager.

Ja, hoe moet ik het zeggen, maar er is een meisje zwanger van mij.'

'Nu, dan trouw je toch met haar?'

'Ja, dat wil ik wel, maar er zijn drie meisjes, die alle drie een baby van mij moeten krijgen en ik kan niet kiezen! Want ik vind ze alle drie zo lief....'

=====

Hoofdstuk 118 - Jerobeam - 1 Koningen 11 : 26 - 43

Lieve kleinkinderen,

Bij opgravingen in de oude stad Pompeï vonden archeologen ook een paar potscherven, waar letters op stonden, die eerst maar moeilijk te begrijpen waren. Steeds stond er hetzelfde zinnetje: Ik mag niet brutaal zijn, ik moet gehoorzamen!

Het waren strafregels. Een leraar had zijn leerling straf gegeven. Maar na honderd keer de regel 'Ik mag niet brutaal zijn, ik moet gehoorzamen!' vertaald te hebben, zagen de vertalers helemaal onderaan nog een regel staan.

Daar stond: Dat gij in uw eigen eten mag stikken.

=====

Hoofdstuk 119 - Het gebroken koninkrijk - 1 Koningen 12 : 1 - 25

Lieve kleinkinderen,

‘Gerrit,’ waarschuwt vader, ‘het heeft nog maar een paar nachtjes gevroren. Ik geef je een goede raad: Jij mag van mij nog niet op het ijs komen.’

Maar bij zijn vrienden op het schoolplein krijgt de stoere Gerrit te horen: ‘Jij durft niet over het ijs te lopen, dat daar op die brede sloot ligt.’

‘Niet durven? Niet durven? Moet je kijken!’

En daar gaat Gerrit. Hij loopt van het plein af en laat zijn vrienden zien, dat hij als enige van alle jongens dit wèl durft.

Lieve kleinkinderen, jullie begrijpen het al. Dit eigenwijze en stoere gedrag kostte Gerrit een nat pak, een flinke reprimande van zijn vader en hij werd ook nog ziek als gevolg van het in natte kleren naar huis fietsen.

=====

Hoofdstuk 120 - Feest in Bethel - 1 Koningen 12 : 26 - 33 1 Koningen 13

Lieve kleinkinderen,

Ik heb jullie al een keer eerder verteld dat mijn moeder mij leerde dat een ‘leugentje om bestwil’ wel mocht, als het maar de vrede diende! (Hoewel het niet klopte.)

Maar een leugen om je eigen zin te krijgen en dat je er zelf beter van wordt, dat mag niet! Daar komt alleen maar ellende van.

Ja, dat kan zoals in onderstaand verhaal zelfs de dood tot gevolg hebben.

Eerlijk zijn, dat is heel belangrijk! En ook de mensen om je heen zo behandelen, zoals je zelf ook graag behandeld wilt worden.

=====

Hoofdstuk 121 - Het oordeel over Jerobeam - 1 Koningen 1 : 20

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie het woordje ‘ondoorgroendelijk’? In de Bijbel staat in het Bijbelboek Romeinen hoofdstuk 11 vers 25 dat Gods wegen ondoorgroendelijk

zijn. Dat betekent dat er op deze wereld dingen gebeuren die door een mens niet te begrijpen zijn.

Nee, lieve kleinkinderen, ik begrijp niet dat bij natuurrampen onschuldige mensen, en ook kinderen en baby's om het leven komen.

En zo kan ik nog wel een poosje doorgaan. Ook in onderstaand verhaal uit de Bijbel gebeurt iets dat ik niet begrijp. Maar ik ben ook maar een mens met het verstand van een mens en met menselijke gevoelens en menselijke gedachten. Wij mensen weten niet alles. Gelukkig niet.

Wel mag ik weten en geloven dat Gods plannen met deze wereld en met ons mensen goed zijn. En dat God in alle omstandigheden van ons mensen houdt.

Nogmaals, met mijn mensenverstand begrijp ik het niet. Maar met dank aan onze Here Jezus mogen wij geloven dat eens alles goed zal komen.

=====

**Hoofdstuk 122 - Zonde en straf - 1 Koningen 14 : 20 – 29
1 Koningen 15 en 16**

Lieve kleinkinderen,

In een tijdschrift las ik een artikel over olifanten. Op de savanne in Afrika leven grote groepen olifanten als één familie bij elkaar. En net zoals bij mensen zijn puberolifanten soms opstandig en dwars tegen de draad in. Vooral puberjongens bij de olifanten willen hun jongere broertjes en zusjes nog wel eens plagen en zelfs pijn doen. En weten jullie wat er dan gebeurt? De leider, meestal de sterke, stoere, oude opa olifant neemt dan zo 'n puber kleinkind van hem even mee het bos in, naar een stil plekje, waar niemand hen ziet. Die opa leert daar met een paar harde tikken zijn kleinzoon om gehoorzaam te zijn en zich aan te passen aan de leefregels, de normen en waarden, van de familie olifant.

=====

Hoofdstuk 123 - Bidden om honger - 1 Koningen 17 : 1 - 8

Lieve kleinkinderen,

Op 6 maart 1928 trouwden mijn ouders en een week later voeren ze op een stoomboot naar Canada. In het boek 'Onze herinneringen' dat ik voor jullie papa's en mama's geschreven heb, staat een uitgebreid verslag over deze mislukte emigratie van mijn papa en mama. Als jullie willen, kunnen jullie dat

verhaal dus lezen. Vraag jullie ouders maar eens naar dat boek, dat bij jullie in de boekenkast staat.

Mijn moeder vertelde mij, dat zij daar in Canada armoede, ja zelfs honger geleden hadden. En zei ze tegen mij: 'Wij baden in het gebed het 'Onze Vader' om ons dagelijks brood, maar als je honger hebt, dan bid je die regel wel anders, dan wanneer je het normaal vindt, dat er elke dag eten op tafel staat en dat zelfs de restjes eten weggegooid worden.'

=====

Hoofdstuk 124 - De weduwe van Sarfath - 1 Koningen 17 : 9 - 24

Lieve kleinkinderen,

Ik ken een dominee, die in zijn studententijd erg zieke kinderen opzocht in een ziekenhuis in Amsterdam. Op zekere dag kwam hij bij een klein meisje dat volgens de dokters nog maar één dag te leven had. Ze had bloedkanker. Die dominee, toen nog student in de theologie, knielde bij het bed van dat doodzieke kind en begon voor haar te bidden. Dat was het laatste wat hij voor haar kon doen.

Maar dat meisje stierf die nacht niet. De doktoren begrepen het niet, maar de volgende dag was zij plotseling helemaal beter. Alle kankercellen waren verdwenen.

Voor mensen onverklaarbaar, maar bij dit erg zieke meisje was het onmogelijke mogelijk worden....

Lieve kleinkinderen, wat ben ik blij dat ik mag geloven dat in **het licht van Jezus** het onmogelijke mogelijk is. Want daar is God.

=====

Hoofdstuk 125 - De koning en de Godsman - 1 Koningen 18 : 1 - 20

Lieve kleinkinderen,

Eén van mijn leraren op de Kweekschool in Dokkum vertelde ons het volgende waar gebeurde verhaal. Hij kende een man, die enkele jaren voor de oorlog van 1940 – 1945 lid was geworden van de NSB. Dat was de politieke partij van Anton Mussert, die Adolf Hitler in Duitsland als voorbeeld had. Ja, deze man had er meer dan genoeg van hoe Nederlandse politici de rijken in ons land bevoordeelde, ten koste van de arme mensen. Met de Duitse soldaten van Hitler in ons land, zou alles beter worden....

Maar dat viel erg tegen. Was het al in 1941 of een jaar later dat hij zijn lidmaatschap van de NSB wilde opzeggen? Maar dat deed hij niet. Hij werd zelfs vrienden met veel hoge Duitse SS officieren.

Maar in de aprildagen van 1945 had deze man wel een blauwe overal aan, net zoals al die mannen van de ondergrondse, die tijdens de bezettingsjaren in het geheim zich tegen de Duitsers verzet hadden en nu de Canadezen hielpen om de noordelijke provincies van ons land te bevrijden.

Deze man, zijn naam ken ik niet, vertelde die leraar ons ook niet, was in het diepste geheim een spion voor onze bevrijders geweest.

=====

Hoofdstuk 126 - Baäl of God - 1 Koningen 18 : 21 - 46

Lieve kleinkinderen,

‘Beste dominee,’ vraagt de 18-jarige Jan, ‘wanneer mag nu iets wel en wanneer mag iets niet van God? Om eerlijk te zijn weet ik dat niet zo goed.’

De dominee antwoordt: ‘Voor heel veel mensen, ook voor veel kerkgangers, is dit een heel moeilijke vraag, Jan. Want waar ligt de grens? Vindt God het goed of verkeerd wat je doet? Ik kan jou alleen maar wijzen op Jezus, hoe Hij met de mensen omging, toen hij hier op deze wereld was. Vreemd hè, dat je in de bijbel leest dat er zoveel heel vrome mensen niets van Jezus moesten hebben.’

‘Ja,’ knikt Jan en vraagt: ‘Waarom waren de leiders van het volk Israël eigenlijk zo boos op Jezus?’

Als antwoord geeft deze dominee: ‘Wanneer mensen met de bijbel in de hand zelf voor God gaan spelen, en denken dat zij de waarheid in pacht te hebben, ervan uitgaan dat alleen zij de waarheid bezitten, dan komt het niet goed.’

Lieve kleinkinderen, ik raad jullie aan om het boek ‘Bevrijdend licht’ geschreven door Lynn Austin te gaan lezen. In dit boek gaat het over de Amerikaanse burgeroorlog. Veel wordt verteld over de slaaf Eli, die bij alles wat hij doet, zich de vraag stelt, wat zijn Meester Jezus in zijn plaats gedaan zou hebben. Vaak praat hij in zichzelf en wanneer hem dan de vraag gesteld wordt, wat hij in zichzelf mompelt, antwoordt hij: ‘Ik praat nu met Meester Jezus.’

=====

Hoofdstuk 127 - Reis naar de Godsberg - 1 Koningen 19

Lieve kleinkinderen,

Deze keer als inleiding op een verhaal uit de bijbel geen verhaaltje, maar een gedicht, gemaakt door Nicolaas Beets, dat ik vroeger op de Kweekschool in Dokkum moest leren.

DE MOERBEITOPPEN RUISCHTEN

*'De moerbeitoppen ruischten;'
God ging voorbij;
Neen, niet voorbij, hij toefde;
Hij wist wat ik behoefde,
En sprak tot mij;*

*Sprak tot mij in de stille,
De stille nacht;
Gedachten, die mij kwelden,
Vervolgden en ontstelden,
Verdreef hij zacht.*

*Hij liet zijn vrede dalen
Op ziel en zin;
'k Voelde in zijn' vaderarmen
Mij koest 'ren en beschermen,
En sluimerde in.*

*De morgen, die mij wekte
Begroette ik blij.
Ik had zo zacht geslapen,
En Gij, mijn Schild en Wapen,
Waart nog nabij*

=====

Hoofdstuk 128 - Benhadad, de koning van Aram - 1 Koningen 20

Lieve kleinkinderen,

*Meer dan vijftig jaar geleden verstuurden jullie omie en ik onze trouwkaarten.
Daar stond op dat wij op 16 oktober 1970 D.V. van plan waren om te gaan trouwen.*

Weten jullie wel wat die letters D.V. betekenen? Het zijn de eerste letters van de twee Latijnse woorden: Deo Volente.

Ze staan in het Bijbelboek Jakobus, hoofdstuk 4 vers 15. De apostel Jacobus schrijft daar: 'zo de Heere wil en wij leven' of verkort 'als God het wil'.

Ja, jullie omie en ik wisten dat wij voor ons huwelijk 'toestemming' van de Heer onze God nodig hadden. Misschien is hier toestemming het juiste woord niet, maar wij wilden wel heel bewust in de kerk een zegen van de Heer voor ons huwelijk vragen.

Jammer vind ik het dat ik vandaag aan de dag die letters D.V. nog maar zo weinig zie in kranten, in tijdschriften en ook niet in ons kerkblad.

=====

Hoofdstuk 129 - Naboth, boer in Jizreël - 1 Koningen 21

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de Amerikaanse droom? Nee? Nu, in Amerika kun je van krantenjongen miljonair worden. Is dat niet geweldig! Van jongste bediende in een grote fabriek er zelfs de directeur worden. Van arm, heel rijk worden.

Op zich is daar niets mis mee. Ik zeg vaak dat de weg naar miljonair worden mooier is, dan miljonair zijn. (Ik spreek niet uit ervaring....)

Maar wanneer je rijk wilt worden ten koste van de ander, word je dan gelukkig?

Ga je letterlijk over lijken om je doel te bereiken? Ik weet zeker dat je daar niet gelukkig van wordt.

Lieve kleinkinderen, ook ik vraag mij wel eens af of wij hier in Nederland in een land wonen, waar de sterksten de macht hebben en de rijken zich verrijken ten koste van de armen.

Wat is het ware geluk in je leven? Als je de reclame op de televisie moet geloven, dan kun je alleen maar gelukkig zijn, wanneer je veel dingen kunt kopen. Maar moet geld en bezit het allerbelangrijkste doel in je leven zijn? Mijn moeder leerde mij vroeger het spreekwoord: het is zaliger te geven, dan te ontvangen.

Ik denk, weet wel zeker dat dit spreekwoord het geheim is van echt gelukkig zijn.

Onze oud koningin Juliana zei het in haar kerstboodschap van 1973

'Een ander gelukkig maken is zelf gelukkig zijn.'

Ja, dat is het geheim van gelukkig zijn! Geven, geven en nog eens geven!

En niet alleen met geld kun je geven. Ook zonder geld kun je voor andere mensen heel belangrijk zijn, door er voor hen te zijn. Ook dat is geven!

=====

Hoofdstuk 130 - De dood van koning Achab - 1 Koningen 22

Lieve kleinkinderen,

Hebben jullie vroeger vaak verstoppertje gespeeld? En speelden jullie ook wel het spelletje Blikspuit?

Wij speelden dit spel vroeger als kinderen als volgt: één kind was de tikker en de anderen moesten zich verstoppen. Vond de tikker jou, en je werd door hem getikt, dan moest je naar de gevangenis. Dat was een plekje, waar met krijt een grote cirkel omheen getekend was. Maar de andere kinderen mochten dan uit hun schuilplaats tevoorschijn komen en de gevangen kinderen een tikje geven, waardoor de gevangen genomen kinderen weer vrij kwamen.

Heel spannend was dat. De tikker kon jou een tik geven en gevangen nemen, wanneer jij de andere gevangen genomen kinderen wilde bevrijden.

Een buurjongen van ons ging eens tijdens dat spel, zijn huis binnen, trok de lange jas van zijn vader aan, zette zijn hoed op en liep doodgemoedereerd naar de gevangenis en bevrijdde alle kinderen. De tikker had hem niet herkend.

=====

Hoofdstuk 131 - ‘Vuur van God’ - 2 Koningen 1

Lieve kleinkinderen,

Hoeveel Nederlanders kijken elke ochtend even in de krant om naar hun horoscoop te kijken? Wat zal deze dag hen brengen? Geluk of iets minder geluk? Is het zinvol om vandaag nog vlug een lot in de staatloterij te kopen? Je kunt nooit weten. Of moet je vandaag extra voorzichtig zijn in het verkeer?

Een ongeluk heb je zomaar....

Voor sommige mensen of zijn het er veel, is een horoscoop erg belangrijk

=====

Hoofdstuk 132 - ‘Hemelvaart’ 1 Koningen 19 : 19 - 21

2 Koningen 2 : 1 - 12

Lieve kleinkinderen,

Kunnen jullie je nog herinneren, dat wij elk jaar in Musselkanaal met elkaar kerstfeest vierden in de serre? Wat was dat altijd mooi en gezellig.

Ik weet van jullie papa's en mama's dat jullie dagen van tevoren al vroegen hoeveel nachtjes jullie nog moesten slapen, voordat jullie naar ons toekwamen.

En als jullie dan allemaal bij ons waren en we met het kerstfeest begonnen, las omie altijd eerst een kerstverhaal voor en daarna kregen jullie cadeautjes, met tot slot een envelop, met een beetje geld erin, waar jullie foto op geplakt was. Konden jullie thuis ook nog een cadeautje kopen, dat jullie dan zelf konden uitkiezen.

Ja, dat verlangen om bij elkaar te zijn, om met elkaar feest te vieren, wat goed is dat! En ook, als dat mogelijk is.

=====

Hoofdstuk 133 - Elisa, de Godsman - 2 Koningen 2 : 13 - 25
2 Koningen 4 : 1 - 17
2 Koningen 4 : 38 - 48

Lieve kleinkinderen,

Mijn vader, jullie overgrootvader Dirk Jzn Visser was van 1930 tot 1952 onderwijzer aan de Chr. Nat. Lagere School in Kollumerpomp. Schoolmeester op de Pomp, zoals wij vroeger zeiden.

In de zeventiger jaren van de vorige eeuw was er een reünie van oud-leerlingen. Zelfs vanuit Canada waren ze gekomen, kinderen die bij mijn vader in de klas hadden gezeten en direct na de oorlog met hun ouders geëmigreerd waren.

Eén van hen vertelde mij dat mijn vader zo mooi en zo spannend kon vertellen. Ze herinnerde zich nog veel verhalen die ze van meester Visser gehoord had. Ze vertelde mij het verhaal van Jan van Schaffelaar, die eeuwen geleden in Barneveld van de toren sprong.

Ook herinnerde zij zich een verhaal van mijn vader uit de Bijbel. Het ging over een profeet, de naam was zij vergeten. Maar deze profeet liep ergens op een bergpaadje, toen er plotseling kwajongens uit het bos kwamen, die daar de hele middag rovertje hadden gespeeld. En nu zagen ze een echte wandelaar, die ze wel konden overvallen en beroven. Maar, zagen ze het goed? Het was een profeet. Wij zouden nu zeggen van een dominee of een priester. En wat zeiden hun papa's altijd over dit soort mensen? Juist ja: 'Dood aan dit soort bedriegers!'

Hem echt aanvallen durfden deze jongens toch maar niet, maar hem uitschelden, dat konden ze wel.

‘Hé, kaalkop, moet jij niet naar de kapper? Durf jij hier wel te komen? Kom maar eens in onze stad, dan zullen we jou mores leren. Ja, dan maken onze vaders jou wel een kopje kleiner!’

Zo ging het maar door, totdat die profeet er genoeg van kreeg en zei dat God hen zou straffen.

En ja hoor, op datzelfde moment kwamen er twee beren uit het bos, die al die kwajongens dood sloegen.

Lieve kleinkinderen, indrukwekkend hè, al dit soort verhalen. Je zou er gewoon bang van worden.

=====

Hoofdstuk 134 - De vrouw van Sunem - 2 Koningen 4 : 8 - 37

Lieve kleinkinderen,

Hoe vaak hebben jullie het volgende zinnetje in je leven gehoord: ‘Het is een wonder dat.....’

En dan kunnen jullie zelf invullen wat het wonder was, wat je gehoord hebt, of waar je getuige van was of wat je zelf is overkomen.

Wonderen gebeurden vroeger, maar ook vandaag aan de dag gebeuren er wonderen. Vaak zie je ze niet of ben je er niet bewust van, maar je kunt wel zelf zinnetjes afmaken, die beginnen met: Het is een wonder dat....

Probeer het maar eens.

Ook in onderstaand verhaal gebeurde een wonder....

=====

Hoofdstuk 135 - Naäman, de Arameeër - 2 Koningen 5

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie cabaretier Paul van Vliet? Zo niet, kijk maar eens op internet naar deze man. Omie en ik hebben hem meerdere keren op televisie gezien en vonden zijn conferences heel mooi.

Op 10 september 1935 werd hij geboren in Den Haag. Toen 5 à 6 jaar later ook hier in Nederland de Jodenvervolging begon, werd dit kleine Joodse jongetje zonder zijn ouders naar een gezin in Friesland gebracht, om te overleven.

Toen hij na de oorlog weer met zijn ouders herenigd werd, verstond hij zijn eigen papa en mama niet meer, want hij sprak en verstond alleen maar Fries.

=====

Hoofdstuk 136 - Elisa en de Arameeërs - 2 Koningen 6 : 8 - 23

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie dat oude vrouwtje dat naar haar bril zocht? Ze kon hem nergens vinden en ze vroeg aan haar kleindochter: 'Wil je mij helpen zoeken om mijn bril te vinden? Ik ben hem kwijt en waar ik ook kijk, hij is nergens.'

'Maar oma,' zegt haar kleindochter, 'kijk toch eens goed. U heeft uw bril gewoon op uw neus.'

'O, vandaar dat ik hem niet kon zien. Maar jij begrijpt er ook niets van, want jij hebt geen bril.'

'Nee, oma, maar ik heb wel contactlenzen en wanneer ik die kwijt ben, koop ik gewoon nieuwe.'

'Ja, ja,' zegt het heel oude vrouwtje. 'Contactlenzen, wat zijn dat precies voor dingen? Kun je daar ook doorheen kijken?'

=====

Hoofdstuk 137 - 'Vensters in de Hemel' - 2 Koningen 6 : 24 - 33

2 Koningen 7 : 1 - 20

Lieve kleinkinderen,

In het laatste oorlogsjaar van de Tweede Wereldoorlog, (1940 – 1945) was de winter bijzonder streng. Maar dat was niet de reden waarom er toen in de grote steden van de provincies Noord en Zuid-Holland honger werd geleden. Alle toegangswegen naar deze provincies voor voedseltransporten, waren door de Duitse soldaten afgesloten. Tijdens deze hongerwinter zijn in ons land 17.000 mensen door gebrek aan voedsel overleden.

Toen ik naar de lagere school ging vertelde mijn meester ons dat een paar weken voor de bevrijding Amerikaanse vliegtuigen Zweeds wittebrood boven hongerend Holland dropten. Als een groot 'Geschenk van Boven' kwam dit overheerlijk brood aan parachutes vastgebonden, uit de lucht naar beneden vallen.

Ja, het was alsof er een venster in de hemel geopend werd voor al die honger lijdende mensen.

=====

Hoofdstuk 138 - Jehu, de zoon van Nimsi - 2 Koningen 9 en

Lieve kleinkinderen

Nu ik dit verhaaltje voor jullie schrijf, is het 6 juni 2021. Deze datum doet mij denken aan 'de langste dag'. Ja, vandaag is het precies zevenenzeventig jaar geleden dat het D-day was. Een heel, heel groot leger van de Geallieerden stak het Kanaal over en landde op de stranden van Normandië in Frankrijk. Dat was het begin van het einde van het goddeloze rijk van Adolf Hitler en zijn Nazi partij in Duitsland.

Lieve kleinkinderen, naar de mens gesproken had Duitsland de Tweede Wereldoorlog moeten winnen. Ze waren veel sterker.

Maar het is waar, zoals mijn moeder mij vroeger al leerde: de mens wikt, maar God beschikt.

Dat gebeurde vroeger, zoals in onderstaand verhaal, en ook in de Tweede Wereldoorlog. Maar deze spreuk is ook vandaag van toepassing in heel veel situaties. Daar geloof ik heilig in.

=====

Hoofdstuk 139 - Jona - Jona 1, 2, 3 en 4

Lieve kleinkinderen,

Ik kan mij nog herinneren, dat ik als klein jongetje met mijn vader en mijn grote broers zondagsmorgens naar de kerk ging. We zaten op lange kerkbanken op de galerij boven in de kerk. Waar de dominee over preekte, weet ik niet. Wel dat tijdens het bidden mijn vader en ook alle andere mannen gingen staan. Vrouwen hoefden niet te staan, die bleven gewoon zitten.

Ik, als jongste van negen kinderen mocht bij het raam zitten en ik keek naar buiten, waar kippen los op een erf liepen. In het weiland daarnaast lagen koeien te herkauwen. Ook zag ik grazende schapen en een paar paarden. Wat was ik trots dat ik met mijn vader mee mocht naar de kerk. Ik was al een beetje groot geworden.

Toen mijn vader overleden was, ging ik elke zondag twee keer met mijn moeder mee naar de kerk. Kindernevendienst was er niet en op ons dorp Kollumerpomp was geen zondagsschool. Maar ik vond het mooi om als klein kind naast mijn moeder en zussen in de kerk te zitten. Het gaf mij een veilig gevoel.

Mijn grote broers zaten op de galerij. Ik weet nog heel goed dat een grote jongen, zijn naam ben ik vergeten, op een zondagmorgen na de kerkdienst in de kerk achterbleef. Die zaterdagavond daarvoor had hij een glaasje bier teveel gedronken, denk ik, maar zittend in een kerkbank op de galerij sliep hij zo vast, dat hij niet merkte dat de dienst was afgelopen en alle mensen naar buiten gingen. Hij werd pas wakker, toen de organist stopte met spelen en het in de kerk stil werd.

Toen ik ouder werd en alleen mijn jongste zus Tiny en ik nog bij onze moeder woonden, de andere broers en zussen waren allemaal getrouwd, gingen we elke zondag met zijn drieën naar de kerk.

Na de kerkdienst zei mijn moeder wel eens tegen ons: 'De duivel is vaker in de kerk te vinden, dan Jezus.'

Daar bedoelde ze mee dat er ook in de kerk keuzes gemaakt moeten worden. Ja, de aloude keuze tussen goed en kwaad.

Welke kant kies je, die van de duivel of die van Jezus? Als je naar al die verschillende kerken in ons land kijkt, dan weet je dat er ook door kerkmensen vaak verkeerde keuzes zijn gemaakt. Ook in kerkgemeenschappen is de duivel aanwezig om mensen te verleiden verkeerde keuzes te maken.

Is het alleen maar: ikke, ikke, ikke en de rest kan stikke....., of laat je je leiden door de boodschap van Jezus om zorg te dragen voor je medemens, dat je voor iemand anders iets kunt betekenen?

=====

Hoofdstuk 140 - Einde van het rijk Israël - 2 koningen 17

Lieve kleinkinderen,

Op 18 januari 1963 deed ik mee aan de Elfstedentocht op de schaats. Ik was ongetraind en nog maar 18 jaar oud. Ik was één van de laatsten die mocht starten. Ik schaatste midden in een heel lange rij, heel dicht achter elkaar aan. Vol goede moed probeerden wij de 200 kilometer lange schaatstocht uit te rijden. Voor 12 uur 's nachts moesten we weer terug in Leeuwarden zijn om het felbegeerde zilveren kruisje te verdienen.

Direct na Sneek stopte plotseling de schaatser voor mij en ik botste tegen hem aan. Ik viel achterover op mijn rug. Dat deed pijn, maar ik schaatste wel door in die lange, lange rij.

Toen ik daar zo schaatste moest ik plotseling denken aan de film 'Doctor Zhivago'. In die film zag je ook een heel lange rij mensen die zich door de sneeuw heen bewogen. Maar dat waren vluchtelingen, die moeizaam door de sneeuw liepen en ik schaatste daar voor mijn plezier.

Even voor de volledigheid, toen 's middag om 12 uur die hevige sneeuwstorm begon, ben ik een uurtje later in Molkwar, (Molkwerum) een klein dorpje voor Hindeloopen van het ijs gestapt. Ik was juist op tijd weer thuis om bij onze burens de familie Jongbloed, op de televisie te zien hoe Reinier Paping deze Elfstedentocht won.

=====

Hoofdstuk 141 - De kleine prins - 2 koningen 11 en 12

Lieve kleinkinderen,

Hoe oud was ik, toen ik met mijn eerste rapport van de Muloschool thuiskwam? Ik denk van twaalf jaar. Lieve kleinkinderen, zo oud waren jullie ook, toen jullie na de basisschool naar de middelbare school gingen.

Mijn moeder keek in mijn rapport en zag dat ik op Bijbelse Geschiedenis en ook op Kerkgeschiedenis een 8 had gehaald. En wat zei ze?

'Eelke, ik ben trots op jou. Jij heb een goed rapport.'

En zag ze dan niet al die onvoldoendes, die vieren op Frans, Duits en Engels?

Jawel, maar die achten op godsdienst waren voor haar veel belangrijker, dan al die andere slechte cijfers.

Niet voor niets leerde ze mij en ook mijn broers en zussen, dat wanneer je geld verdiende en het uitgaf, je eerst geld moest geven aan de kerk en aan de zending. Pas daarna mocht je voor jezelf geld uitgeven....

=====

Hoofdstuk 142 - Hizkia - 2 koningen 18, 19 en 20

Lieve kleinkinderen,

Een paar weken voordat onze zoon Dirk-Jelmer werd geboren, dat was op 14 april 1974, kreeg mijn schoonvader Jelmer Zandt een erge hartaanval. In het UMCG in Groningen onderging hij de eerste open hartoperatie in Nederland. De operatie slaagde en een aantal maanden later mocht hij weer naar huis.

Jammer was het dat hij in het ziekenhuis een bacteriële infectie had gekregen waardoor hij veel medicijnen moest innemen. Het gevolg hiervan was dat zijn nieren niet meer goed functioneerden. Twaalf jaar later is mijn schoonvader overleden als gevolg van deze nierziekte.

Tijdens zijn begrafenisdienst in de kerk in Loppersum vergeleek de dominee Jelmer Zandt met koning Hizkia. Toen deze koning doodziek op zijn bed lag en te horen

kreeg dat hij zou sterven, kreeg hij even later van de profeet Jesaja de boodschap, dat hij nog vijftien jaar in leven zou blijven.

Het verhaal uit de bijbel van koning Hizkia kunnen jullie in het volgende hoofdstuk lezen.

=====

Hoofdstuk 143 - De laatste koning - 2 koningen 23, 24 en 25

Lieve kleinkinderen,

Mijn moeder was een gelovige vrouw. Zij vertelde mij eens, dat toen zij in 1928 samen met mijn vader naar Canada was geëmigreerd en daar in grote armoede verkeerde, zij geleerd had om echt te bidden voor haar dagelijks brood.

‘Geef ons heden ons dagelijks brood.’

Ja, want eten was er niet in het huis (de hut in de binnenlanden) waarin zij samen met mijn vader woonde.

Maar toch kwam er steeds weer uit onverwachte hoek eten op tafel.

Toen mijn vader in 1952 stierf, moest mijn moeder van een heel klein pensioentje rondkomen. Mijn vader had maar weinig pensioenjaren opgebouwd. Van een boer op Kollumerpomp, die geen lid was van onze kerk, kreeg zij eens zomaar een wintervoorraad aardappelen.

Hulp krijgen van mensen, van wie je het niet verwacht, dat gebeurt vaker.

=====

Hoofdstuk 144 - De vier pages - Daniël

Lieve kleinkinderen,

Klein Jantje gaat voor de eerste keer naar de basisschool.

Moeder zegt tegen hem: ‘Jan, zul jij goed je best doen? En zul je lief zijn voor de juffrouw? En geen ruzie maken met de andere kinderen, hoor!’

‘Beloofd, mama!’

Klein Jantje is groot geworden en mag voor de eerste keer een avond naar de disco.

Zijn vader zegt tegen hem: ‘Jan, jij bent voor twaalf uur thuis!’

‘Beloofd, papa!’

Lieve kleinkinderen, kunnen jullie je nog herinneren dat wanneer jullie met jullie papa's en mama's bij ons in Musselkanaal op bezoek kwamen en dat ik bij het weggaan, terwijl jullie al op de achterbank in de auto zaten, altijd tegen jullie papa's zei: 'Niet inhalen, want dat is gevaarlijk!'
'Doen we niet, papa Eelke. Beloofd!'

=====

Hoofdstuk 145 - Daniël, de Profeet - Daniël 2

Lieve kleinkinderen,

Dromen jullie vaak? En hebben jullie wel eens een nachtmerrie gehad? Ik kan mij herinneren dat ik als klein jongetje een keer een nachtmerrie had. Ik zat op het hek voor de bijenstal van mijn vader en ik kon mij helemaal niet meer bewegen. Ik wilde naar binnengaan, naar mijn vader en moeder, die voor het raam in huis naar mij stonden te lachen. Maar ik kon niet meer lopen....

Jaren later, toe ik naar de kweekschool in Dokkum ging, heb ik drie keer achter elkaar dezelfde droom gehad. Met een schok werd ik wakker, want ik droomde dat in onze woonkamer kolendampvergiftiging was. Gelukkig was het loos alarm. Onze schoorsteen was goed geveegd en alle giftige stoffen gingen door de schoorsteen de buitenlucht in.
Ik vroeg aan onze leraar pedagogiek of hij ook een idee had, wat deze drie precies dezelfde en toch een beetje angstige dromen konden betekenen. Hij kon mij geen antwoord geven.

=====

Hoofdstuk 146 - Het gouden beeld - Daniël 3

Lieve kleinkinderen,

Heel vaak heb ik mensen horen zeggen, wanneer er iets ergs was gebeurd: 'Waar was God?' Waarom wordt de ene mens wel gered en verongelukt de ander? Waar was God in de concentratiekampen van Hitler en waar is God vandaag in de vluchtelingenkampen verspreid over de hele wereld? Waar is God als je hem nodig hebt? Ook heb ik vaak horen zeggen en gelezen dat God dood is.

Lieve kleinkinderen, het enige dat ik jullie op al deze vragen kan zeggen is dat God geen mens is. Dat staat meerdere keren heel duidelijk in de bijbel.

'Ik ben God en geen mens!'

En bij al dit soort vragen van ons, 'waar is God?' dan doen wij net alsof God een mens is, die het goede beloont en het kwade straft.

Bij al die waaromvragen en die ‘waar was God’ vragen, denk dan maar aan Jezus, die hangende aan het kruis op Golgotha het uitschreeuwde: ‘Waarom God heeft U mij verlaten?’ Ook onze Here Jezus kende deze vragen.

In onderstaand verhaal redt God drie mannen uit het vuur, maar ook hier in Nederland werden vroeger ketters op de brandstapel verbrand, omdat ze in de Here Jezus geloofden. Voor ons mensen onbegrijpelijk. Maar wij zijn ook geen God!

=====

Hoofdstuk 147 - De hoogmoedige gestraft - Daniël 4

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de gelijkenis van de talenten nog? Jezus vertelde aan ons mensen dit mooie verhaal. Lees het nog maar een keer. Het staat in de bijbel in Mattheüs 25 : 14 – 30

Jezus vertelde dat alle mensen bij hun geboorte één of meerdere talenten van God krijgen. Daar mag je, nee daar moet je in je leven iets mee doen. En als je iets goeds met jouw talent hebt gedaan, dan mag je daar best trots op zijn. Maar vergeet nooit dat je jouw talent van God gekregen hebt.

=====

Hoofdstuk 148 - Mené, Mené, Tékel, Ufarsin - Daniël 5

Lieve kleinkinderen,

Kennen jullie de uitdrukking: ‘Kom, laten we feestvieren, na ons de zondvloed?’ Ik hoop niet dat iemand van jullie ooit aan dit soort feesten gaat meedoen. Het betekent dat je alleen maar aan jezelf denkt en dat wat later komt, jouw zorg niet is. Na jouw dood mag het wel helemaal verkeerd gaan. Dan mogen de dijken wel breken en jouw kinderen en kleinkinderen verdrinken. Want dat is jouw zorg niet.

Mensen die dit soort uitspraken doen, van ‘na ons de zondvloed’, hebben weinig, zeg maar totaal geen verantwoordelijkheidsgevoel voor zijn of haar medemensen. Het is weer: ‘Ikke, ikke, ikke en wie na ons komt kan stikke....’

=====

Hoofdstuk 149 - Daniël bij de leeuwen - Daniël 6

Lieve kleinkinderen,

Hoe intens laag en gemeen kan een mens zijn, om er zelf beter van te worden? Hoeveel drugsdoden moeten er nog vallen, voordat de drugsbaronnen genoeg geld verdiend hebben? En de drugsdealers? Zij gaan over lijken....

Ik leerde mijn leerlingen vroeger: 800 tot 1000 – invallen van de Noormannen in ons land. En waarom stopten die rovers met moorden en plunderen?
Antwoord: Ze bekeerden zich tot het Christendom.

Lieve kleinkinderen, ik geloof, ja ik weet zeker dat er maar één weg is dat alle mensen op deze wereld in vrede en gerechtigheid met elkaar kunnen leven en dat is zich houden aan de belangrijkste wet die Jezus ons geleerd heeft: God lief hebben boven alles en je naaste (je medemens) liefhebben als jezelf.

=====

Hoofdstuk 150 - Het tweede Huis - Ezra 1, 2, 3, 4, 5 en 6

Lieve kleinkinderen,

In de vijftiger jaren van de vorige eeuw emigreerden veel Pomsters naar Canada, Argentinië of Nieuw-Zeeland.

Pomsters zijn inwoners van mijn geboortedorp Kollumerpomp. Je woont in Kollumerpomp, maar wanneer je gevraagd wordt waar je woont, dan zeg je: ‘Op de Pomp.’

De Christelijke Nationale Lagere school in Kollumerpomp bestond in het jaar 2002 honderd jaar. Er werd in september van dat jaar een grote reünie georganiseerd. Veel oud-leerlingen en oud-onderwijzers en oud-onderwijzeressen waren gekomen. Natuurlijk waren wij als broers en zussen daarbij ook alle negen aanwezig. Het was één grote happening, waar we met het meeste plezier aan terugdenken. Wat was het een groot feest!

Uit het hele land en van ver daarbuiten waren oud leerlingen gekomen. Ook uit Canada waren oud leerlingen van mijn vader aanwezig. Wat vond ik het mooi om van hen te horen, dat mijn vader zo mooi en zo spannend kon vertellen. Ik heb nooit bij mijn vader in de klas gezeten, mijn broers en zussen wel. Goede herinneringen hadden die oud leerlingen aan mijn vader, vertelden ze me. En welk kind vindt het niet mooi om goede dingen over zijn of haar vader te horen?

Ook vertelden die emigranten uit Canada mij, dat ze eigenlijk hun leven lang heimwee hadden gehad. Heimwee naar hun geboortedorp Kollumerpomp, maar nu ze hier waren, hadden ze toch ook weer heimwee naar Canada, waar hun kinderen en kleinkinderen woonden.

‘Een emigrant,’ zei één van hen tegen mij, ‘voelt zich nooit meer ergens helemaal thuis. Altijd dat ‘nare gevoel’ dat je in wezen nergens thuis hoort. Niet meer in je geboortedorp, maar ook niet in je nieuwe land, waar je met je familie woont. Altijd blijft er iets knagen....

=====

Hoofdstuk 151 - Esther, koningin van Perzië - Ester 1 en 2

Lieve kleinkinderen,

Ik heb meerdere keren tegen jullie papa’s en mama’s gezegd: ‘Tijdens vergaderingen, en ook wanneer je belangrijke beslissingen moet nemen, geen druppel alcohol! En na een vergadering, wanneer je gezellig met elkaar een biertje drinkt, pas goed op en weet wat je zegt. Alcohol maakt je loslippig! Zeg geen dingen, waar je later spijt van hebt!’

Lieve kleinkinderen, ook mijn advies aan jullie is: Geen druppel alcohol bij belangrijke zaken in jullie leven. En ook voor iets waar je misschien zenuwachtig voor bent, geen biertje of iets anders drinken, waar alcohol in zit. Ga je geen moed indrinken, wanneer je weet dat er iets belangrijks staat te gebeuren.

*Jullie kenen toch die slogan: Alcohol maakt meer kapot dan je lief is?
En jullie weten niet half hoe waar dit is....*

=====

Hoofdstuk 152 - Haman - Ester 3

Lieve kleinkinderen,

*Op 20 januari 1942 werd in een statige villa aan de Wannsee in Berlijn een vergadering gehouden door hoge nazi-ambtenaren en SS-officieren om te discussiëren over een oplossing voor het ‘Joodse probleem’.
Op deze vergadering werd beslist dat alle Joden gedeporteerd moesten worden naar concentratiekampen in Polen, waar ze vermoord moesten worden.*

Antisemitisme is zo oud als de wereld en ik maak me zorgen omdat de Jodenhaat ook vandaag hier in Nederland opnieuw begint. In Amsterdam moeten Joodse gebouwen bewaakt worden. Wat zal de toekomst ons allemaal brengen?

=====

Hoofdstuk 153 - Mordechai, de strijder - Ester 4 en 5

Lieve kleinkinderen,

Vroeger op de lagere school leerde ik het volgende versje:

*Als g' in nood gezeten, geen uitkomst ziet,
wil dan nooit vergeten: God verlaat U niet.
Vrees toch geen nood, 's Heren trouw is groot,
en op 't nacht'lijk duister, volgt het morgenrood.
Schoon stormen woeden, ducht toch geen kwaad;
God zal u behoeden, uw toeverlaat.*

Wat een mooi versje, met een geweldige inhoud. God zal voor jou zorgen, ook in moeilijke, ja zeg maar hopeloze situaties. Daar geloven omie en ik in. Maar waarom gebeurt dat heel vaak niet? Waarom moesten er eerst 6 miljoen Joden, zigeuners en homo's vermoord worden in de concentratiekampen van Hitler, voordat in 1945 een kleine groep overlevenden door de geallieerde soldaten bevrijd werd? Waarom gebeurt er ook nog vandaag zo verschrikkelijk veel onrecht op deze wereld?

Lang geleden gaf een dominee ons het volgende voorbeeld: Op de achterkant van een borduurwerk zie je niet wat voor moois er aan de voorkant geborduurd is. Zo zie je ook in dit leven niet wat voor moois ons mensen, die in Jezus geloven, na onze dood te wachten staat.

=====

Hoofdstuk 154 - Ahasveros - Ester 6 en 7

Lieve kleinkinderen,

Je leven kan plotseling totaal veranderen. Vandaag voel je je nog kerngezond en morgen moet je naar het ziekenhuis voor een ernstige operatie. Vandaag heb je geen geldzorgen en morgen staan plotseling de deurwaarders bij je op de stoep. Of net andersom: je hebt de hoofdprijs in de staatsloterij gewonnen en je bent van de ene dag op de andere dag multimiljonair geworden. En zo kan ik nog wel een poosje doorgaan met voorbeelden, hoe jouw leven plotseling helemaal kan veranderen.

Dat overkwam ook de personen in de verhalen van koningin Esther. Het kan ons allemaal overkomen, met welke persoon je in dit verhaal ook vergeleken wordt.

Voor ons is het belangrijk te weten, waardoor jij je laat leiden, door haat, zoals Esther deed of door de wet van de liefde, zoals Jezus die ons voorgedaan heeft.

=====

Hoofdstuk 155 - Dertien Adar - Ester 8, 9 en 10

Lieve kleinkinderen,

Het lot bepaalt.... Ja, volgens Haman had je de goden nodig om het lot voor jou de goede kant op te laten gaan. En hij had het niet eens zo ver mis.

Lieve kleinkinderen, jullie omie en ik geloven niet in het lot. Mijn moeder zei vroeger altijd tegen mij: 'Eelke, het heeft zo moeten zijn.'

Nu omie en ik dicht bij de tachtig, dan bij de zeventig zijn en wij samen op ons leven terugkijken, dan weten wij dat niet het lot heeft beslist dat wij elkaar hebben leren kennen. Ook al koos ik die ene brief, omie's brief, uit die hele stapel brieven, ik weet zeker, ja ik geloof voor de volle honderd procent dat dat zo heeft moeten zijn.

=====

**Hoofdstuk 156 - Jeruzalem - Ezra 7, 8, 9 en 10
Nehemia 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9 en 13**

Lieve kleinkinderen,

En dit is dan het laatste hoofdstuk uit de kinderbijbel 'De Hillige Histoarje' die ik voor jullie vanuit het Fries in het Nederlands heb vertaald. Ik hoop dat jullie eens allemaal deze twee delen, het Oude en het Nieuwe Testament gaan lezen. Maar nog belangrijker is het, dat jullie de bijbel gaan lezen. Laat deze kinderbijbel maar een eerste begin zijn.

En dan kunnen jullie je afvragen waarom ik dit allemaal gedaan heb. Nu, ik wilde jullie heel graag vertellen van de blijde boodschap die ruim tweeduizend jaar geleden de Here Jezus aan ons mensen vertelde en hoe kon ik dat beter doen dan op deze manier?

=====

